

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระธุดงค์เจดีย์ วัดอโศการาม

ธรรมบรรยาย

ในงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์
(ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

ครบรอบวันมรณภาพปีที่ ๔๘

๒๖ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดอโศการาม

ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

โย จ ปุชเยย สมนุทอ

ติฏจนตํ โลกนายกํ

ธาดุ สาสปมตตมุปี

นิพพุตสุสาปี ปุชเย

สเม จิตตปุปสาทมุหิ

สมํ ปุณณํ มหคคตํ

ตสุมา ฏูปิ กริตฺวาน

ปุเชหิ ชินธาดุโยฯ

ผู้ใด พึงบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ซึ่งเป็นผู้นำของโลก

ขณะยังพระชนม์อยู่ก็ดี

พึงบูชาพระธาตุ แม้ประมาณเท่าเมล็ดพันธุ์ฝักกาด

ของพระองค์แม้ปรินิพพานแล้วก็ดี

เมื่อจิตเลื่อมใสของผู้นั้นเสมอกัน

บุญก็ย่อมมีผลเสมอกัน

พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)
วัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานี

คำปรารภ

“พระธุดงค์เจดีย์” นี้ เรามุ่งหมายจะอาราธนาพระธาตุของ
ครูบาอาจารย์ลูกศิษย์ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่เป็น “เพชร
น้ำหนึ่ง” และเป็น “พระอรหันต์” ในสมัยปัจจุบัน มารวบรวมไว้
อัฐิของท่านเหล่านี้ได้กลายเป็น “พระธาตุ” เช่นดังครั้ง
พุทธกาล จึงสมควรอย่างยิ่ง ที่จะรวบรวมประดิษฐานไว้ที่
“พระธุดงค์เจดีย์ วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ” อัน
เป็นจุดศูนย์กลางของประเทศไทย เพื่อให้พี่น้องชาวไทยและ
ลูกหลานของเราได้กราบไหว้บูชาในอนาคตกาล

...นี่แสดงให้เห็นถึงวาสนาบารมีของท่านพ่อลี ธมฺมชโร
สมัยก่อนแถบวัดอโศการามไม่มีหมู่บ้าน ท่านก็สามารถเลี้ยง
พระเณรและผู้คนได้อย่างสบาย เรากับท่านสนิทกันมาก
ฟังเป็นฟังตายต่อกัน ผูกพันกันมายาวนาน ท่านเป็นผู้ที่
ท่านพระอาจารย์มั่น ไม่เคยตำหนิ มีแต่ชื่นชม ซึ่งยากที่จะ
หาบุคคลมาเปรียบเทียบกับท่านได้ ในศิษย์สายกรรมฐานของ
ท่านพระอาจารย์มั่น “หลวงปู่ฝั้นกับท่านพ่อลี” เก่งในเรื่อง

รูปเหมือนท่านพ่อลี ธมฺมธโร และอุปัชฌาย์
 บนชั้น ๓ วิหารสุทธนิรรมรังสี วัดโคกการาม

“พลังจิต”

...ถ้าจะเทียบแล้ว ท่านพ่อลีเปรียบเหมือนพ่อ เมื่อผู้
เป็นพ่อได้ล่วงลับไป หลวงตาก็เป็นเหมือนพี่ชายใหญ่ ต้อง
คอยดูแลน้อง ๆ ให้ดี วัดป่าบ้านตาดกับวัดโศการามจึงเป็น
เหมือนวัดเดียวกัน เราจึงต้องไป ๆ มา ๆ อยู่เสมอ

...ทำเลของวัดโศการามเราไปดูหมดแล้ว ที่ติดชายทะเล
เป็นที่เหมาะสมในการภาวนา มีที่เดินจงกรมนั่งภาวนาสวดก
สบายสงบสงัด ไม่มีอะไรมารบกวน

...สมบัติอะไรก็ตามภายในโลกนี้ผู้ธรรมสมบัติภายในใจ
ไม่ได้ สมบัติภายในใจเลิศเลอสุดยอด ขอเพียงให้ใจกับธรรม
ได้สัมผัสกัน มันจะแสดงฤทธิ์เดชเป็นที่อัศจรรย์

เมื่อ “หัวใจได้ความสว่างาม” แล้ว อยู่ได้ร่มไม้ร่มใด
ภูเขาลูกใด ถ้าหรือเงื่อมผาแห่งใด สถานที่แห่งนั้นย่อมมพลอย
สว่างามไปตามด้วย

“สติ” นี้เองจะเป็นกุญแจดอกสำคัญ ไขไปสู่ประตูพระ
ไตรปิฎกภายใน เพื่อเปิดเข้าไปสู่ประตูแห่งพระนิพพาน

พระพรหม ญาณวิเศษ

๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พระญาณวิศิษฏ์ (หลวงพ่อทอง จันทสิริ) เจ้าอาวาสวัดโตโกการาม

คำปรารภ

ทุกชีวิตที่บังเกิดขึ้นมาในโลกนี้ ล้วนแล้วแต่ต้องการความสุขความเจริญด้วยกันทุกรูปทุกนาม

อริยสัจ ๔ หรือกฎแห่งกรรม เป็นความจริงสากลที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสรู้และทรงพระมหากรุณาธิคุณแสดงไว้แล้ว เป็นมรดกธรรมสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้บุคคลผู้ได้ศึกษาปฏิบัติบำเพ็ญเต็มความสามารถจนทำให้บังเกิดเป็นพระอริยเจ้า แม้จะมีเพียงจำนวนน้อยมาก แต่ก็เปรียบเสมือนเพชรน้ำเอก ซึ่งมีคุณค่ามหาศาลหาประมาณมิได้ ยิ่งเสียกว่าการได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิหรือผู้มีอำนาจราชศักดิ์ยิ่งใหญ่ มีทรัพย์สมบัติแสนศฤงคาร ปานใดเสียอีก

หนังสือ “ท่านพ่อลี ธมฺมโร พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้า” และหนังสือ “พระรุดังเจดีย์ เจดีย์แห่งพระอรหันต์” นี้ ได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกเนื่องในวาระแห่งการเฉลิมฉลอง “พระรุดังเจดีย์” ซึ่งได้รับการปฏิสังขรณ์ให้แข็งแรงมั่นคงขึ้นมาใหม่

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
.....
พระพุทธรูปเจดีย์ วัดโตโกการาม

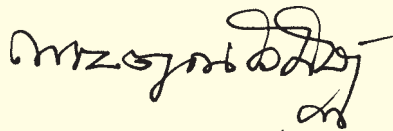

เพื่อให้เป็นปูชนียสถานที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งในประเทศไทย

อีกทั้งยังเป็นการเทิดพระคุณ และบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่**พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ผู้ให้กำเนิดวัดอโศการาม** และริเริ่มในการก่อสร้าง **พระธุดงค์เจดีย์** นี้ขึ้นไว้ ซึ่งเป็นพระอาจารย์กรรมฐานผู้ทรงคุณธรรมอย่างยิ่งองค์หนึ่ง แห่งยุคกรุงรัตนโกสินทร์

นอกจากนี้ยังเป็นอนุสรณ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ** เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ทางวัดอโศการามขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง ต่อบรรดาท่านสาธุชนผู้มีจิตศรัทธาปสาทะ ซึ่งได้มีส่วนแห่งบุญบารมีร่วมกันไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

(พระญาณวิศิษฐ์)

เจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ความนำ

สิ่งที่ควรเข้าใจก่อนอ่าน

หลังจากงานฉลองและเปิด “พระพุทฺธคเจติย์ เจติย์แห่งพระอรหันต์ เป็นเวลา ๙ วัน ๙ คืน” อย่างยิ่งใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๒ - ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมี พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็นประธานฝ่ายฆราวาสที่ผ่านมา ได้สร้างความตื่นตาตื่นใจเลื่อมใสศรัทธาให้แก่ผู้คนที่ได้พบเห็นกราบไหว้พระธาตุของพระอรหันต์ยุคกรุงรัตนโกสินทร์เป็นอย่างยิ่ง

ต่อจากนั้นทำให้มีผู้คนหลังไหลมากราบไหว้พระพุทฺธคเจติย์ไม่ขาดสาย จนทั้งหลายเหล่านั้นได้เห็นความศักดิ์สิทธิ์วิเศษเกิดขึ้นอีกมากมาย เป็นที่ประจักษ์ตาประจักษ์ใจในบุญบารมีและคุณความดีที่พระอริยเจ้าท่านได้สรรสร้างไว้ นับได้ว่าพระพุทฺธคเจติย์เป็นเจติย์แห่งพระพุทฺธเจ้าและพระอริยสาวก ซึ่งเป็นพระอรหันต์ยุคกรุงรัตนโกสินทร์เพียงแห่งเดียวบนผืนแผ่นดินสยามที่สมบูรณ์ที่สุด

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นทั้งหมด มาจากส่วนที่สำคัญยิ่ง คือ ความเมตตาสุดส่วนจากพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) ท่านได้เมตตาเทศนาเชิญชวนประชาชนญาติโยมสาธุศิษย์มาร่วมสร้างและองค์ท่านได้นำปัจจัยมาร่วมบริจาคเป็นจำนวนถึง ๓๓,๘๙๑,๑๓๐ บาท สรุปลำค่าก่อสร้างพระพุทฺธคเจติย์ทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน ๘๐,๐๑๕,๘๙๑ บาท

...ในสมัยที่องค์พระหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ได้อยู่จำพรรษาที่วัดบ้านหนองผือกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านพระอาจารย์มั่นได้แสดงความเมตตาต่อท่านพ่อลีเป็นกรณีพิเศษ จึงทำให้องค์พระหลวงตามีความเคารพเลื่อมใสในองค์ท่านพ่อลี ธมฺมชโร ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา และองค์พระหลวงตาได้มองเห็นถึงความสำคัญยิ่งของวัดอโศการามที่จะ

เป็นศูนย์ของกลางของพระกรรมฐานภาคกลางที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

งานก่อสร้างและฉลองพระครูสังฆกิจวัฑฒโนที่สำเร็จลงได้อย่างยิ่งใหญ่ก็ด้วยแรงบารมีของพระบูรพาจารย์ของท่านพ่อลี ธรรมธโร และขององค์พระหลวงตามหาบัว ญาณสมปนฺโน

ดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นว่ามีผู้คนมาการาบการวะพระครูสังฆกิจวัฑฒโนเป็นจำนวนมาก ประกอบกับครบรอบวาระวันมรณภาพปีที่ ๔๘ ของท่านพ่อลีมาบรรจบเข้าในวันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ ทางวัดอโศการามจึงได้ขอให้ข้าพเจ้ากับทีมงานรวบรวมจัดทำหนังสือที่ระลึกเป็นคู่มือในการเข้าชมพระครูสังฆกิจวัฑฒโนและเรื่องราวที่สำคัญของท่านพ่อลีกับวัดอโศการาม โดยคัดบางส่วนมาจากหนังสือเล่มเดิม

อนึ่งหนังสือเล่มนี้ เมื่อมองโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นเป็นอย่างเดียวกัน แต่ถ้าแบ่ง จะแบ่งได้เป็น ๔ ภาค คือ

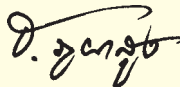
๑. แสดงเรื่องพระบรมสารีริกธาตุและความเป็นมาของพระครูสังฆกิจวัฑฒโน

๒. แสดงเรื่องประวัติย่อพระอรหันต์ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ภายในพระครูสังฆกิจวัฑฒโน

๓. แสดงเรื่องสติปัญญาฐาน ๔ ของท่านพ่อลี ธรรมธโร

๔. แสดงเรื่องการฉลองพระครูสังฆกิจวัฑฒโน

แต่โดยที่สุดแล้ว จะแสดงเรื่องใดก็ตาม จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ ก็เพื่อให้ท่านสาธุชนทั้งหลายได้รู้ความจริงว่า **ธรรมยังคงทรงธรรมอยู่ทุกกาลทุกสมัย トラบไคที่ยังมีผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่งประพฤติตามธรรมอยู่ พระอรหันต์ก็ยังไม่สูญไปจากโลก** ดังเช่น พระอรหันต์ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ ที่อัฐิของท่านได้กลายเป็นพระธาตุสุด ๆ ร้อน ๆ ตามที่ได้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้แล้วภายในพระครูสังฆกิจวัฑฒโน วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการฯ

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒

สารบัญ

- พระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ ธาตุกายสิทธิ์
อันเป็นสุดยอดแห่งการสักการะบูชา ๑๙

- ประวัติความเป็นมาของพระธาตุตั้งคเจดีย์ ๒๙

- ประวัติความเป็นมาของวัดอโศการาม ๔๓

- ประวัตีย่อ ๒๘ พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
อัญเชิญพระธาตุมาบรรจุ ณ พระธาตุตั้งคเจดีย์ วัดอโศการาม ๖๑
- ๑. พระครูวิเวกพุทธกิจ (หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล)
“พระปรมาจารย์กรรมฐาน” ๖๒

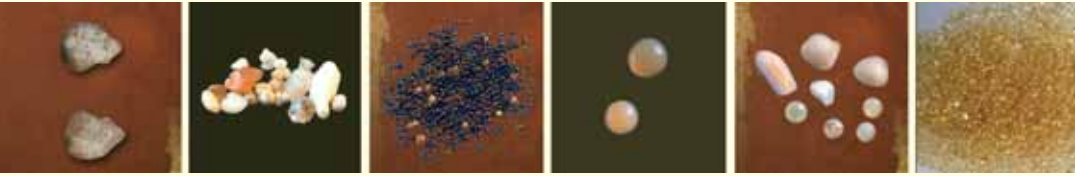
- ๒. ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต
“พระอริยเจ้าผู้เป็นบิดาของพระกรรมฐาน” ๖๖

- ๓. พระญาณวิศิษฏ์สมิทธิวราจารย์ (หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม)
“พระอริยเจ้าผู้เป็นยอดขุนพลเอกแห่ง
กองทัพธรรมกรรมฐาน” ๗๒

- ๔. พระราชวุฒาจารย์ (หลวงปู่ดูลย์ อตุโล)
“พระอริยเจ้าผู้มีความสามารถเป็นเลิศในการสอนธรรม” ๗๘

- ๕. หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ
“พระอริยเจ้าผู้มีความวิเศษตาเห็นธรรม” ๘๒

สารบัญ

๖. หลวงปู่ชอบ จานสโม	
“พระอริยเจ้าผู้ทรงอภิญญา”	๘๖
๗. หลวงปู่หลุย จันทสาโร	
“พระอริยเจ้าผู้มีปฏิปทามากน้อยสันโดษหาผู้เสมอได้ยาก”	๙๒
๘. หลวงปู่ขาว อนาลโย	
“พระอริยเจ้าผู้เป็นดั่งเพชรน้ำหนึ่ง”	๙๘
๙. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร	
“พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตเหนือฟ้าดิน”	๑๐๔
๑๐. หลวงปู่พรหม จิรบุญโณ	
“พระอริยเจ้าผู้มีอุปนิสัยแก้ก้ำในทางธรรม”	๑๑๐
๑๑. หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ	
“วิสุทธิเทพเจ้าแห่งดอยแม่ปิ้ง”	๑๑๖
๑๒. หลวงปู่กงมา จิรบุญโณ	
“พระอริยเจ้าแห่งวัดดอยธรรมเจดีย์”	๑๒๐
๑๓. ท่านพ่อลี ธมฺมธโร	
“พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก้ก้ำ”	๑๒๔
๑๔. หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม	
“พระอริยเจ้าผู้มีปฏิปทาประดุจเสือโคร่ง”	๑๓๒

สารบัญ

๑๕. หลวงปู่สาม อภิญโญ

“พระอริยเจ้าผู้เคร่งครัดในธุดงค์วัตร”

๑๓๖

๑๖. พระครูญาณทัสสี (หลวงปู่คำดี ปภาโส)

“พระอริยเจ้าผู้อ่อนน้อมถ่อมตนเพื่อธรรม”

๑๔๐

๑๗. พระญาณสิทธิอาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทธาจาโร)

“พระอริยเจ้าผู้มีกลิ่นศีลธรรมกำจรรำกาย”

๑๔๕

๑๘. พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)

“พระอริยเจ้าผู้เป็นมหาบุรุษของแผ่นดิน”

๑๔๘

๑๙. พระอริยเวที (เขียน จิตสีโล)

“พระอริยเจ้าผู้แตกฉานในอรรถและธรรม”

๑๕๕

๒๐. หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

“พระอริยเจ้าผู้เป็นดั่งผ้าชีวีวห่อทอง”

๑๖๐

๒๑. หลวงปู่บัว สิริบุญโณ

“พระอริยเจ้าผู้บรรลู่เสดจ้านั้นตั้งแต่ยังเป็นคฤหัสถ์”

๑๖๘

๒๒. พระโพธิญาณเถร (หลวงปู่ชา สุภทฺโท)

“พระอริยเจ้าผู้ก้าวล่วงความสงสัยในนิกาย”

๑๗๔

๒๓. พระโพธิธรรมอาจารย์เถร (หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ)

“พระอริยเจ้าผู้หลุดพ้นด้วยอิริยาบถเดิน”

๑๘๐

สารบัญ

๒๔. พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ
“พระอริยเจ้าผู้มีกายและจิตสมควรแก่วิมุตติธรรม” ๑๘๖
-
๒๕. พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร
“พระอริยเจ้าผู้เป็นพระอรหันต์ประเภทสุขวิปัสสโก” ๑๙๔
-
๒๖. หลวงปู่หล้า เขมปัตโต
“พระอริยเจ้าผู้เป็นดั่งผ้าเช็ดเท้าท่านพระอาจารย์มั่น” ๒๐๐
-
๒๗. หลวงปู่ผาง ปรีชญโณ
“พระอริยเจ้าผู้ปรารภความเพียร” ๒๐๖
-
๒๘. หลวงปู่ผาง จิตตคฺตฺโต
“พระอริยเจ้าผู้เป็นที่พึ่งของเหล่าพวกกายทิพย์” ๒๑๒
-

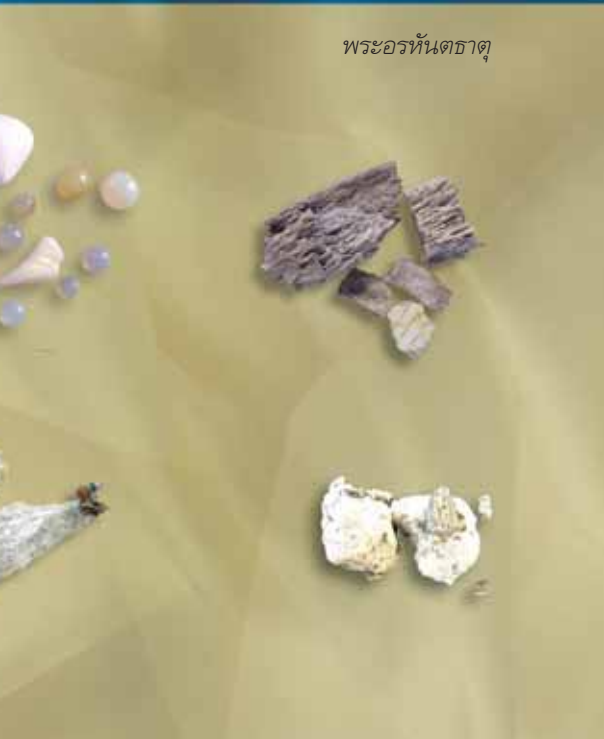
● ภาคผนวก

- ประมวลภาพงานฉลองสมโภชและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ในพระธาตุังคเจดีย์ (๒๒-๓๐ เมษายน ๒๕๕๑) ๒๑๘
- หลักคำสอนของท่านพ่อลี ธมฺมวโร
- สติปัฏฐาน ๔ ๒๔๔
- “พระญาณวิศิษฐ์” ทายาทธรรม “ท่านพ่อลี” ๒๘๐

พระบรมสารีริกธาตุ

พระอรหันตธาตุ

พระบรมสารีริกธาตุ
พระอรหันตธาตุ
ธาตุกายสิทธิ์
อันเป็นสุดยอดแห่ง
การสักการบูชา

บทนำ

พระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ

ธาตุกายสิทธิ์อันเป็นสุดยอดแห่งการสักการบูชา

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์สาวกผู้ประเสริฐ มีอานุภาพศักดิ์สิทธิ์วิเศษหาประมาณมิได้ ถูกถ่ายทอดผ่านทางสมถวิปัสสนากรรมฐาน อันเป็นวัตรปฏิบัติสืบทอดกันมายาวนาน จนกลายเป็นตำนานที่กล่าวขานกันไม่รู้จบ

แม้ถึงปานนั้นก็ยังไม่เพียงพอต่อการสรรเสริญเจริญคุณสำหรับพระผู้ผ่านพ้นห้วงโศกเสงสาร *ข้ามทางกันดารมาเสียได้ จนกลายเป็น **พุทฺธัง ธรรมัง สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ** ของเหล่าทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย

ประวัติศาสตร์พระพุทฺธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิจารึกไว้ว่า

* ข้ามทางกันดารได้ หมายถึง พระนิพพาน ในทางธรรมถือว่า บุคคลจะร่ำรวยมั่งมีศรีสุขสักปานใด ก็ยังเป็นผู้ไม่อึดพอ ยังหิวโหย ยังมีกิเลสไม่จางคลายหายติด ท่านถือว่า ยังเป็นผู้กันดารอยู่ ส่วนท่านผู้บรรลุธรรมขั้นอรหันต์ ละกิเลสได้โดยสิ้นเชิง ถือว่า เป็นผู้ข้ามทางกันดารเสียได้แล้ว

“...ในปีพุทธศักราช ๑๙๔๒ ได้มีการสร้างพระสถูปเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขึ้น ณ วัดอโศการาม กรุงสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงโปรดเกล้าฯให้ขุดพระบรมสารีริกธาตุขึ้นมาจากกลางเมืองศรีสัชชนาลัย แล้วสร้างพระมหาธาตุเจดีย์ขนาดใหญ่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ไว้ให้ประชาชนได้สักการะบูชา

...นี่คือปรากฏการณ์อันล้ำค่าของชาวไทยที่น่ายลปลื้มใจในยุคสมัยนั้น

...มาในยุคสมัยปัจจุบัน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ ได้เกิดมีปรากฏการณ์ อันล้ำค่าน่ายลปลื้มใจไม่ยิ่งหย่อนเช่นเดียวกัน คือ ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ “**พระธุดงค์เจดีย์**” ที่ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ได้สร้างไว้ ณ วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและอรหันตธาตุของ ๒๘ พระอรหันต์ในยุคปัจจุบัน มีท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และท่านพ่อลี ธมฺมธโร เป็นต้น โดย พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) ได้บูรณะปฏิสังขรณ์พระธุดงค์เจดีย์ขนาดใหญ่กว่าเดิม โดยคงสภาพพระเจดีย์องค์เดิมไว้ข้างใน แล้วบูรณะสร้างองค์ใหม่ครอบพระเจดีย์องค์เดิมไว้อีกทีหนึ่ง ภายในพระเจดีย์องค์เดิมบรรจุพระบรมสารีริกธาตุซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุสู่คอระฆังพระเจดีย์องค์ประธาน และองค์พระหลวงตาได้รวบรวมพระอรหันตธาตุในยุคปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงอุบลรัตนฯ เสด็จมาทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุสู่คอระฆังพระเจดีย์องค์ประธาน

มาบรรจุไว้ให้มหาชนได้สักการบูชา

พระอริยคณาจารย์เหล่านี้เป็นพระอรหันต์แห่งกองทัพธรรม ในยุคกิ่งพุทธกาล ท่านเปรียบเหมือนโคนำจำฝูงที่ว่ายตัดกระแส น้ำอันเชี่ยวกรากข้ามถึงฝั่งอันเกษมไม่มีเวรภัย เป็นผู้ทรงอุดมธรรม มีจิตหลุดพ้นแล้ว สะอาดบริสุทธิ์บริบูรณ์ทั้งภายนอกและภายใน เป็นผู้ทรงอภิญาเลิศล้ำในสมาธิบารมี ยิ่งใหญ่ในการบำเพ็ญ กุศลและการเผยแผ่สังฆธรรม เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง และปฏิบัติเป็นธรรม เจริญรอยตามรอยบาทของพระบรม ศาสดาत्मมาत्मพุทธเจ้า

เจดีย์ของพระกรรมฐาน ผู้เป็นพระอริยะเจ้าเหล่านี้ ได้สร้าง ตั้งตระหง่านขึ้นแล้ว ณ วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ

สยามประเทศ อันเป็นประเทศที่ชื่อว่า ดินแดนแห่งชาวพุทธ ซึ่งเป็นอารยชนที่มีวัฒนธรรม ชนบธรรมนิยมประเพณีมีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนามาแต่โบราณกาล

วัดโคกการามจึงมีประวัติการณ์ และประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระพุทธรูปกรรมฐานในยุคปัจจุบันมากมาย และมีที่มาอันน่าอัศจรรย์ ตั้งแต่ยุคของพระเจ้าอโศกมหาราชจนถึงยุคท่านพ่อลี ธมฺมธโร จึงเป็นตำนานสะท้อนอดีตถึงปัจจุบัน

ในอดีต... เมื่อ ๒๒๐๐ ปีก่อน พระเจ้าอโศกมหาราชผู้ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างสูงสุด ท่านได้อาราธนาให้พระสงฆ์ที่เป็นพระอรหันต์มาประกาศพระพุทธศาสนายังประเทศต่าง ๆ ๙ สาย สายที่ ๘ คือพระโสณะเถระ และพระอุตตรเถระ มายังแคว้นสุวรรณภูมิ (ไทย พม่า ลาว เขมร เวียดนาม) จนปรากฏสืบทอดเป็นตำนานอริยวงศ์จากรุ่นสู่รุ่นจนมาถึงเราทุกวันนี้

พระครูสังเฐียร เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุของพระอรหันต์แห่งนี้ จึงเกิดขึ้นเจ็ดจำรัสแสงแสดงพลาณาภาพแห่งพระรัตนตรัยอันยิ่งใหญ่เกินเปรียบ ที่มหาชนมีต่อ **พระวิสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)**

กาลต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ พระครูสังเฐียรผู้กร่อนไปตามกาลเวลา **พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณ-สมฺปนฺโน)** พระอริยเจ้าผู้สืบสานตำนานแห่งพระป่า เป็นผู้ดำรินำพาศรัทธามหาชนพร้อมใจกันบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่ ซึ่งสำเร็จสมบูรณเรียบร้อยในปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

และที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด องค์พระหลวงตามหาบัวเป็นผู้

พิจารณาราชานามนัตพระอรหันตธาตุของพระอริยสงฆ์ ใน
แผ่นดินไทยยุคปัจจุบันมาประดิษฐาน ณ พระเจดีย์แห่งนี้

พระเจดีย์แห่งนี้จึงมิใช่ถูกสร้างขึ้นเพื่อบังเจกชน หรือด้วย
กำลังศรัทธาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากเป็นมหาเจดีย์บรรจุ
พระบรมสารีริกธาตุและพระอรหันตธาตุในยุคปัจจุบัน ที่ศักดิ์สิทธิ์
วิเศษแท้ ดำริสร้างโดยพระอรหันต์ที่มีประวัติอันกล้าแกร่ง ทั้งหมด
เกิดขึ้นจากศรัทธาของคนทั้งแผ่นดินจารึกไว้ในแผ่นดิน เป็นการ
บูชาพระรัตนตรัยที่ยิ่งใหญ่เกินเปรียบ

อนุสรณ์สถานตำนานชีวิตอันประเสริฐจะกลายเป็น **“ศูนย์
รวมจิตใจชาวพุทธ”** เป็น **“มหาวิทยาลัยสงฆ์ชั้นเอก”** ในทาง
ภาคปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ อันแสดงถึงความบริสุทธิ์ที่มา

จากใจอันแกร่งกล้าทำทนาย และเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้พระ
ธรรมวินัย จากชีวิตพระอรหันต์ที่มีจิตเป็นธรรมชาติเหนือ ธรรมดา
สมกับเป็นศาสนาที่ทนต่อการทำทนายและทดลอง ซึ่งพระพุทธเจ้า
ทรงประกาศไว้ดีแล้ว เพื่อจุดมุ่งหมายอันสูงสุดแห่งธรรมอันยิ่ง
ใหญ่และยอดเยี่ยม คือ พระนิพพาน

นี่คือมรดกอันล้ำค่าของชาวพุทธ...อันเป็นที่สุดแห่งการเก็บ
รักษา

นี่คือตำนาน...อันเป็นสุดยอดแห่งการจารึก

นี่คือพระอรหันต์...ผู้ถึงสุดยอดแห่งความดี

นี่คือพระรุดังคเจติย์...อันเป็นสุดยอดแห่งสักการบูชา

นี่คือท่านพ่อลี ธมฺมธโร...พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้าใน
สายกรรมฐาน ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

นี่คือพระหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน...มหาบุรุษผู้ยิ่ง
ใหญ่แห่งยุค องค์ประธานนำพาพลังศรัทธามหาชนบูรณะสร้าง
พระรุดังคเจติย์ขึ้นใหม่

นี่คือสิ่งมหัศจรรย์...สิ่งที่ไม่เคยเกิด ไม่เคยมีปรากฏ ณ ที่
ใดมาก่อน

นี่คือประวัติศาสตร์ชาติไทย...ที่พระเจติย์ถูกสร้างขึ้นโดย
พระอรหันต์ที่ยังไม่มีพระเจติย์องค์ใดที่ถึงพร้อมแห่งเหตุอัน
สมบูรณ์ถึงปานนี้

จึงเป็นการนำหลักแห่งความจริงที่ปรากฏสุด ๆ ร้อน ๆ เหมือน
ดังที่ปรากฏในครั้งพุทธกาลมาแสดงให้โลกได้รู้ว่า

พระพุทฺธคเจติย์องค์เดิม

**“แม้ในยุคปัจจุบันพระอรหันต์ยังไม่ได้สูญไปจากโลก
ธรรมจริง ผู้รู้จริง ยังมีปรากฏให้เห็นและได้กราบไหว้บูชา เป็น
ขวัญตา ขวัญใจ”**

และสามารถบอกชาวโลกได้ว่า... พระพุทธศาสนาเป็น
ศาสนาที่ทรงไว้ซึ่งหลักแห่งความจริง

**“เชิญท่านทั้งหลาย มาพิสูจน์พระบรมสารีริกธาตุ และ
พระอรหันตธาตุ ที่วัดอโศการาม**

**บางท่านนิพพานไปแล้ว อัฐิหรือธาตุชิ้นส่วนอื่นๆ ได้กลายเป็น
พระธาตุ**

บางท่านยังมีชีวิตอยู่เส้นผม กลายเป็นพระธาตุ

บางท่านยังมีชีวิตอยู่ ฟันได้กลายเป็นพระธาตุ

**สิ่งมหัศจรรย์เหล่านี้ ทำลายวิทยาศาสตร์ ทำลายสมมุติ
นิยม ทำลายความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุ ทำลายสายตา
ของโลก ทำลายนิวเคลียร์ ปริมาณ นวัตกรรม และทำลายผู้ที่
ต้องการความท้าทาย”**

พลังจิตและสติปัญญาของท่านเหล่านี้เหนือโลกสมมุติ
เหลือที่จะพรรณนา ท่านเหล่านี้บรรลุวิชาเร้นลับที่ไม่มีวิชาอื่น
ยิ่งกว่า แต่ท่านก็มีได้ไอ้อวดคักดานุภาพอะไรเช่นนั้น

ณ บัดนี้ บุญวาระอันเป็นสุดยอดมหายานมาถึงแล้ว

พระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ และรูปปั้นของ
พ่อแม่ครูอาจารย์ ได้ถูกอัญเชิญมาประดิษฐานแล้ว ณ พระ
รุดังคเจติย์ เจติย์แห่งพระอรหันต์

ได้ปรากฏสมบูรณสมศักดิ์ศรีชาวพุทธแล้ว โดยศิษย์
กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

มีท่านพ่อลี ธมฺมธโร เป็นองค์ประธานสถาปนา

มีองค์พระหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เป็นองค์ประธาน
บูรณะปฏิสังขรณ์

มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหา
กษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม ทรงเป็นองค์พระประมุขของแผ่นดิน
ไทย

พระรุดังคเจติย์ จึงเป็น เจติย์แห่งพระอรหันต์ อันเป็นสุด
ยอดแห่งการสักการะบูชาในโลกปัจจุบัน โดยสมบูรณแบบอย่าง
แท้จริง

ประวัติความเป็นมา
ของพระธาตุังคเจดีย์

ประวัติความเป็นมาของพระรุดังคเจติย์

ด้วยมโนปณิธานอันมุ่งมั่นแน่วแน่ในทางพระพุทธศาสนา และด้วยกำลังแห่งญาณหยั่งทราบเหตุการณ์บางอย่างในอดีตชาติ

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านพ่อลี ธรรมธโร จึงตัดสินใจชุดงัดไปยังประเทศอินเดียโดยผ่านทางประเทศพม่า เมื่อถึงอินเดียท่านได้เดินทางเที่ยวชม และพิจารณาสิ่งแวดล้อมตามตำบลต่าง ๆ ท่านรู้สึกสลดใจยิ่งนัก พระพุทธศาสนาเสื่อมสูญไปอย่างมาก ร่องรอยอารยธรรมอันประเสริฐอันเป็นทิวทัศน์หาคติเหลืออยู่เพียงน้อยนิด พระสงฆ์ที่สุดที่จะย่อหย่อนในพระธรรมวินัย หลักฐานแห่งพระพุทธศาสนาอันยิ่งใหญ่เหลือเพียงศิลาจารึกของพระเจ้าอโศกมหาราชพอเป็นแนวทางให้ค้นคว้าและรำลึก...

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ ท่านพ่อลี ธรรมธโร ได้จาริกตามรอยบาทพระศาสดาไปยังดินแดนพุทธภูมิ ประเทศอินเดียเป็นครั้งที่ ๒ คราวนี้ท่านได้อยู่จำพรรษาที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ตำบลสารนาถ แขวงเมืองพาราณสี

วันหนึ่งท่านบำเพ็ญเพียรในอิริยาบถ ๔ เข้าสมาธิเพ่งดูยอด

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ที่ประเทศอินเดีย

พระเจดีย์เป็นเวลานาน ครั้งนั้น...วาระจิตทวนรำลึกถึงพระองค์
ของพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้ซึ่งอุทิศชีวิตอุทิศแด่คำฐพระพุทธานุศาสน์
ท่านเพ่งจิตอยู่นาน เกิดแสงสว่างจ้า!..วูบวาบ! ส่องสว่างอาบไป
ทั่วบริเวณ มองเห็นต้นไม้ใบหญ้า และพระเจดีย์ ภาพนิมิตที่
ปรากฏด้านหน้าท่าน คือ “พระเจดีย์และพระสถูปที่พระเจ้าอโศก
มหาราชทรงสร้างไว้อย่างงดงามอลังการยิ่งนัก แต่อีกไม่นาน
พระเจดีย์นั้นก็พลันทรุดโทรม หักพังทะเลาะ สุกสกปรก ...แล้ว
คราที่นั้น ท่านก็พลันเห็นพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า
เสด็จมาแสดงส่องแสงประกายปรากฏลีลันวาระต่าง ๆ เป็นที่น่า
อัศจรรย์”

ท่านจึงคิดว่า **“เราจำเป็นต้องสร้างวัดโศการามและพระเจดีย์
สักแห่งในประเทศไทย เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและเพื่อ
เป็นอนุสรณ์สถานแก่พระเจ้าอโศกมหาราช ผู้มีคุณูปการต่อพระ
พุทธศาสนาอย่างหาที่สุดมิได้”**

พิศุจน์เรื่องพระธาตุ

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ เดือนพฤษภาคม ท่านพ่อลีเดินทาง
ไปวัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี ทำพิธีวิสาขบูชาในวันพฤหัสบดี
ดีถีเพ็ญเดือน ๖ ท่านคิดขึ้นในใจว่า **“พระบรมธาตุนี้เห็นแต่ใน
สมาธินิมิต ถ้าไม่ได้เห็นกับตา จะไม่ยอมเชื่อ เพราะจะจริงหรือ
ไม่จริง ก็ยังไม่ทราบ”**

ท่านจึงตั้งสัตยาธิษฐานนั่งสมาธิตลอดรุ่งและได้จัดตั้งพาน
ไว้ ๔ พาน ในสถานที่มืดซิด และกล่าวคำอาราธนา ดังนี้

ท่านพ่อลีจัดงานฉลองพระธาตุ ณ ศาลาอรุณวงศ์ วัดบรมนิवास
เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

...ข้าพเจ้าขออัญเชิญพระบรมธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ มีธาตุ
หู ตา จมูก ปาก อันเป็นบ่อเกิดของรัศมีของสมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นความจริงขอให้เสด็จมาในสถานที่บูชาในคืนนี้

...ข้าพเจ้าขออัญเชิญพระธาตุของพระสารีบุตร ซึ่งเป็น
พระอัครสาวกผู้เลิศด้วยปัญญา

...ข้าพเจ้าขออัญเชิญพระธาตุของพระโมคคัลลาน์ ซึ่งเป็น
พระอัครสาวก ผู้เลิศด้วยฤทธิ์เสมอด้วยพระพุทธองค์

...ข้าพเจ้าขออัญเชิญพระธาตุของพระฉิมพลี ซึ่งเป็นผู้มี
เมตตาจะไปไหนปลอดภัยทุกเมื่อ

...ขอพระธาตุทั้งหลายเหล่านี้ ขอจงมาปรากฏถ้ามีความจริง

ถ้าไม่เห็นปรากฏในคืนนี้ พระธาตุที่เขาถวายเป็นพระพุทธรูปก็จะแจกจ่ายให้คนอื่นไปให้หมด

ในคืนนั้นได้ตั้งจิตทำสมาธิตลอดคืนยันรุ่ง เวลา ๐๔.๐๐ น. เกิดแสงสว่างจ้าสีแดง ๆ ฉายวูบเข้าไปยังที่ตั้งพานบูชา พอเช้าวันใหม่ได้ไปดูปรากฏว่า พระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ สีแก้วพลีกลี สีดำ สีดำเจือเหลืองแก่ มีอยู่ทุกภาชนะ นับได้ พระบรมสารีริกธาตุ ๗ องค์ พระสารีบุตร ๓ องค์ พระโมคคัลลาน์ ๒ องค์ พระนิมพลี ๓ องค์

เกิดความแปลกประหลาดมหัศจรรย์ใจเป็นอย่างยิ่ง รีบเก็บพระธาตุเหล่านั้นห่อใส่สำลีบรรจุผอบ แล้วพกติดตัวเอาไว้

ปาฏิหาริย์พระรูปพระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จมา

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ เดือนธันวาคม ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ได้บำเพ็ญเพียรอย่างเข้มงวดที่วัดเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี ได้เกิดสมาธินิมิตปาฏิหาริย์ อันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับองค์ท่านเอง ท่านเล่าว่า

“คืนนั้นนั่งสมาธิอยู่จนสว่าง นั่งอยู่ด้วยกัน ๖ รูป และได้ยินเสียงแปลกประหลาดดังบนศีรษะห่าง ๆ คล้ายฝนตก ลึกครื้นหนึ่งก็ได้เห็นพระรูปพระเจ้าอโศกมหาราชตกลงมาใกล้ ๆ เป็นแก้วเจียรไนสีเหลืองมณีดำอมชมพูโตประมาณนิ้วหัวแม่มือ”

ท่านพ่อลีได้มีความผูกพันซาบซึ้งในผลงานการกระทำของพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นอย่างมาก ดูจเหมือนดังว่าท่านเคยเกิด

เคยมีชีวิตอยู่ในสมัยนั้น

การที่ท่านพ่อลีได้เห็นพระเจดีย์และสถูปที่พระเจ้าอโศกมหาราชสร้างไว้ ทรวดทรงมหัศจรรย์ จนเกิดความคิดที่จะสร้างทดแทนไว้สักแห่งขึ้นในเมืองไทยนั้น อาจเป็นสิ่งที่แปลกอย่างหนึ่ง และการที่ท่านมีความเกี่ยวข้องกับพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุพระอรหันต์ต่าง ๆ จำนวนมากดังที่ได้เขียนถึงไว้ในประวัติของท่าน ก็เป็นเรื่องที่แปลกอีกอย่างหนึ่ง

ท่านพ่อลีได้พูดถึงเรื่องนี้ทั้งทำยไว้หน้อยหนึ่งว่า

“ขอให้ผู้รู้ ผู้เห็น จงสำเหนียกเอาด้วยตนเอง จิตวิญญูณของพระเจ้าอโศกมหาราชนี้ อาจจะช่วยเหลือพวกเรา หรืออาจจะอยู่กับพวกเราผู้ปฏิบัติธรรมอยู่ในขณะนี้ก็เป็นไปได้”

พลังจิตอธิษฐานในการสร้างพระชุดังคเจดีย์

ในเดือนมีนาคม ปีพุทธศักราช ๒๔๙๙ ขณะที่ท่านพ่อลีออกปฏิบัติธรรมบำเพ็ญสมาธิภาวนาพิจารณาธรรมบางประการที่วัดเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี วันนั้นเป็นวันมาฆบูชา ท่านได้อธิษฐานปฏิบัติบูชาพลีกายถวายชีวิตแด่พระรัตนตรัยด้วยการไม่นอนตลอด ๓ วัน ๓ คืน

ขณะที่ทำสมาธิ ท่านได้นิมิตเห็นพลุสุภาภินทภาค เห็นซากอิฐหินพังทลาย ท่านระลึกไว้ในทันทีว่า “สถานที่แห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของพระบรมธาตุเจดีย์ แต่พังพินาศจมดินไปเป็นเวลานานแล้ว”

ท่านพ่อลีจึงพิจารณาต่อไปว่า “หลังจัดงานฉลองสมโภช ๒๕

ภาพฝาผนังประวัติท่านพ่อลี ตอนฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษที่วัดโคกการาม

พุทธศตวรรษสำเร็จ ท่านจะต้องสร้างพระมหาเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ อย่างแน่นอน”

ท่านระลึกชาติย้อนหลังไปว่า “ในมัธยมประเทศครั้งกระโน้น มีเหตุการณ์สำคัญคือ พระสงฆ์จำนวนมากมาชุมนุมฉลองพระบรมธาตุ ตัวท่านมีอาจไปร่วมสมโภช เพื่อนพระสงฆ์จึงลงโทษไว้ว่า

ต่อไปในภายภาคหน้า องค์ท่านจะต้องสถาปนาเจดีย์พระบรมธาตุ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งจะก่อเกิดประโยชน์อย่างคณานับแก่พุทธบริษัทต่อไป จึงจะไถ่โทษนี้ได้”

เมื่อได้นิมิตเช่นนั้นแล้ว การดำริที่จะทำการสมโภช ๒๕ พุทธศตวรรษของท่านจึงมีความหมายอันสำคัญยิ่งในการจรโลงพระบวรพุทธศาสนา

อยู่ต่อมาวันหนึ่งเวลาใกล้ฟ้าสว่าง ท่านพ่อลีได้ตั้งจิตอธิษฐานในใจว่า “ถ้าข้าพเจ้าจะทำการฉลองสมโภช ๒๕ พุทธศตวรรษ ณ วัดโศการาม ให้สำเร็จด้วยดี ขอจงให้พระบรมสารีริกธาตุที่มีอยู่ในตัวนี้ จงบังเกิดมิให้ครบจำนวน ๘๐ องค์ เท่าพระชนมายุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เมื่ออธิษฐานเสร็จได้เข้าทำสมาธิจนกระทั่งสว่าง เมื่อฉันจinghamเรียบร้อยแล้ว จึงได้เปิดผอบดูปรากฏว่า มีพระบรมสารีริกธาตุเสด็จมาครบ ๘๐ องค์บริบูรณ์

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ท่านพ่อลีเป็นพระสาวกที่มีบารมีเกี่ยวเนื่องกับพระบรมธาตุมาแต่อดีตชาติอย่างแน่นอน

วางรากฐานพระธาตุังคเจดีย์ไว้ก่อนมรณภาพ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ ท่านพ่อลีได้จัดงานฉลองสมโภช ๒๕ พุทธศตวรรษ ที่วัดโศการาม เมื่อจัดงานสมโภชสำเร็จไปด้วยดี ท่านตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างพระเจดีย์ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ บรรจุพระพุทธรูป บรรจุพระธรรม อันเป็นอริยสมบัติอันล้ำค่าไว้เป็นที่ระลึก

พระเจดีย์นั้น สร้างกลุ่มเดียวกัน ๓ ชั้น ชั้นละ ๔ องค์ องค์กลางอีกองค์หนึ่งเป็นองค์ใหญ่ ๔ เหลี่ยม กว้าง ๓ วา สูง ๑๓ วา นอกนั้นเป็นองค์เล็กโดยรอบ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ ท่านพ่อลีให้สร้างพระเจดีย์ขนาดย่อมขึ้น ซึ่งเป็นองค์ประธานแกนกลางของพระธาตุังคเจดีย์ ท่าน

ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่เสด็จมาด้วยบุญญาฤทธิและแรง
อธิษฐานของท่าน

เมื่อท่านสร้างพระเจติย์สำเร็จตามความประสงค์ ท่านพ่อลี
ก็ได้มรณภาพในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๔

หลังจากนั้น สมเด็จพระมหาธีรวงค์ (จวน อุฏฐายี) วัด
มกุฏกษัตริยาราม รักษาการเจ้าอาวาสวัดโศคาราม ได้ประกอบ
พิธีวางศิลาฤกษ์พระรุดังคเจติย์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๕
มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พล.ท.พงษ์ ปุณณกัณฑ์
เป็นประธานกรรมการก่อสร้างฝ่ายคฤหัสถ์ พร้อมคณะศิษยานุศิษย์
และทายกทายิกาผู้ศรัทธาร่วมบริจาคเงินเพื่อสร้างถวายท่านพ่อลี
ธมมธโร

ภาพฝาผนังประวัติท่านพ่อลี ตอนวางศิลาฤกษ์พระรุดังคเจติย์ พ.ศ. ๒๕๐๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบรรจุ พระบรมสารีริกธาตุ ณ พระพุทฺธคเจติย์

**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิง
อุบลรัตนฯ** เสด็จทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุสู่คอระฆังพระ
พุทฺธคเจติย์องค์ประธาน **เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๙**

นอกจากนี้คณะศิษยานุศิษย์ได้นำสรรพสมณบริวารของ
ท่านพ่อลีมาเก็บไว้ในองค์พระเจติย์ ซึ่งเป็นปูชนียสถานของผู้หวัง
บุญตลอดกาลด้วย

ท่านพ่อลีต้องการให้มนุษย์และเทวดาได้นมัสการพระบรม
สารีริกธาตุ ซึ่งมีคุณค่าสูงในพระพุทธศาสนา เพราะถ้าใครบูชาด้วยดี
ย่อมเป็นเครื่องดึงดูดกล่อมเกล่าอุปนิสัยและจิตใจของผู้นั้นให้สูง
ขึ้นตามลำดับ เหมือนหมอกเหมฆ ถ้าอยู่ในแผ่นดินย่อมก่อให้เกิด
ความร้อนอบอ้าว เมื่อหมอกเหมฆได้ลอยตัวผ่านไปสู่อากาศแล้ว
ย่อมตกลงมาเป็นฝนโปรยปราย นำพาความชุ่มเย็นมาสู่ปวงชนในโลก
ให้มีความสุขกายสุขใจได้เป็นอย่างดี

นี่คือสาเหตุที่ท่านได้สร้างพระพุทฺธคเจติย์ขึ้นไว้ เพื่อเป็นสิริ
มงคลแก่พุทธบริษัทตลอดไป

การบูรณะปฏิสังขรณ์เริ่มมาแต่ปี ๒๕๔๖ เนื่องจากตรวจ
พบว่าองค์พระเจติย์ทรุด คานและพื้นแตกร้าวโดยทั่วไป จึงได้
ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่ โดยให้คงตามแบบเดิมไว้ โดย
มีพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) เป็น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงลงพระ
ปรมาภิไธย เมื่อครั้งเสด็จมาทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ พระรุดังคเจดีย์ วัดอโศการาม

ประธานและหลวงตาจารย์ให้นำรูปหล่อโลหะของพระกรรมฐานที่มี
อัฐิเป็นพระธาตุที่มีอยู่ทั่วประเทศนำมารวมกันไว้ในพระรุดังคเจดีย์
เพื่อให้สาธุชนได้ศึกษาประวัติความเป็นมาและสักการะบูชา
การบูรณะปฏิสังขรณ์เสร็จบริบูรณ์ปลายปี ๒๕๕๐ ทางวัดจึงได้
กำหนดจัดงานสมโภชน์ขึ้นระหว่างวันที่ ๒๒-๓๐ เมษายน ๒๕๕๑

ประวัติความเป็นมา
ของวัดอโศการาม

พระเทพโมลี (พระมหาสารอง คุณนวุฑฺโฒ)
เจ้าอาวาสลำดับที่ ๒ ของวัดโศการาม

วัดอโศการามในปัจจุบัน

ปัจจุบันวัดอโศการาม มี **พระญาณวิศิษฏ์** (หลวงพ่อทอง จันทสิริ) เป็น เจ้าอาวาสลำดับที่ ๓ สืบต่อจาก **พระเทพโมลี (พระมหาสารอง คุณวฑฺฒโณ)** ซึ่งได้มรณภาพลง

บริเวณวัดอโศการามเดิมเรียกว่า **“นาแม่ขาว”** ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๖ หมู่ ๒ กิโลเมตรที่ ๓๑ ถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

กุฎีที่พักสงฆ์และแม่ชีจะอยู่ในเขตพื้นที่ติดต่อกับป่าโกงกาง มีถนนซอยตัดแยก และมีทางเดินอันร่มรื่น ภายใต้อร่มเงาของต้นโกงกาง ต้นลำพูและปาล์ม

ในบริเวณนี้จะมีพวกนกชนิดต่าง ๆ จำนวนมากพากันมาพักอาศัยอยู่ตามต้นไม้ต่าง ๆ นับพันตัว กระจายอยู่เต็มไปหมด อาทิ เช่น นกกระสา นกนางนวล นกแซงนก นกเป็ดน้ำ ฯลฯ

ภายในบริเวณพื้นดินป่าชายเลนก็จะมีสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่จำนวนมาก อาทิเช่น ปูก้ามดาบ(ปูเปี้ยว) ปูเสมือ ปลาหลายชนิด โดยเฉพาะที่ชุมมากคือ ปลาดิ้น นอกจากนี้ยังมีสัตว์จำพวก ตะกวดให้ได้เห็นอีกด้วย

บรรยากาศทั่วไปร่มรื่น อากาศดี นำปฏิบัติธรรม มีผู้มา
แสวงบุญเสมอมิได้ขาด ในตอนกลางคืนสาธุศิษย์จะสวดมนต์
แล้วต่อด้วยการปฏิบัติบูชาท่านพ่อลี ตั้งแต่ ๒ ทุ่มถึง ๔ ทุ่ม ของ
ทุกวัน ดังกึกก้องเป็นที่น่าเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติ

วัดอโศการามตั้งอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด ๒๕๔ ไร่ ๑ งาน ๘
ตารางวา แบ่งเป็นที่ตั้งวัด ๙๘ ไร่ ๑ งาน ๗๗ ตารางวา
ที่ธรณีสงฆ์ ๑๕๕ ไร่ ๓ งาน ๓๑ ตารางวา สถิติพระจำพรรษา ปี
พ.ศ. ๒๕๕๐ แบ่งเป็นพระภิกษุ ๑๘๔ รูป สามเณร ๕ รูป แม่ชี
๑๒๐ คน ผู้ปฏิบัติธรรมประจำในวัด ๑๐๕ คน มีผู้มาปฏิบัติ
อบรมในช่วงเข้าพรรษาวันละ ๒๐๐-๓๐๐ คน กุฏิและบ้านพักผู้
มาปฏิบัติธรรม ๔๒๐ หลัง บริเวณวัดติดกับป่าโกงกางชายฝั่งทะเล
จากปากทางเข้าวัดจะมองเห็น **วิหารสุทธธรรมรังสี** ซึ่งตั้งอยู่อย่าง
โดดเด่นสง่างาม

วิหารสุทธิธรรมรังสี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ ในการประกอบพิธีบรรจุมะหรณสารีริกธาตุ ณ ยอดมณฑปพระวิหารสุทธิตธรรมรังสี

วิหารสุทธิตธรรมรังสี สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ แบบจตุรมุข ๓ ชั้น ยอดพระวิหารเป็นมณฑปปิดทองคำบริสุทธิ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ ในการประกอบพิธีบรรจุมะหรณสารีริกธาตุ ณ ยอดมณฑปพระวิหารสุทธิตธรรมรังสี เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๐ เวลา ๑๕.๐๐ น.

สิ่งที่จะต้องทำหลังจากที่ได้กราบสักการะพระพุทธรูปองค์เจดีย์เสร็จแล้วก็คือ การไปกราบศพท่านพ่อลีซึ่งบรรจุเก็บไว้ในหีบทองตั้งอยู่บนแท่นประดับมุกอันสวยงาม บนชั้น ๓ ของวิหารสุทธิตธรรมรังสี มีพระพุทธรูปชินราชจำลองเป็นพระประธานในวิหาร ทั้งยังมีพระพุทธรูป หุ่นรูปเหมือนครูบาอาจารย์ในสายพระป่ากรรมฐานอีกหลายรูป อาทิเช่น **ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต**

ร่างท่านพ่อลีซึ่งบรรจุเก็บไว้ภายในหีบทอง บนชั้น ๓ วิหารสุทธธรรมรังสี

พระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม ตลอดจนรูปหล่อเหมือน **สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)** เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์บริหารและหุ่นรูปเหมือนท่านพ่อลี จัดวางไว้ให้กราบไหว้บูชากันอีกด้วย

วิหารหลังนี้นับเป็นวิหารเอนกประสงค์ โดยชั้นล่างใช้เป็นสถานที่ฉันจังหันของพระภิกษุสามเณร และสำนักงานประชาสัมพันธ์ของวัด

ชั้นที่ ๒ เป็นพิพิธภัณฑ์บริหาร และที่ตั้งพระพุทธรูปกับหุ่นรูปเหมือนครูบาอาจารย์ไว้บูชา

ชั้นที่ ๓ มีพระประธาน คือ “พระพุทธรชินราชจำลอง” ณ ที่นี้เป็นที่ทำวัตรและที่ประชุมสงฆ์ ที่ตั้งศพของท่านพ่อลี และหุ่นรูปเหมือนครูบาอาจารย์ พระเถระองค์สำคัญ

พระประธาน บนชั้น ๓ วิหารสุทธิธรรมรังสี

ส่วน**พระพุทธรูปเจดีย์** เป็นเจดีย์หมู่ ๑๓ องค์ ๓ ชั้น แห่งเดียวในประเทศไทยที่เป็นสัญลักษณ์และมีความหมายในชุดดวงตรา ๑๓ ข้อ ในพระพุทธรูปศาสนาของพระกรรมฐาน พระพุทธเจ้าตรัสไว้เพื่อพวกเราทั้งหลายปฏิบัติ เพื่อสละโลกามิส ไม่ติดอยู่ในบ่วงของโลก คือบ่วง ภรรยา สามี ทรัพย์สมบัติ ยศศักดิ์ ชื่อเสียง อันเป็นเครื่องยึดถือ หน่วงเหนี่ยวใจให้ไหลหลง แล้วก็ทะนงตนว่าสมบูรณ์ ฉลาดดี

การปฏิบัติชุดดวงค์ ต้องไม่อาลัยเสียดายในชีวิต ต้องปฏิบัติให้ถึงความสำเร็จเพียงเท่านั้นเป็นที่หมาย ต้องมีสัจจะ และมีปัญญาในการเลือกปฏิบัติ เราไม่ต้องปฏิบัติทั้งหมด แต่เลือก

เฉพาะข้อที่เห็นว่าเหมาะสมแก่กาล สถานที่ บุคคล และประกอบไปด้วยประโยชน์

ข้อปฏิบัตินี้* ดับความขี้เกียจได้ชะงัดนัก ตัดเครื่องผูกพันใจ เนื่องในความสุขในการนอน สุข ในการเอกเขนก สุขในความหลับ เมื่อไม่นอนย่อมสะดวกในการประกอบกรรมฐานทั้งปวง มีอิริยาบถอันนำมาซึ่งความเลื่อมใส เหมาะสมที่จะทำความเพียร และความเพียรเพิ่มพูนดี

* ฐติสูตร ๑๓ ข้อ

๑. การสมาทานผ้าบังสุกุลเป็นวัตร
๒. การสมาทานธุดงค์ด้วยการถือใช้ผ้าเพียงสามผืนเป็นวัตร
๓. การสมาทานบิณฑบาตเป็นวัตร
๔. การเที่ยวไปบิณฑบาตตามลำดับเรือนเป็นวัตร
๕. การสมาทานถือธุดงค์การฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร
๖. การสมาทานฉันเฉพาะอาหารในบาตรเป็นวัตร
๗. การสมาทานไม่รับภัตที่นำมาส่งที่หลังเป็นวัตร
๘. การสมาทานอยู่ป่าเป็นวัตร
๙. การสมาทานอยู่รุกขมูลโคนไม้เป็นวัตร
๑๐. การสมาทานถืออยู่กลางแจ้งเป็นวัตร
๑๑. การสมาทานอยู่ในป่าช้าเป็นวัตร
๑๒. การสมาทานยินดีในเสนาสนะที่ถูกจัดให้เป็นวัตร
๑๓. การสมาทานไม่นอนเป็นวัตร

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
.....
พระพุทธรูปเจดีย์ วัดโตโกการาม

๑. เจดีย์องค์เล็กศูนย์กลาง
พระพุทธรูปเจดีย์
๒. หลวงพ่อทรงธรรม
๓. ศาลาหลวงพ่อทรงธรรม

ภายในพระเจดีย์องค์ใหญ่ที่เป็นประธาน ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุในผอบทองคำ เงิน นาค องค์เจดีย์ทาสีขาวทั้งองค์ ตั้งอยู่เด่นเป็นศรีสง่าน่าสักการะเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้นภายในบริเวณวัดยังแยกเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และเขตแม่ชี อุบาสกอุบาสิกาออกจากกันโดยเด็ดขาด เป็นวัดปฏิบัติสายธรรมยุต ฉันทัดอาหารมือเดียว มุ่งเน้นการปฏิบัติตนตั้งมู่นี้ ไม่เคลุกคลีอยู่เดี๋ยวเดียว ภาวนาทำสมาธิเป็นกิจวัตรประจำวัน อีกทั้งยังมีถาวรวัตถุที่สำคัญหลายอย่าง คือ

ศาลาหลวงพ่อทรงธรรม เป็นศาลาการเปรียญ สร้างเมื่อปี ๒๔๔๙ ภายในศาลาประดิษฐาน “พระพุทธรูปหลวงพ่อทรงธรรม”

พระอุโบสถ สร้างตามแบบของกรมการศาสนา ตามแปลนของกรมศิลปากรสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิพุทธลักษณะแบบอินเดีย มีนามว่า “หลวงพ่อดีสมุท”

ลานอนุสาวรีย์พระเจ้าอโศกมหาราช ขนาดใหญ่กว่าองค์จริง ๒ เท่า สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ “อโศการาม” เป็นชื่อที่ท่านพ่อลี ธรรมธโร เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดอโศการาม ได้นำชื่ออารามที่พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงสร้างไว้ที่เมืองปาฏลิบุตรประเทศอินเดีย มาเป็นชื่อของวัด

พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๓ แห่งราชวงศ์โมริยะ ประเทศอินเดีย ครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. ๒๗๓ ต่อจากพระเจ้าพินทุสารฯ พระราชบิดา ท่านเป็นจอมจักรพรรดิ

อนุสาวรีย์พระเจ้าอโศกมหาราช ที่วัดโตโกการาม

แห่งชมพูทวีป ส่วนทางศาสนจักร ทรงเป็นธรรมิกราชาเป็นเอก
อัครพุทธศาสนูปถัมภกที่สมควรยิ่งที่จะได้รับการเทิดพระเกียรติ
ยกย่องเทิดทูนพระมหากรุณาธิคุณจากพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป
โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนามายังดินแดน
สุวรรณภูมิ เป็นผลให้พระพุทธศาสนาที่ยังดินแดนสุวรรณภูมิ
เป็นผลให้พระพุทธศาสนาดำรงตั้งมั่นในดินแดนแห่งนี้ เกือบเป็น
เวลากว่า ๒๕๐๐ ปี

ลักษณะอนุสาวรีย์ สวมเสื้อเกราะและหมวกรบคล้ายแบบ
กรีก มีขอขวายี่นพระคัมภีร์พุทธธรรมออกมาข้างหน้า สื่อถึงความ
เป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้เทิดทูน
ทะนุบำรุงคุ้มครอง และส่งเสริมเผยแผ่ ดาบวางข้างกาย หมายถึง

ลานพระอุปัฏฐมมหาเถระ พระโสณเถระ และพระอุตตระเถระ ที่วัดดอโคกอาราม

อำนาจของการปกป้องคุ้มครองพระราชอาณาจักร และพุทธศาสนจักร มือซ้ายกำเนนวางเหนือบ้นเข่าด้านซ้าย แสดงถึงปณิธานอันมุ่งมั่นในการส่งเสริมอาณาประชาราษฎร์และประชาคมโลก ผู้ฝึกฝนในธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา

พระอุปัฏฐมมหาเถระ เมื่อพระเจ้าอโศกมหาราช หันมาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เป็นผู้เลื่อมใสพระอุปัฏฐมมหาเถระอย่างยิ่งถึงกับก้มลงกราบและจุมพิตแทบเท้าพระอุปัฏฐมฯ ต่อหน้าพระมหาเถระเจ้า จนถึงกับให้ตีฆ้องร้องป่าวให้ชาวเมืองให้ทราบทั่วว่า “ผู้ใดต้องการพ้นจากความยากจน ต้องการเจริญงอกงามในโภคทรัพย์ มีความรุ่งเรือง

๑. หลวงพ่อเคียร
สร้างโดยท่านพ่อลี ฐมฺมชโร
๒. “หลวงพ่อดีริสุมุทธ”
พระประธานในพระอุโบสถ

วิหารหลวงพ่อโต หลวงพ่อเคียร และหลวงพ่อดีริสุมุทธ

ในชีวิต ขอให้ไปทอดทัศนาลักการะ และตั้งใจฟังธรรมจากพระ
อุปคุปต์มหาเถรเจ้า” ซึ่งพระเจ้าอโศกฯ ได้ถือเอาพระอุปคุปต์ฯ
เป็นพระศิลาจารย์ด้วย

พระอุปคุปต์มหาเถรเจ้า ได้รับการยกย่องให้เป็นประธาน
พระอรหันต์

พระโสณเถระและพระอุตตระเถระ (สร้างแทนประดิษฐาน
เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒) เป็นหัวหน้าพระธรรมทูต ที่พระเจ้าอโศก
มหาราช ส่งมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ ทำให้
พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเจริญรุ่งเรืองสืบมาจนปัจจุบันนี้

วิหารหลวงพ่อเคียร วิหารหลวงพ่อโต วิหารหลวงพ่อโสธร
ตั้งอยู่ด้านหลังพระอุโบสถ หลวงพ่อเคียรเป็นพระพุทธรูปเฉพาะ
ส่วนเคียรที่ท่านพ่อลีฯ ให้พระอาจารย์ประยูร จิตตุนโต บ้นขึ้น
เพื่อนำไปประกอบกับองค์พระที่สร้างขึ้น ณ วัดเวฬุวัน (เขา
จันทแล) จังหวัดลพบุรี เมื่อปั้นเสร็จจะเคลื่อนย้ายไปโดยใช้รถ
เข็นยกขึ้นรถบรรทุก แต่เกิดขัดข้องนำไปไม่ได้ ท่านพ่อลี จึง
ปรารภขึ้นว่า

“เมื่อหลวงพ่อเคียรต้องการอยู่ที่วัดโศการาม ก็ให้ท่านอยู่”

จึงจัดสร้างวิหารขึ้นเพื่อประดิษฐานหลวงพ่อเคียร

หลวงพ่อเคียร เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มากองค์หนึ่ง
มีพุทธบริษัทมาสักการะกราบไหว้บูชาอยู่ประจำ นอกจากนี้ได้มี
การสร้างหลวงพ่อโต และหลวงพ่อโสธรประดิษฐานไว้บริเวณ
เดียวกันด้วย

ห้องสมุดวัดอโศการาม เป็นห้องสมุดที่คุ้นล้วน ว่องวานิช สร้างขึ้นแต่ปี ๒๕๓๕ ปัจจุบันนี้มีหนังสือมากมายตลอดจนเทพ ซีดี สำหรับใช้ในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับด้านการศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนประวัติครูบาอาจารย์ของพระกรรมฐานจากทั่วประเทศ และด้านอื่นๆ นำมารวมไว้สำหรับศึกษาค้นคว้าของพระ เณร และศาสนิกชนโดยทั่วไป

สถานพยาบาลวัดอโศการาม สร้างเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ สำหรับใช้ปฐมพยาบาลผู้เจ็บป่วยเบื้องต้น มีนายแพทย์มาตรวจรักษา เฉพาะวันจันทร์ และวันพุธ มีห้องพักรักษา ๕ ห้อง

ป่าชายเลนวัดอโศการาม โครงการรักษ่าป่าชายเลน เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมี กลุ่มชินวัตร สมาคมครู วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย วัดอโศการาม เป็นผู้สนับสนุน และร่วมกันดำเนินการ และผู้รับผิดชอบโครงการคือโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ปัจจุบันมีโรงเรียนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และต่างจังหวัดมาทัศนศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก

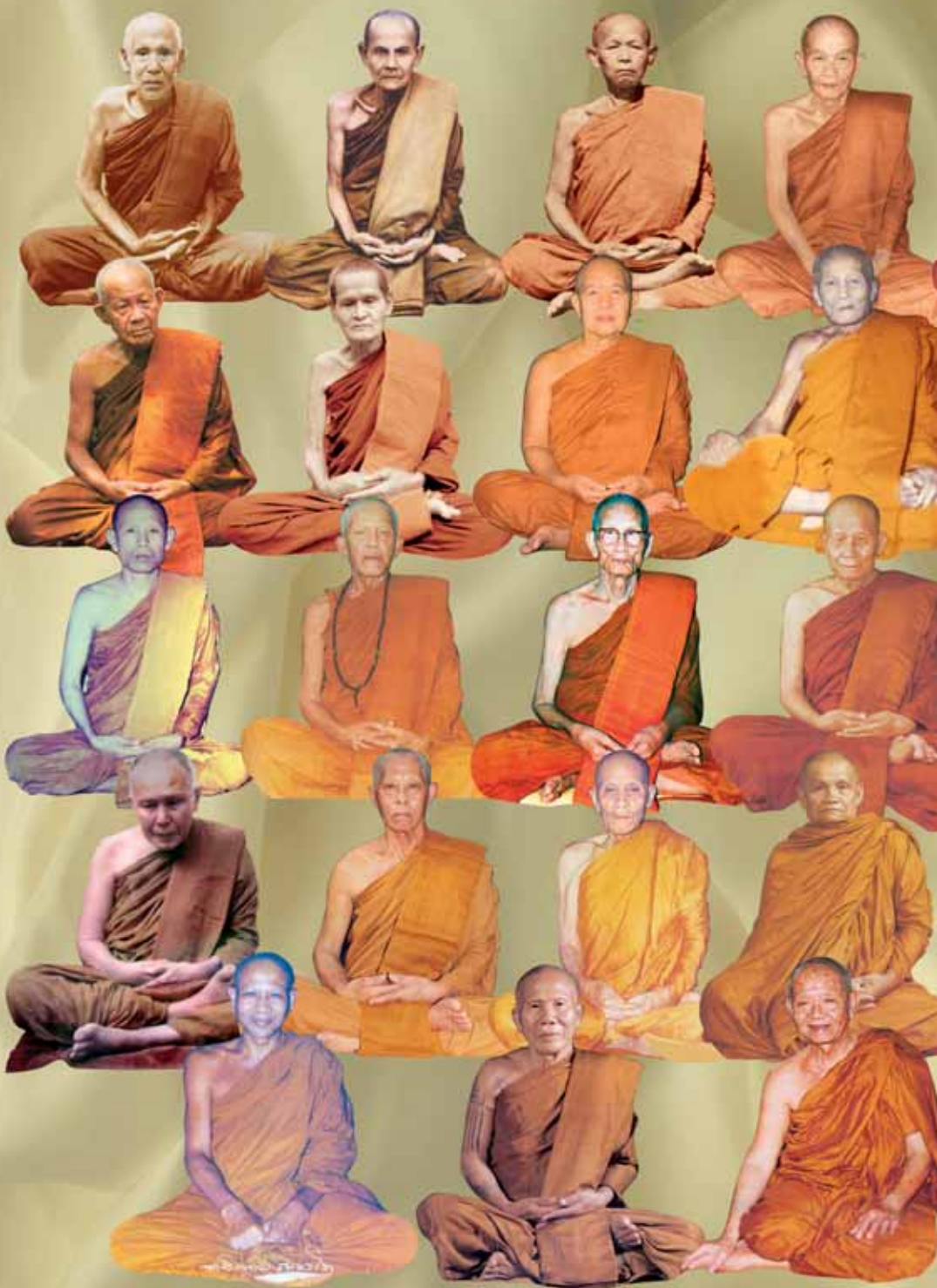
วัดอโศการามแห่งนี้เป็นวัดที่สร้างคุณประโยชน์ให้กับวงศ์พระพุทธานุชาเอณกอนันต์ เช่น

๑) เป็นวัดที่พระสงฆ์สาวกมาประชุมพร้อมกันในกิ่งพุททกาลมากที่สุด

๒) เป็นวัดที่พระกรรมฐานใช้ประชุมทำสังฆสามัคคีเมื่อถึงคราวจำเป็นในเรื่องธรรมวินัย

๓) เป็นที่ตั้งแห่งพระรุดังคเจดีย์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเสด็จมาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุถึง ๒ ครั้ง

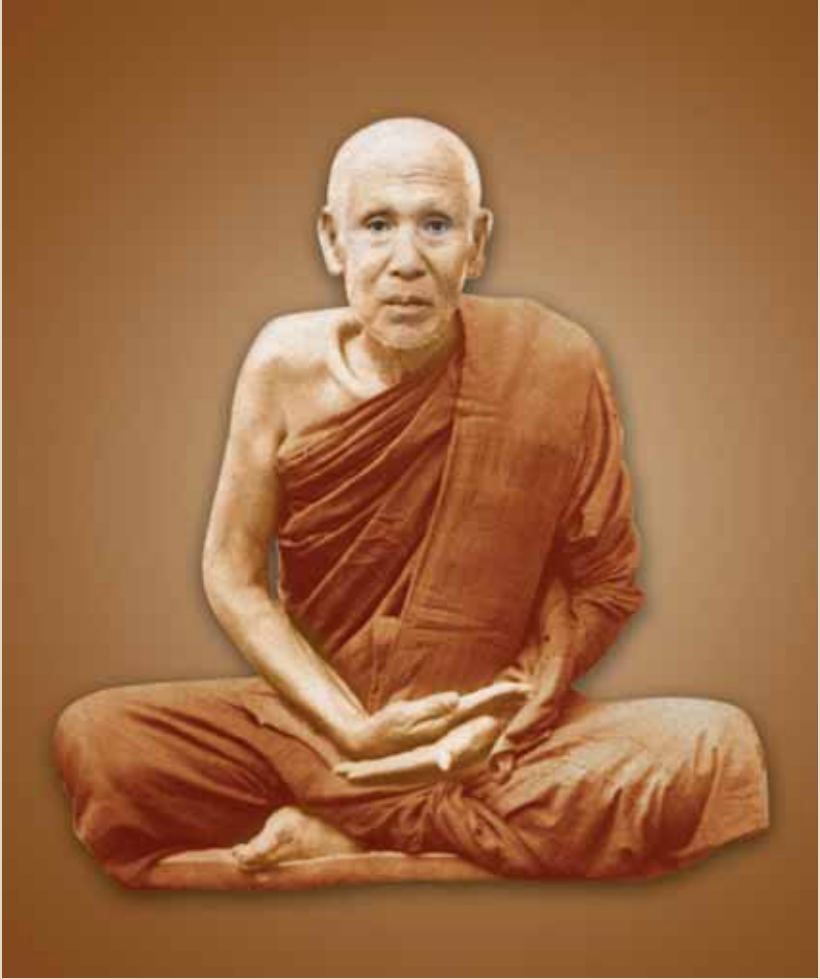
๔) เป็นที่ตั้งของพระรุดังคเจดีย์ จารึกประวัติศาสตร์หลายด้านของพระกรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

ประวัติย่อ

๒๘ พระอรหันต์
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
อัญเชิญพระธาตุ
มาบรรจุ ณ
พระอุตม์เจดีย์
วัดอโศการาม

๑. พระครูวิเวกพุทธกิจ

(หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล)

วัดดอนธาตุ บ้านทรายมูล อำเภอพิบูลมังสาหาร
จังหวัดอุบลราชธานี

“พระปรมาจารย์กรรมฐาน”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล ท่านเป็นผู้มี
อริยาถัยน้อมไปในทางสมณะวิปัสสนา มีความเพียรเป็นเลิศ
มีความสงบเสงี่ยม กิริยามารยาทอ่อนน้อม สุขุม พุดน้อย
และพอใจแนะนำสั่งสอนผู้อื่นในทางนั้นด้วย เป็นผู้ใฝ่ใจ
ในธุดงค์วัตรหนักแน่นในพระธรรมวินัย ชอบวิเวกและ
ไม่ติดถิ่นที่อยู่ ต้องเดินธุดงค์ไปหาวิเวกเจริญสมณธรรม
ตามชายป่าดงพงเขาในที่ต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและ
ประเทศลาว

”

ปีพุทธศักราช ๒๔๓๔-๒๔๓๖ หลวงปู่เสาร์ได้ธุดงค์ผ่าน
หมู่บ้านคำบง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เทศนา
สั่งสอนท่านพระอาจารย์มั่นสัณเฑาะก์ยังเป็นฆราวาสจนเกิดศรัทธา
เลื่อมใสติดตามออกบวช และจุดนี้เป็นความยิ่งใหญ่ของวงศ์
พระกรรมฐานตราบจนถึงปัจจุบัน วงศ์พระกรรมฐานจึงขนาน
นามท่านพระอาจารย์เสาร์ว่า “พระปรมาจารย์กรรมฐาน”

อุปนิสัยท่านเป็นคนพุดน้อย ประพฤติองค์เป็นแบบอย่าง
แก่สานุศิษย์มากกว่ากล่าวอบรมสั่งสอน ท่านมีอุปนิสัยโน้มหน้า
ไปทางพระปัจเจกเจ้า คือไม่มีนิสัยเทศนาธรรมสั่งสอนทั่วไป

คราวหนึ่งในปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ท่านจำพรรษาที่วัดป่าบ้านท่าโคม เจ้าจอมมารดาทับทิม มีศรัทธานำผ้าป่ามาทอดถวายและนิมนต์ท่านขึ้นแสดงธรรม ท่านขึ้นธรรมาสน์ตั้งนโม ๓ จบ กล่าวเทศนาเพียงบทธรรมสั้น ๆ ว่า **“ทุกข สมุทัย นิโรธ มรรค”** แล้วจบลงด้วยคำว่า “เอวังฯ” ท่านจึงก้าวลงจากธรรมาสน์ไปอย่างสบาย

ท่านเกิดวันจันทร์ แรม ๑๔ ค่ำ เดือนยี่ ปีระกา วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๔ ที่บ้านท่าโคม ตำบลหนองซอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของนายทาและนางโม มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๕ คน ท่านพระอาจารย์เสาร์ ได้เข้าไปพำนักรับใช้เป็นที่ขี้ขี้วัดได้ตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี

พออายุ ๑๕ ปี พุทธศักราช ๒๔๑๗ ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดใต้ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในคณะมหานิกาย

ปีพุทธศักราช ๒๔๒๒ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในคณะมหานิกายที่วัดใต้ (วัดพระเจ้าใหญ่องค์ตื้อ) อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ได้จำพรรษา ที่นี้ถึง ๑๐ พรรษา

ปีพุทธศักราช ๒๔๓๒ ท่านได้ฟังธรรมจากท่าน**เทวธัมมิมิ (ม้าว)** แล้วเกิดความศรัทธาเลื่อมใสจึงขอมอบตัวเป็นศิษย์ ได้ทำการญัตติกรรมใหม่ในคณะธรรมยุต ณ อุโบสถวัดศรีทอง (วัดศรีอุบลรัตนาราม) มีพระครูหา โชติปาโล เป็นพระอุปัชฌาย์ เจ้าอธิการสีทา ชยเสโน เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ปีพุทธศักราช ๒๔๕๙-๒๔๖๔ ท่านพำนักจำพรรษาที่ถ้ำจำปา ภูผากูด ตำบลหนองสูง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร และได้

จำพรรษาอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่นด้วย

วันหนึ่ง หลวงปู่เสาร์นั่งอยู่ในที่สังตองค์เดียว ท่านพิจารณาถึงอริยสัจ ได้รู้ได้เห็นตามความเป็นจริงนั้น ในวันนั้นท่านก็ได้ตัดเสียซึ่งความสงสัยได้อย่างเด็ดขาด จวนจะถึงกาลปวารณาออกพรรษา ท่านก็ทราบชัดถึงความเป็นจริงทุกประการ จึงได้บอกกับท่านพระอาจารย์มั่นว่า

“เราได้เลิกการปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว และเราก็ได้เห็นธรรมตามความเป็นจริงแล้ว!”

ท่านพระอาจารย์มั่นได้ยินดังนั้นก็เกิดปีติเป็นอย่างมากและได้ทราบทางวาระจิตว่า **“หลวงปู่เสาร์พบวิมุตติธรรมแน่แล้วในอัตภาพนี้”**

หลวงปู่เสาร์ละสังขารเข้าสู่อนุภาติเสสนิพพาน ประกอบพร้อมด้วยความมีสติอันไพบูลย์ด้วยอิริยาบถกัมกราบพระประธานในพระอุโบสถวัดมหาอำมาตยาาราม นครจำปาศักดิ์ ประเทศลาว เมื่อวันอังคารที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ แรม ๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีมะเมีย สิริอายุได้ ๘๒ ปี ๖๒ พรรษา

๒. ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

วัดป่าบ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม
จังหวัดสกลนคร

“พระอริยเจ้าผู้เป็นบิดาของพระกรรมฐาน”

“

พระเดชพระคุณท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านเป็น
 สูดยอดพระอรหันต์แห่งยุค เป็นบิดาของพระกรรมฐาน
 ดำเนินชีวิตและปฏิบัติของท่านถูกกล่าวขานกันไม่รู้จบ
 ท่านสำเร็จปฏิสัมภิทานุศาสน์ ๔ อย่าง คือ ๑. **ธัมมปฏิบัติ**
สัมภิตา คือ แดกงานในธรรม ๒. **อรรถปฏิบัติสัมภิตา** คือ
 แดกงานในอรรถ ๓. **นิรุตติปฏิบัติสัมภิตา** คือ แดกงานใน
 ภาษา ๔. **ปฏิบัติภาณปฏิบัติสัมภิตา** คือ แดกงานในปฏิบัติภาณ

”

ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๘ ท่านบรรลุธรรมขั้นสูงสุดที่ ถ้ำ
 ดอกคำ ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้น
 ท่านได้รุดงค์ไปยังดอยนะโม ท่านได้พบกับลูกศิษย์คือหลวงปู่ขาว
 ว่า **“ผมหมดงานที่จะทำแล้ว ก็อยู่สานกระบุงตะกร้า พอช่วย
 เหลือพวกท่านและลูกศิษย์ ลูกหาได้บ้างเท่านั้น”**

ท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ เป็นครู เป็นพ่อ และเป็นต้นแบบของ
 พระกรรมฐานที่ยึดมั่นในหลักพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ท่านถือธุดงค์และทรงผ้า
 บังสุกุลตลอดชีวิต ท่องเที่ยวธุดงค์ทางภาคอีสานกลาง เหนือ ใน
 ประเทศไทย ประเทศลาว ประเทศเขมร ประเทศพม่า ชอบอยู่

ตามถ้ำและป่าลึก อาศัย
บิณฑบาตกับชาวป่าเขา
เป็นผู้สมณะสันโดษ มักน้อย
ในลาภสักการะ มีชีวิตเป็น
อยู่ด้วยพระธรรมวินัยทุก
อิริยาบถ

ในประวัติศาสตร์ของ
ชาติไทยยังไม่มีพระมหา
เถระรูปใดจะยิ่งใหญ่ด้วย
วัตรปฏิบัติ ปฏิปทา ถึงพร้อม
ด้วยศีลธรรม มีอำนาจจิต
ยิ่งใหญ่ครอบโลกธาตุ เป็นที่

เคารพบูชาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายได้มากมายถึงเพียงนี้

ว่ากันว่าพระอรหันต์ในประเทศไทย ล้วนเป็นศิษย์ของท่าน
แทบทั้งนั้น เดิมท่านปรารธนาพุทธภูมิ แต่ด้วยเห็นว่าจะเป็นการ
เนิ่นช้า จึงถอนความปรารถนานั้น มุ่งมั่นเป็นพระอรหันต์ ใน
ปัจจุบันชาติ

ท่านเป็นคนร่างเล็ก ผิวขาวบาง แข็งแรงว่องไว สติปัญญาดี
มาแต่กำเนิด ฉลาด เป็นผู้วางง่ายสอนง่ายในทางที่ถูก ไม่ยอมทำตาม
ในทางที่ผิด

ท่านเกิดวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๑๓ ที่บ้านคำบาง ตำบล
โขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของ
นายคำด้วง และนางจันทร์ แก่นแก้ว เมื่อท่านอายุได้ ๑๕ ปี ได้

บรรพชาเป็นสามเณรในสำนักวัดบ้านคำบาง พออายุได้ ๑๗ ปี บิดาขอร้องให้ลาสิกขาเพื่อช่วยการงานทางบ้าน เมื่อลาสิกขาแล้ว จิตยังหวน คิดถึงร่วมผ้ากาสาพัสต์อยู่เสมอ เพราะติดใจในคำสั่งของยายว่า **“เจ้าต้องบวชให้ยาย เพราะยายก็ได้เลี้ยงเจ้ายาก”**

ครั้นอายุได้ ๒๒ ปี มีความอยากบวชเป็นกำลัง ได้เข้าศึกษาพระธรรมในสำนักหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล วัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ได้อุปสมบท ณ วัดศรีอุบลรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยมี พระอริยกวี (อ่อน) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูสีทา ชยเสโน เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูประจักษ์อุบลคุณ (สุ่ย) เป็นพระอนุสาวนาจารย์

อุปสมบทแล้วได้กลับมาศึกษากรรมฐานภาวนาในสำนักหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล ณ วัดเลียบ จังหวัดอุบลราชธานี ใช้คำบริกรรมภาวนาว่า **“พุทโธ”**

อยู่มาวันหนึ่งท่านบังเกิดสุบินนิมิตว่า **“ได้เดินออกจากหมู่บ้านหมู่บ้านหนึ่ง มีป่า เลยป่าออกไปก็ถึงทุ่งเว้งร้าง จึงเดินตามทุ่งไป ได้เห็นต้นชาติต้นหนึ่งที่บุคคลตัดให้ล้มลงแล้ว ปรากฏจากใบตอของต้นชาติสูงประมาณ ๑ ศืบ ใหญ่ประมาณ ๑ คนโอบ ท่านขึ้นสู่ขอนชาตินั้น พิจารณาดูอยู่ว่าผุพังไปบ้าง และจักไม่ออกขึ้นได้อีก ในขณะที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น มีม้าตัวหนึ่งไม่ทราบว่ามีมาจากไหน มาเทียบขอนชาติ ท่านจึงขี่ม้าตัวนั้น ม้าพาวิ่งไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเต็มฝีเท้า ขณะที่ม้าพาวิ่งไปนั้นได้แลเห็นตู่ใบหนึ่งเหมือนตู่พระไตรปิฎก ตั้งอยู่ข้างหน้า ตู้นั้น**

วิจิตรด้วยเงินสีชาวาววับเป็นประกายยิ่งนัก ม้าพาวิ่งเข้าไปสู่ตู่
นั้น ครั้นถึงม้าก็หยุดและหายไป ท่านลงตรงมายังตู่พระไตรปิฎก
แต่มีได้เปิดตู่ดู ไม่ทราบว่ามีอะไรอยู่ในนั้น แลดูไปข้างหน้า
เห็นเป็นป่าชฎุเต็มไปด้วยขวากหนามต่างๆ จะไปต่อไม่ได้” เลย
รู้สึกตัวตื่นขึ้นมา

เมื่อท่านพิจารณาสุบินนิมิตนั้นจึงได้ความว่า การที่ท่าน
ออกบวชในพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามอริยมรรคนั้น ชื่อว่า
ออกจากบ้าน บ้านนั้นคือความผิดทั้งหลาย และป่านั้นคือกิเลส ซึ่ง
เป็นความผิดเหมือนกัน **ขอนชาติ** ได้แก่ **ชาติความเกิด** ม้า ได้แก่
ตัวปัญญาวิปัสสนา จักมาแก้ความผิด การขึ้นสู่มาแล้วม้าพาวิ่ง
ไปสู่ตู่พระไตรปิฎกนั้นคือเมื่อพิจารณา ไปแล้วจักสำเร็จเป็นปฏิ
สัมภิกานุศาสน์ ฉลาด รู้อะไรๆ ในเทศนาวิธธรรมาน แนะนำสั่งสอน
สาธุศิษย์ทั้งหลายให้ได้รับความเย็นใจในข้อปฏิบัติทางจิต แต่จะ
ไม่ได้ในจุดปฏิสัมภิกญาณเพราะไม่ได้เปิดดูตู่ขึ้น

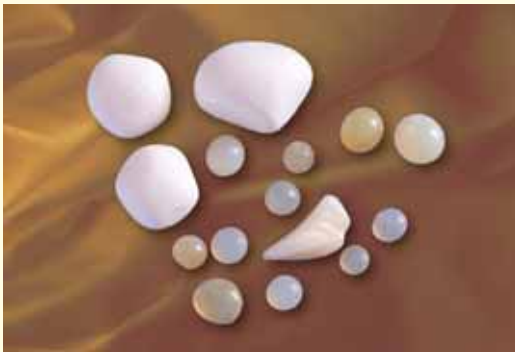
สุบินนิมิตนี้เป็นบุพพนิมิตบอกความมั่นใจในการทำความ
เพียรของท่าน ท่านจึงตั้งหน้าทำความเพียรประโยคพยายามมิได้
ท้อถอย มีการเดินจงกรมบ้าง นั่งสมาธิบ้าง ข้อวัตรปฏิบัติต่าง ๆ
ก็มิได้ทอดทิ้ง คงดำเนินตามข้อปฏิบัติอันท่านโบราณบัณฑิตทั้งหลาย
มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ทรงบำเพ็ญตามทางแห่งอริยมรรค

ท่านได้แสวงหาวิเวกบำเพ็ญสมณธรรมในที่ต่างๆ ตามราวป่า
ป่าช้า ป่าชฎุ ที่แจ้ง หุบเขา ซอกเขา ห้วยธาร เงื่อมผา ท้องถ้ำ
เรือนว่าง ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงบ้าง แล้วลงไปศึกษากับเจ้า
พระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) ๓ พรรษา

แล้วออกแสวงหาวิเวกในถิ่นภาคกลางคือ ถ้ำสาริกา เขาใหญ่ นครนายก ถ้ำไผ่ขวาง เขาพระงาม และถ้ำสิงโตจังหวัดลพบุรี ขึ้นไปทางภาคเหนือจำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวง ๑ พรรษา ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวงและเป็นพระอุปัชฌาย์ แต่ท่านไม่รับตำแหน่ง หนีเข้าป่าอาศัยอยู่ตามดอยมูเซอ ถ้ำเชียงดาว ฯลฯ แล้วออกไปพัก ตามที่วิเวกต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือหลายแห่งเพื่อสงเคราะห์สาธุชนในที่นั้น ๆ นานถึง ๑๑ ปี จนได้รับความรู้แจ่มแจ้งในพระธรรมวินัย ลึ้นความสงสัยในลัทธิศาสนา **บรรลุประอรหันต์ผลที่ถ้ำดอกคำ ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่** จึงกลับมาภาคอีสาน

วาระสุดท้ายท่านจำพรรษาที่วัดป่าบ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ท่านละสังขารเข้าสู่อนุ ปาติเสสนิพพานที่วัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ เวลา ๐๒.๒๓ น.

สิริอายุ ๘๐ ปี ๕๖ พรรษา

๓. พระญาณวิศิษฏ์สมิทธิวีราจารย์

(หลวงปู่สิงห์ ขนดะยากโม)

วัดป่าสาละวัน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

“พระอริยเจ้าผู้เป็นยอดขุนพลเอก แห่งกองทัพธรรมกรรมฐาน”

“

พระเดชพระคุณพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม ท่านปฏิบัติเคร่งครัดในวินัยมาก เป็นเสมือนองค์แทนของหลวงปู่เสาร์ และท่านพระอาจารย์มั่น และเป็นยอดขุนพลเอกแห่งกองทัพธรรมกรรมฐานภาคอีสาน เป็นหนึ่งในสามพระบูรพาจารย์ สายกรรมฐานที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล พระกรรมฐานทั้งมวลล้วนเคยผ่านการอบรมสั่งสอนจากท่านแทบทั้งสิ้น

”

ปีพุทธศักราช ๒๔๕๘ ท่านได้เข้าไปหาท่านพระอาจารย์มั่นที่วัดบูรพาาราม จังหวัดอุบลฯ เห็นท่านพระอาจารย์มั่นเดินจงกรมอยู่ ท่านจึงนั่งสมาธิรออยู่ที่โคนต้นมะม่วง เมื่อท่านพระอาจารย์มั่นเหลือบเห็นพระอาจารย์สิงห์ ท่านจึงเรียกขึ้นไปบนกุฏิแล้วพูดว่า “เราได้อรธอมานานแล้ว อยากพบและต้องการชักชวนให้มาปฏิบัติธรรมด้วยกัน” ท่านพระอาจารย์สิงห์ได้ฟังเช่นนั้นก็ตอบทันทีว่า “กระผมอยากมาปฏิบัติธรรมกับท่านพระอาจารย์มานานแล้ว” แล้วท่านพระอาจารย์มั่นก็สอนให้ท่านพิจารณากายคตาสติกัมมัฏฐานข้อ “ปัสสาวัง” ให้เป็นนบทุริกรรม เมื่อท่านได้ฝึก

บุษบกบรรจุอัฐิธาตุพระบูรพาจารย์ คือ หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต
หลวงปู่สิงห์ ขนตยาคโม ที่วัดป่าสาละวัน จังหวัดนครราชสีมา

กรรมฐานอย่างที่ท่านพระอาจารย์มั่นสอน วันหนึ่งขณะที่ท่านกำลังสอนนักเรียนโรงเรียนสร้างไทรเกษมศิลป์ ท่านพิจารณากรรมฐานข้อนี้แล้วฟังไปที่นักเรียนในชั้นนั้นทั้งหมด ปรากฏว่าทุกคนกลายเป็นโศรกระดูก คราวนั้นท่านเกิดสลดจิตเป็นอย่างมาก ตั้งแต่นั้นมาท่านลาออกจากการเป็นครูและติดตามท่านพระอาจารย์มั่นธุดงค์ไปทุกหนทุกแห่ง

ท่านปรารถนาผลอันยิ่งใหญ่คือพุทธภูมิ จึงได้มุ่งสู่วิชาปฏิบัติตามเยี่ยงพระอริยเจ้าทั้งหลาย ด้วยความวิริยะอุตสาหะพยายาม ตามวิสัยพุทธบุตร ท่านจึงสามารถรอบรู้เหล่าเหลี่ยมกลอุบายของกิเลสตัดหาได้อย่างแยบยลด้วยสติปัญญาและกุศโลบายอันยอดเยี่ยมเข้าพิชิตติดตามฆ่าเสียซึ่งอาสวะกิเลสต่าง ๆ ที่เข้ามารุมเร้าจิตใจของท่านได้อย่างภาคภูมิ จนสามารถรอบรู้นำหมู่คณะพระกรรมฐานแห่งยุคนั้นออกเที่ยวอบรมสั่งสอนประชาชนผู้โง่เขลาเบาปัญญา ให้หันมานับถือพระพุทธศาสนา ยึดมั่นในพระไตรสรณคมน์ น้อมจิตใจให้หันมาประพฤติปฏิบัติธรรม

ครั้งหนึ่งท่านกับพระอาจารย์มหาปิ่นผู้เป็นพระน้องชาย และบรรดาพระอาจารย์ฝ่ายปฏิบัติเดินธุดงค์ผ่านมาถึงจังหวัดปราจีนบุรี ได้เปิดสำนักปฏิบัติธรรมขึ้นแห่งหนึ่งซึ่งบริเวณนั้นเป็นป่าช้าชื่อเสียดงในการสั่งสอนและแสดงพระธรรมเทศนาของท่านลึกซึ้งจับใจ เป็นที่นิยมของคนในจังหวัดนั้น ได้สร้างความไม่พอใจแก่คนเลวบางคนเป็นยิ่งนัก ถึงขนาดจ้างมือปืนมาฆ่าท่าน แต่ก็เกิดปาฏิหาริย์ ขึ้นในขณะที่มีมือปืนเล็งเป้าหมายยิงท่านนั้น ต้นไม้ทุกต้นในบริเวณป่าช้าสั่นไหวแกว่งไกวด้วยแรงพายุโบกสะบัด

ขนาดต้นไม้ล้มระเนระนาด ทำให้มือปืนตกใจเหลือกำลัง จะวิ่งหนี แต่ขาก้าวไม่ออก ปืนได้ตกลงสู่พื้นดิน มือปืนจึงก้มลงกราบ พร้อมกับกล่าวคำสารภาพผิด ท่านได้อบรมจิตใจของมือปืนรับจ้าง ด้วยความเมตตาและปล่อยตัวไป ซึ่งต่อมาผู้มีอิทธิพล ซึ่งจ้างมือปืนฆ่าท่านได้สำนึกและได้รับฟังธรรมะโอวาทจากท่าน เกิดปีติในธรรมะอย่างล้นพ้นเลื่อมใสศรัทธาด้วยจิตใจบริสุทธิ์ จึงพร้อมใจกันฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของท่าน และได้ชักชวนกันสร้างสำนักสงฆ์อันถาวรถวายท่านเพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงคุณของท่าน ที่ได้เปิดตาเปิดใจพวกเขาให้ได้รับแสงสว่างในธรรมะ และได้ตั้งชื่อไว้ว่า “**วัดป่าทรงคุณ**”

ชาติภูมิท่านเกิดที่บ้านหนองขอน ตำบลหัวทะเล อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๒ ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๔ ปีฉลู เป็นบุตรของท่านเพี้ย **อัครวงศ์** และนางหล้า **บุญโท** (เพี้ย **อัครวงศ์** มีตำแหน่งเป็นข้าราชการหัวเมืองลาวกาว-ลาวพวน มีหน้าที่จัดการศึกษาและการพระศาสนา)

บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ในสำนักพระอุปัชฌาย์ป่อง ณ วัดบ้านหนองขอน ตำบลหัวทะเล อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี

อุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดสุทัศน์ดาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยมี **สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ตีสโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ **หลวงชาญนิคม** ซึ่งเป็นบุคคลที่มี

ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาและเลื่อมใสในพระพุทธรูปธรรมฐาน เป็นอย่างมากมาก มีความประสงค์เป็นอย่างยิ่งที่จะฟื้นฟูจังหวัด นครราชสีมาให้เป็นศูนย์รวมของพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จึงได้ ถวายที่ดินอันเป็นป่าช้าให้แก่ **สมเด็จพระมหาวิรวงค์ (ติสุโส อ้วน)** เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าจันทน์มุนีพระอาจารย์สิงห์ ขนดะยาโคม ให้ไป ช่วยสร้างวัดป่าศาลวัน เพื่อให้เป็นวัดป่าต้นแบบของพระฝ่าย วิปัสณาธุระ

ตลอดชีวิตของท่านได้ทุ่มเทกับงานด้านเผยแผ่พระพุทธ ศาสนา และการอบรมสั่งสอนพุทธบริษัททั้งหลาย ได้ตั้งกองทัพ ธรรมขึ้นที่วัดป่าศาลวัน จังหวัดนครราชสีมา ด้วยความมุ่งมั่น และความเป็นผู้เอาจริงเอาจังทุกสิ่งอย่าง แม้จะมีอุปสรรคมาก มายสักปานใด แต่ท่านก็ฝ่าฟันเอาชนะมาได้ด้วยธรรม

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุปาทิเสสนิพพาน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๗ เวลา ๑๐.๒๐ น. ด้วยโรคมะเร็งเรื้อรัง ในกระเพาะอาหาร ณ วัดป่าศาลวัน จังหวัดนครราชสีมา

สิริอายุ ๗๓ ปี ๕๑ พรรษา

“พระอริยะเจ้าผู้มีความสามารถเป็นเลิศในการสอนธรรม”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ดุลย์ อตุโล พระสุปฏิปันโนผู้มี
โวหารธรรมอันแหลมคม เป็นเหมือนพี่ชายใหญ่ในสาย
กรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านเป็นสห
ธรรมิกกับท่านพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม

”

ท่านเป็นผู้มีอุปนิสัยเยือกเย็น พุดแต่น้อย รักความสงบ
เป็นนิตย จิตใจใฝ่ในความวิเวกมาก จะเห็นได้ว่าท่านชอบสวดมนต์
บท “**อรณฺเณ รุกฺขมุเล วา สุธมฺมาคारे วา ภิกฺขโว...**” แปล
ความว่า “**ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงยินดีการอยู่อาศัยในป่า
ในโคนไม้ หรือว่าในเรือนว่าง...**” เมื่อหลวงปู่ดุลย์นำข้อธรรมที่
รู้เห็นไปกราบเรียนท่านพระอาจารย์มั่นได้กล่าวยกย่องว่า

**“ถูกต้อง ดีแล้ว เอาตัวรอดได้แล้ว นับว่าไม่ถอยหลังอีกแล้ว
ขอให้ดำเนินตามปฏิปทานี้ต่อไป”**

และท่านพระอาจารย์มั่นได้กล่าวสรรเสริญให้ปรากฏต่อศิษย์
ทั้งหลายว่า **“ท่านดุลย์...นี่เป็นผู้มีความสามารถอย่างยิ่ง สามารถ
มีสานุศิษย์และผู้ติดตามมาประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก”**

ท่านเกิดเมื่อวันอังคารที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับ
วันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด ๓ บ้านปราสาท ตำบลเนินง

อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
เป็นบุตรของนายแดง และ
นางเงิน ดีมาก

ปีพุทธศักราช ๒๔๕๓
อายุ ๒๒ ปี อุปสมบท
ฝ่ายพระมหานิกาย ณ
พัทธสีมา วัดจุมพล
สุทธาวาส จังหวัดสุรินทร์
โดยมีพระครูวิมลศีลพรต
(ทอง) เป็นพระอุปัชฌาย์
พระครูบึก เป็นพระกรรม
วาจาจารย์ พระครูฤทธิ์
เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่อบวชแล้ว ได้ฝึกกรรมฐานกับพระอาจารย์ โดยจุดเทียน
ขึ้น ๕ เล่ม แล้วนั่งบริกรรมว่า **“ขอเชิญปีติทั้ง ๕ จงมาหาเรา”**
ท่านเพียรอยู่ตลอด แต่ไม่ปรากฏผลอันใดเลย

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ เมื่อท่านอายุ ๓๐ ปี ได้
เข้าญัตติเป็นคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต ณ วัดสุทัศนาราม จังหวัด
อุบลราชธานี โดยมีพระมหาวัชร ฐฎปาโล เป็นพระอุปัชฌาย์
พระศาสนดิลก เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ครั้นออกพรรษาแรก ท่านกับพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม
ได้พากันไปฟังธรรมเทศนาจากท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต
ที่วัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เกิดความ

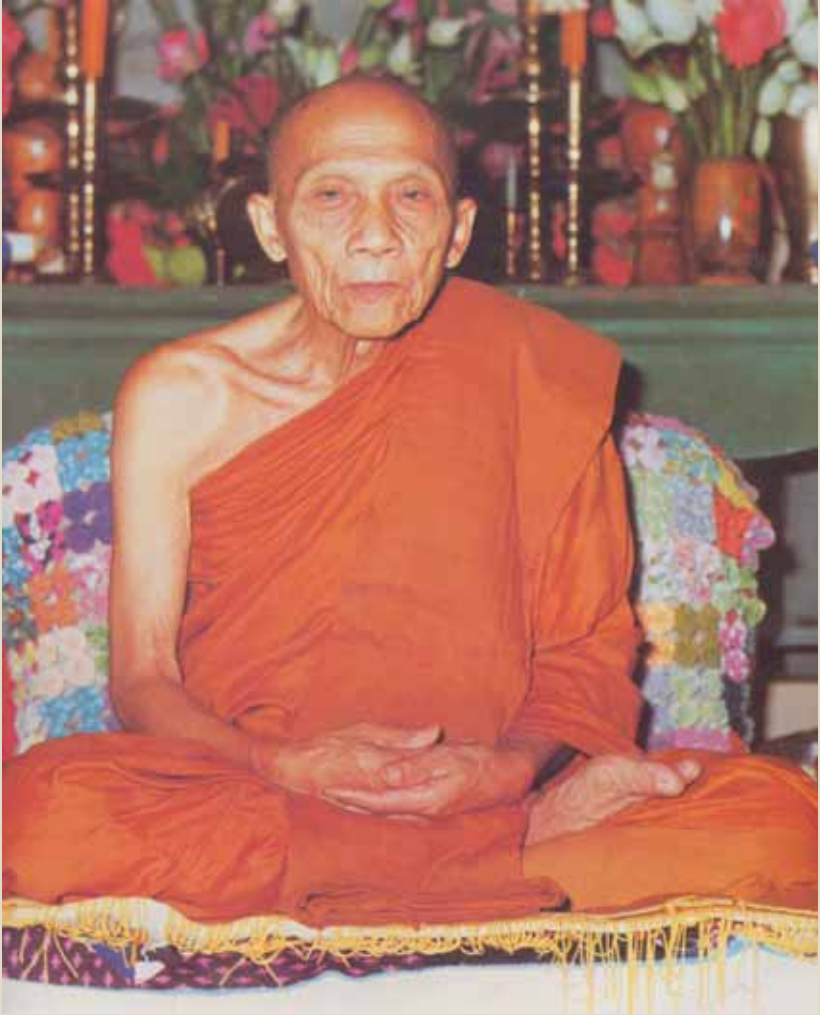
เลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง ซาบซึ้งถึงใจในคำพูดของท่านพระอาจารย์มั่น แต่ละคำมีวินัยแปลกดี ไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน จึงเพิ่มความสนใจ ใคร่ประพฤติกปฏิบัติทางธุดงค์กัมมัฏฐานมากยิ่งขึ้นทุกที

ครั้นออกพรรษาแล้วท่านได้ติดตามท่านพระอาจารย์มั่นออกธุดงค์ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ปรารภความเพียรอย่างอุกฤษฏ์แรงกล้า จนแสงแห่งพระธรรมบังเกิดขึ้น

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๓ ได้ออกธุดงค์ตามหาท่านพระอาจารย์มั่นไปจนถึงบ้านม่วงไข่ ได้แวะที่วัดโพธิ์ชัย พบท่านอาญาคุณิ พระอาจารย์กุ และพระอาจารย์ฝั้น ได้ออกธุดงค์ติดตามจนพบท่านพระอาจารย์มั่น ที่บ้านตาลโกน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ท่านได้มาอยู่จำพรรษาที่วัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาทิเสสนิพพาน เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่วัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สิริอายุ ๙๕ ปี ๖๕ พรรษา

๕. หลวงปู่อ่อน ญาณสิทธิ์

วัดป่าณีโครธาราม บ้านหนองบัวบาน อำเภอหนองวัวซอ
จังหวัดอุดรธานี

“พระอริยเจ้าผู้มีดวงตาเห็นธรรม”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ เป็นหนึ่งในกองทัพธรรมกรรมาฐานได้ร่วมธรรมของหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล และท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ท่านเป็นศิษย์ที่ท่านพระอาจารย์มั่นมอบคำปริกรรมภาวนาให้โดยเฉพาะ เนื่องด้วยท่านเป็นผู้มีราคะจริต ในเบื้องต้นท่านให้คำปริกรรมว่า “กายเกศา กายมรณ มหาทุกข” ต่อมาท่านให้เปลี่ยนปริกรรมว่า “เยกขุโณ ปฏิกุโล”

”

ท่านได้รับการยกย่องจากพระอาจารย์ใหญ่ทั้งสองว่า “เป็นผู้มีดวงตาเห็นธรรม” ท่านมีพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์กงมา จิรปุณโณ เป็นสหธรรมิกในการออกธุดงค์

ท่านเกิดในวันอังคาร ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๗ ปีชาล พ.ศ. ๒๔๔๕ ณ บ้านดอนเงิน ตำบลแซแล อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นบุตรของนายเมืองกลาง และนางบุญมา กาญจวิบูลย์

เมื่ออายุได้ ๑๖-๑๗ ปี ท่านได้ยินพ่อแม่พูดว่า “การบวชนี้ ได้บุญมาก” ทำให้ท่านอยากบวชขึ้นมาทันที จึงบอกพ่อแม่ว่า “ต้องการบวช ถ้าได้บวชแล้วจะไม่สึก” ดังนั้นพ่อแม่จึงนำท่านไปฝากเป็นศิษย์วัดกับพระครูพิทักษ์คณานุการ วัดจอมศรี บ้าน

เมืองเก่า อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ท่านก็ได้บรรพชาเป็นสามเณร ใน
ระยะนั้นมีโอกาสได้พบกับ**หลวงปู่ดูลย์ อตุโล** เกิดศรัทธาเลื่อมใส
จึงได้ติดตามหลวงปู่ดูลย์ออกปฏิบัติและศึกษาธรรม

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๔ อุปสมบทเป็นภิกษุฝ่ายมหานิกาย ณ
วัดปะโค อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยมี **พระอาจารย์
จันทา** เป็นพระอุปัชฌาย์

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๖๖ ได้ออกธุดงค์แสวงหาความ
สงบวิเวกปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐานอยู่กับ**หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล** และ
ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ได้ยอมมอบกายถวายชีวิตเป็น
ศิษย์ต่อพระอาจารย์ทั้งสอง ที่วัดบ้านค้อ อำเภอบ้านผือ จังหวัด
อุดรธานี

ท่านได้ขอญัตติใหม่จากหลวงปู่เสาร์ และท่านพระอาจารย์มั่น
แต่ท่านทั้งสองยังไม่ยินยอม ได้ให้เงื่อนไข “๓ ให้” ที่ต้องปฏิบัติ
ตามดังนี้ คือ

๑. ให้ฝึกภาวนาไปอีก ๑ ปี
๒. ให้ท่องหนังสือนวโกวาทให้จบ
๓. ให้ท่องพระปาติโมกข์ให้จบ

ด้วยความมุ่งมั่นต้องการที่จะญัตติใหม่ ท่านตั้งใจท่อง
นวโกวาท ๔ วันจบ ท่องปาติโมกข์ ๗ วันจบ จึงได้ญัตติเป็น
ธรรมยุต เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ขึ้น ๓ ค่ำ
เดือน ๓ อายุได้ ๒๓ ปี โดยมี **พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)**

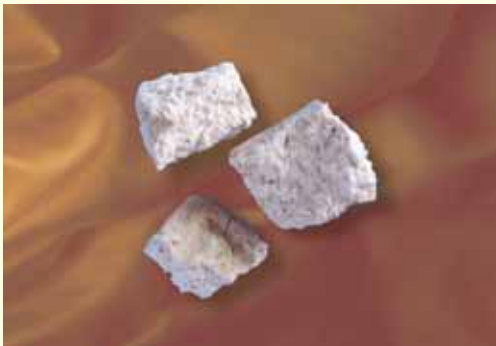
เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูอดิสัยคุณาธาร (คำ อรโก)** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๘ ท่านได้จำพรรษาปฏิบัติธรรมอยู่กับพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม ที่วัดป่าอัมภออากาศอำนวยการ จังหวัดสกลนคร

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ พักจำพรรษาที่วัดป่าสาละวัน อัมภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ **พระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพล พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร** รวมเวลา ๑๒ ปี

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ ได้สร้างวัดป่านิโครธาราม ตำบลหมากหญ้า อัมภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุปาทิเสสนิพพาน ณ โรงพยาบาลรามธิบดี กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เวลา ๐๔.๐๐ น. สิริอายุ ๘๐ ปี ๕๘ พรรษา

๖. หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

วัดป่าสัมมานุสรณ์ บ้านโคกมน ตำบลผาน้อย

อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

“พระอริยเจ้าผู้ทรงอภิญา”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ชอบ จานสโม พระอริยเจ้าผู้ทรง
อภิญาญาณ คือผู้ทรงความรู้ยิ่งในพระพุทธศาสนา มีคุณ
สมบัติพิเศษ ๖ อย่าง ๑. อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ ๒. ทิพโส
ทูปิพย์ ๓. เจโตปริยญาณ รู้จักกำหนดใจผู้อื่น ๔. บุปเพ
นิวานุสสติญาณ ระลึกชาติได้ ๕. ทิพจักขุ ตาทิพย์
๖. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้สิ้นไป

”

ท่านมีนิสัยชอบโดดเดี่ยวเที่ยวไปอยู่ในป่ากว้าง ทำในสิ่งที่
บุคคลอื่นทำได้ยาก ไม่ชอบเกี่ยวข้องกับหมู่ชนพระเณร เป็นผู้
มีความองอาจเด็ดเดี่ยว อดทนเป็นเลิศ ไม่กลัวความทุกข์ยากลำบาก
เสี่ยงเป็นเสี่ยงตาย กล้าได้กล้าเสียในการปราบกิเลส ถึงกับท่าน
พระอาจารย์มั่นออกปากชมท่ามกลางสภาสงฆ์ว่า **“ให้ทุกองค์
ภาวนาให้ได้เหมือนท่านชอบสิ ท่านองค์นี้ภาวนาไปไกลลิบเลย”**

ท่านสามารถแสดงธรรมและสนทนาธรรม เป็นภาษา
ต่างๆ ได้หมด เพียงกำหนดจิตดูว่าภาษา นั้นเขาใช้พูดกันอย่างไร
ท่านสามารถแสดงธรรม โปรดเทวดา พญานาค ตลอดจนจนาภภูมิ
ต่าง ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์

การจุดธูปของท่านนับว่าโลดโผนมาก ชอบเดินทางในเวลา กลางคืนหรือจวนสว่างในคืนเดือนหงาย เทียวไปอย่างอนาจาริก มุนี้ผู้ไม่มีอภัยในโลกทั้งปวง บางคราวมีเสือตัวใหญ่ สองตัว กระโดดล้อมหน้าล้อมหลังเอาไว้ ท่านเร่งสติสมาธิ แผ่เมตตา กำหนดจิตเข้าข้างใน สมาธิลึกเข้าไปจนถึงฐานของจิต ปล่อยวาง สิ่งทั้งปวง เมื่อถอนจิตออกมาปรากฏว่าเสือสองตัวได้หายไปแล้ว

ครั้งหนึ่งท่านเดินทางไปทางอำเภอแมริม อำเภอแม่แตง เข้าไป หมูบ้านกะเหรี่ยงกลางหุบเขาเพื่อโปรดพี่ชายของท่านในอดีตชาติ ที่รักกันมาก ท่านระลึกชาติได้ว่า เคยเกิดเป็นชาวกะเหรี่ยงที่ประเทศ พม่า มีพี่ชายคนหนึ่ง บัดนี้เขาได้มาเกิดเป็นชาวกะเหรี่ยง ชื่อว่า **“เสาร์”** อยู่ที่ตำบลปายาง บ้านผาแต่น อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ ด้วยจิตเมตตาท่านจึงเดินทางไปโปรดถึงเขาเข้าสู่สาย ทางธรรม และต่อมานายเสาร์ก็ได้บวชเป็นพระติดตามท่านจน ตลอดชีวิต

ท่านเล่าว่าในบางคราวหลงอยู่ในกลางป่าเป็นเวลาหลาย ๆ วัน ท่านเป็นที่เคารพรักของเหล่าเทพยดา เดินทางจากประเทศพม่าจะ เข้าสู่ไทย หลงป่าเจียนตายเพราะความหิวกระหาย เทวดาได้นำ อาหารทิพย์มาใส่บาตร ท่านเล่าว่าอาหารนั้นมีรสอร่อยส่งกลิ่น หอมหวานชวนชื่นใจ ฉันทแล้วหายเมื่อยหายหิวไปหลายวัน

ท่านทำสมาธิทั้งกลางวันกลางคืน บางคราวพายุฝนกระหน่ำ น้ำป่าไหลหลาก ท่านต้องนั่งกอดบาตรเอาไว้จนสว่าง ท่านพบ วิมุตติบรรลุนิพพานขั้นสูงสุด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๗ พรรษาที่ ๒๐ อายุ ๔๓ ปี ที่ถ้ำบ้านหนองยวน ประเทศพม่า

ท่านเป็นพระผู้ทรงอภิญาสามารถล่วงรู้สิ่งที่ลึกลับที่มนุษย์ธรรมดาตามองไม่เห็น เช่น เทวบุตร เทวดา อินทร์ พรหม ยักษ์ พญานาค ภูต ผี ปีศาจมากมาย แม้แต่ความรู้สึกนึกคิดภายในใจของคน ท่านก็สามารถล่วงรู้ได้

ในระยะเวลาที่ท่านอยู่กับหลวงปู่มั่นนั้น ท่านได้รับความไว้วางใจและมอบหมาย ให้ช่วยดูแลพระเถร ที่คิดอะไรนอกกลุ่มออกทาง ไม่ถูกต้องตามครรลองของผู้ทรงศีลธรรมท่านก็จะตักเตือนเป็นที่ทราบกันดีในหมู่ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นว่า ท่านมีความรู้ภายในว่องไวไม่แพ้หลวงปู่มั่น พระเถรทั้งหลายจึงเกรงกลัวท่านมาก และท่านก็ยังสามรถระลึกชาติรู้อดีตชาติของท่านเองว่าเคยเกิดเป็นอะไรมาบ้าง เช่น เคยเกิดเป็นพระภิกษุรักษาศีลอยู่กับ **พระอนรุทธะ** เคยเป็นสามเณรน้อยลูกศิษย์พระมหากัสสปะ

รูปหล่อโลหะและอิฐิตาตุพระอาจารย์ชอบ จานสโม ภายในพระครูตังคเจดีย์

เคยเกิดเป็น**ท้าวมหาพรหมในพรหมโลก**และเป็นสัตว์หลายชนิด
อีกด้วย หลวงปู่ชอบท่านบำเพ็ญภาวนาอยู่ตามป่าตามเขา ส่วน
มากทางภาคเหนือหลายพื้นที่รวมถึงประเทศพม่าด้วย

ท่านเกิดเมื่อวันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๔ ขึ้น ๕
ค่ำ เดือน ๓ ปีฉลู ณ บ้านโคกมน ตำบลพาน้อย อำเภอวังสะพุง
จังหวัดเลย เป็นบุตรของ **นายมอ และนางพิลา แก้วสุวรรณ**

บวชสามเณรเมื่ออายุ ๑๙ ปี ณ วัดบ้านนาแก ตำบล
บ้านนากลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นสามเณรอยู่
ถึง ๔ ปีกว่า และได้อุปสมบทเมื่ออายุ ๒๓ ปี วันที่ ๒๑ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ ณ วัดศรีธรรมาราม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
โดยมี **พระครูวิจิตรวิโสธนาจารย์** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์
แดง** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

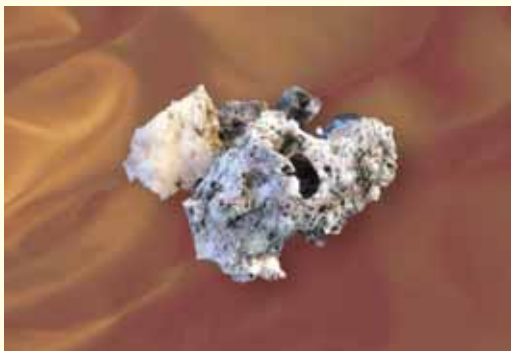
ท่านได้พบท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ณ เสนาสนะป่า บ้านสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม หลวงปู่มั่นได้ให้โอวาทสั้น ๆ ว่า “ท่านเคยภาวนาอย่างไร ก็ให้ทำต่อไปเช่นนั้น อย่าได้หยุด ธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ที่พระพุทธเจ้าท่านทรงแสดงไว้นั้น มันอยู่ที่ใจเรานี่แหละ ถ้าอยากรู้อยากเห็น ธรรมเหล่านั้น ก็ให้ค้นหาเอาที่ใจของตนเอง”

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ ขณะท่องเที่ยวจรดงค์อยู่ทางภาคเหนือ สหกรรมิกคือหลวงปู่ขาว อนาลโย ชวนท่านกลับมาอีสาน ท่านจึงได้มาจำพรรษาที่ป่าช้าหินงั้น ปัจจุบันคือวัดป่าโคกมน

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๑ มีชาวบ้านถวายที่ดินสร้างวัดกว่าร้อยไร่ ท่านจึงได้รับสร้างเป็นวัดขึ้นมา ปัจจุบันคือ วัดป่าสัมมานุสรณ์ ท่านได้อยู่จำพรรษาที่นี่เรื่อยมาจนวาระสุดท้ายของท่าน

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ อายุ ๗๐ ปี ท่านป่วยเป็นอัมพาต ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาทิเสสนิพพาน ณ วัดป่าสัมมานุสรณ์ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘

สิริรวมอายุได้ ๙๓ ปี ๑๑ เดือน ๒๗ วัน ๗๐ พรรษา

๗. หลวงปู่หลุย จันทสาโร

วัดถ้ำผามิ่ง บ้านนาแก ตำบลผามิ่ง

อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

“พระอริยเจ้าผู้มีปฏิปทามักน้อยสันโดษ หาผู้เสมอได้ยาก”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่หลุย จันทสาโร เดิมท่านนับถือศาสนาคริสต์ แต่มีนิสัยวางสนาน้อมมาในทางธรรมตั้งแต่วัยเด็ก

อายุ ๗ ขวบ ธรรมเกิดเพียงเพราะการมองดูสายน้ำที่ไหลไปไม่มีวันกลับ ท่านคิดพิจารณาเทียบชีวิตของคน ที่ล่วงตายไป ไม่มีวันกลับคืนได้เหมือนสายน้ำ จึงภาวนาโดยอาศัยสายน้ำนั้นเป็นอารมณ์

อายุ ๙ ขวบ จิตตกภวังค์ นิमितเห็นแสงสว่างคล้ายสีรุ้ง เกิดความชื่นชอบพระกรรมฐานและการออกบวชแบบพระพุทธเจ้าเป็นอย่างมาก

”

ท่านเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่นที่ได้รับการยกย่องว่า **“เป็นผู้ทรงจุดธงธรรม ว่าด้วยความเป็นผู้มักน้อยสันโดษ หาผู้ใดในยุคปัจจุบันเสมอได้ยาก”** นอกจากความเป็นผู้มักน้อยสันโดษแล้ว ท่านยังเป็นผู้มีความเพียรกล้า เป็นผู้ที่มีบุญวาสนาได้ร่วมสำนักปฏิบัติธรรม และได้อุบายธรรมกับสุดยอดพระบูรพาจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐานทั้งสองคือ หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

(บน) หลวงปู่ขาว อนาลโย กับ หลวงปู่หลุย จันทสาโร
(ล่าง) เครื่องอัฐบริขารของหลวงปู่หลุย ที่พิพิธภัณฑ์เจดีย์ที่วัดป่าสุทธาวาส

และ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

นิสัยของท่านอยู่ง่ายไปเร็ว ชอบท่องเที่ยวไปตามป่าเขา ไม่ติดสถานที่ ชอบอยู่ป่าและถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร และเป็นศิษย์ที่เข้าใจในอรรถาธิบายของท่านพระอาจารย์มั่นเป็นอย่างดี สามารถนิมนต์ท่านพระอาจารย์มั่น เข้ามาอยู่จำพรรษาที่วัดบ้านหนองผือได้ จนกลายเป็นสำนักกรรมฐานที่เลื่องชื่อ ผลิตพระอริยะเจ้าเข้าสู่ตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน

ท่านได้รับอุบายธรรมอันล้ำค่าจากสหธรรมิกผู้เป็นพระดังเพชรน้ำหนึ่งคือ หลวงปู่ขาว อนาลโย ด้วยอุบายธรรมอันแยบยล ที่ได้รับจากเพื่อนนี้เอง หลวงปู่หลุยจึงได้กล่าวว่า

“การภาวนาจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้น นอกจากจะต้องมีครูบาอาจารย์ที่ดีแล้ว ก็ควรจะต้องมีกัลยาณมิตรที่ดีด้วย”

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ พรรษา ๔๐ ท่านถึงที่สุดแห่งธรรมถึงการประหารกิเลสเข้าสู่นิพพานด้วยวิฆาณิกาย ที่ถ้ำกกกอก อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ท่านเกิดวันอังคารที่ ๓ ปีมะเส็ง ณ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นบุตรของ นายคำฝอย วรรณบุตร (ลูกชายเจ้าเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี ประเทศลาว) และ นางกวย วรรณบุตร (เจ้าแม่นางกวย ธิดาของผู้มีฐานะเขตเมืองเลย)

อุปสมบทครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๖๖ ณ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างพรรษาแรก ท่านได้พยายามศึกษาพระธรรมวินัย ทั้งคันถธุระ และวิปัสสนาธุระ ได้ฟังพระ

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์หลุย จันทสาโร ภายในพระครูสังกัจจายน์

ธรรมเทศนาของพระอาจารย์บุญญ ปญญาวุโร เกิดความเลื่อมใส จึงขอถวายตัวเป็นศิษย์ และได้ญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุตที่วัดศรีสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ต่อมาท่านได้พบกับหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล และจำพรรษาอยู่กับหลวงปู่เสาร์ที่วัดพระพุทธบาทบัวบก จังหวัดอุดรธานี

ในพรรษานี้ การภาวนาของท่านจิตรวมแล้วเกิดอาการสะดุ้ง พระอาจารย์บุญญสงสัยว่าการญัตติครั้งที่แล้วคงจะไม่ถูกต้อง จึงได้ให้ญัตติเป็นคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุตใหม่เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ เวลา ๑๓.๐๘ น. โดยมีท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เป็นพระอุปัชฌาย์ และ พระอาจารย์บุญญ ปญญาวุโร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ณ วัดโพธิสมภรณ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

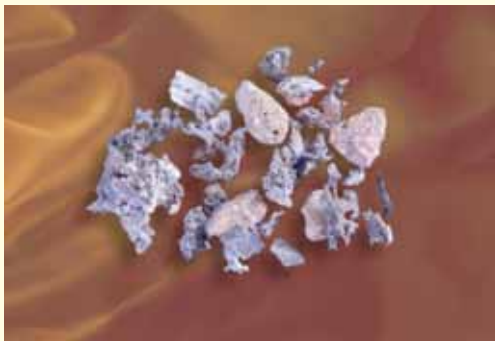
หลังจากญัตติแล้ว พระอาจารย์บุญญ์ได้นำท่านไปกราบท่าน
พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่วัดท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย หลังจากนั้นท่านจึงออกวิเวกไปทางจังหวัดเพชรบูรณ์ เลย อุตรธานี
นครราชสีมา ร้อยเอ็ด ขอนแก่น สกลนคร หนองบัวลำภู จันทบุรี
ปทุมธานี นครนายก สมุทรปราการ ชลบุรี หนองคาย และ
ประจวบคีรีขันธ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ - ๒๕๑๕ ท่านจำพรรษาที่ถ้ำผาบิ้ง อำเภอ
วังสะพุง จังหวัดเลย นานติดต่อกัน ๖ ปี นับเป็นการจำพรรษา
ยาวนานกว่าที่แห่งไหน

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ - ๒๕๓๒ ท่านได้จำพรรษา ณ ที่พัก
สงฆ์พหลโยธิน กม. ๒๗ ดอนเมือง กรุงเทพฯ และที่พักสงฆ์
เย็นสุดใจ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ท่านนิพพานเข้าสู่บรมธรรมในวันจันทร์ที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.
๒๕๓๒ เวลา ๐๐.๔๓ น. ณ โรงพยาบาลหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

สิริรวมอายุ ๘๘ ปี ๑๐ เดือน ๑๔ วัน ๖๔ พรรษา

๘. หลวงปู่ขาว อนาลโย

วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

“พระอริยเจ้าผู้เป็นคั้งเพชรน้ำหนึ่ง”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นพระอริยเจ้าที่ได้ชื่อว่า “เป็นเพชรน้ำหนึ่งแห่งวงศ์กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต” ท่านมีหลวงปู่หลุย จันทสาโร เป็นสหธรรมิกที่เกื้อกูลกันในทางธรรม

ท่านเป็นผู้มีใจเด็ดเดี่ยว มุ่งมั่นในเป้าหมาย มีเมตตาธรรมเป็นเลิศ สง่างามประดุจช้างสาร ท่านมีอดีตชาติเกี่ยวพันกับสัตว์ป่า มีช้างเป็นต้น ไม่ว่าท่านจะไปเที่ยวที่ป่าเขาลึกเพียงไหน ช้างหัวหน้าฝูงมักจะเข้ามาหาคารวะท่าน ท่านรู้ภาษาสัตว์ และสัตว์เหล่านั้นก็รู้ภาษาของท่านเป็นอย่างดี

”

มูลเหตุที่ท่านออกบวชนั้น เกิดจากภรรยาของท่านมีชู้ เมื่อท่านได้พบภาพที่เป็นจริงคาหนังคาเขาตามคำบอกเล่าของชาวบ้าน ท่านจึงเงื้อมดาบสุดแรงเกิดหมายจะฆ่าฟันทั้งชายชู้และภรรยาชั่วให้ตาย แต่เผอิญชายชู้เห็นก่อนและได้ร้องขอชีวิต ด้วยสวาทบารมีญาณมากระตุ้นเตือน ทำให้ท่านเกิดจิตเมตตา จึงได้เรียกชาวบ้านมาดูเหตุการณ์ พร้อมทั้งประชุมญาติและผู้ใหญ่บ้านชายชู้ยอมรับผิด จึงได้ปรับสินไหมด้วยเงิน พร้อมกับประกาศ

ยกภรรยาให้ชายชู้อย่างเปิดเผย หลังจากนั้นท่านสลดสังเวชจิต เป็นกำลัง จิตหมุนไปในทางบวชเพื่อหนีทางโลกอันแสนโสมม

ท่านสามารถระลึกชาติย้อนหลังได้หลายชาติ ครั้งพุทธกาล ท่านเคยเกิดเป็นพระภิกษุ ๑ ใน ๕๐๐ รูป ติดตาม**พระเทวทัต** ผู้เป็นมิชฌาภิกษุ แต่หลังจากได้ฟังธรรมจาก**พระสารีบุตร** จึงหันกลับเข้ามาสู่ทางแห่งสัมมาทิฎฐิ สถานที่ต่าง ๆ ที่ท่านอยู่จำพรรษามักจะเป็นสถานที่เคยเกิดเป็นคนหรือสัตว์ต่าง ๆ ในอดีตชาติ

ท่านได้บรรลุธรรมขั้นสุดยอดในราวพรรษาที่ ๑๖-๑๗ ที่เสนาสนะปากกลางทุ่งนา บ้านโหล่งขอด อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ท่านเล่าว่า “เย็นวันหนึ่ง เมื่อปิดกวาดเสร็จออกจากที่พักไปสงรงน้ำ ได้เห็นข้าวในไร่ชาวเขากำลังสุกเหลืองอร่าม ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาในขณะนั้นว่า ข้าวมันงอกขึ้นมาเพราะมีอะไรเป็นเชื้อพาให้เกิด ใจที่พาให้เกิด-ตายอยู่ไม่หยุด ก็น่าจะมีอะไรเป็นเชื้ออยู่ภายในเช่นเดียวกับเมล็ดข้าว เชื้อนั้นถ้าไม่ถูกทำลายเสียที่ใจให้สิ้นไป จะต้องพาให้เกิดตายอยู่ไม่หยุด ก็แล้วอะไรเป็นเชื้อของใจเล่า ถ้าไม่ใช่กิเลสอวิชชา ตัณหาอุปาทาน ท่านคิดทบทวนไปมา โดยถืออวิชชาเป็นเป้าหมายแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ พิจารณาย้อนหน้าถอยหลัง อนุโลมปฏิโลมด้วยความสนใจอยากรู้ตัวจริงแห่งอวิชชา นับแต่ห้วงคำจันตึกไม่ลดละการพิจารณาระหว่าง อวิชชา กับ ใจ

พอจวนสว่างจึงตัดสินกันลงได้ด้วยปัญญา อวิชชาขาดกระเด็นออกจากใจไม่มีอะไรเหลือ การพิจารณาข้าวก็มายุติกันที่

ข้าวสุก หมดการงอกอีกต่อไป การพิจารณาจิตก็มาหยุดกันที่
อวิชชาดับ กลายเป็นจิตสุกขึ้นมาเช่นเดียวกับข้าวสุก จิตหมด
การก่อกำเนิด เกิดในภพต่าง ๆ อย่างประจักษ์ใจ สิ่งที่เหลือให้
ชมอย่างสนใจคือความบริสุทธิ์แห่งจิตล้วน ๆ ในกระท่อมกลางเขา
มีชาวป่าอุปัฏฐากดูแล ขณะที่จิตผ่านดงหน่าป่ากิเลสวัฏฏ์ไปได้
แล้ว เกิดความอัศจรรย์อยู่คนเดียว ตอนอรุณรุ่งพระอาทิตย์ก็
เริ่มสว่างบนฟ้า ใจก็เริ่มสว่างจากอวิชชาขึ้นสู่ธรรมอัศจรรย์ ถึง
วิมุตติหลุดพ้นในเวลาเดียวกันกับพระอาทิตย์อุทัย ช่างเป็นฤกษ์
งามยามวิเศษเสียจริง”

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์ขาว อนาลโย ภายในพระครูสังกัจจายน์

ท่านเกิดวันอาทิตย์ที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับ
ปีชวด ณ บ้านป่อชะเนง ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัด
อำนาจเจริญ เป็นบุตรนายพัว และนางรอด โครธา

อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ณ วัด
โพธิ์ศรี บ้านป่อชะเนง ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัด
อำนาจเจริญ โดยมี**พระครูพุทธศักดิ์** เป็นพระอุปัชฌาย์ และ
พระอาจารย์บุญจันทร์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ อยู่จำพรรษาที่
วัดโพธิ์ศรีเป็นเวลา ๖ ปี ได้สังเกตดูครูอาจารย์และเพื่อนพระ
ภิกษุสามเณร ประพฤติปฏิบัติพระธรรมวินัยลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไม่
เป็นที่พอเชื่อถือได้ ไม่สมเจตนาที่ออกบวชเพื่อมรรคผลนิพพาน

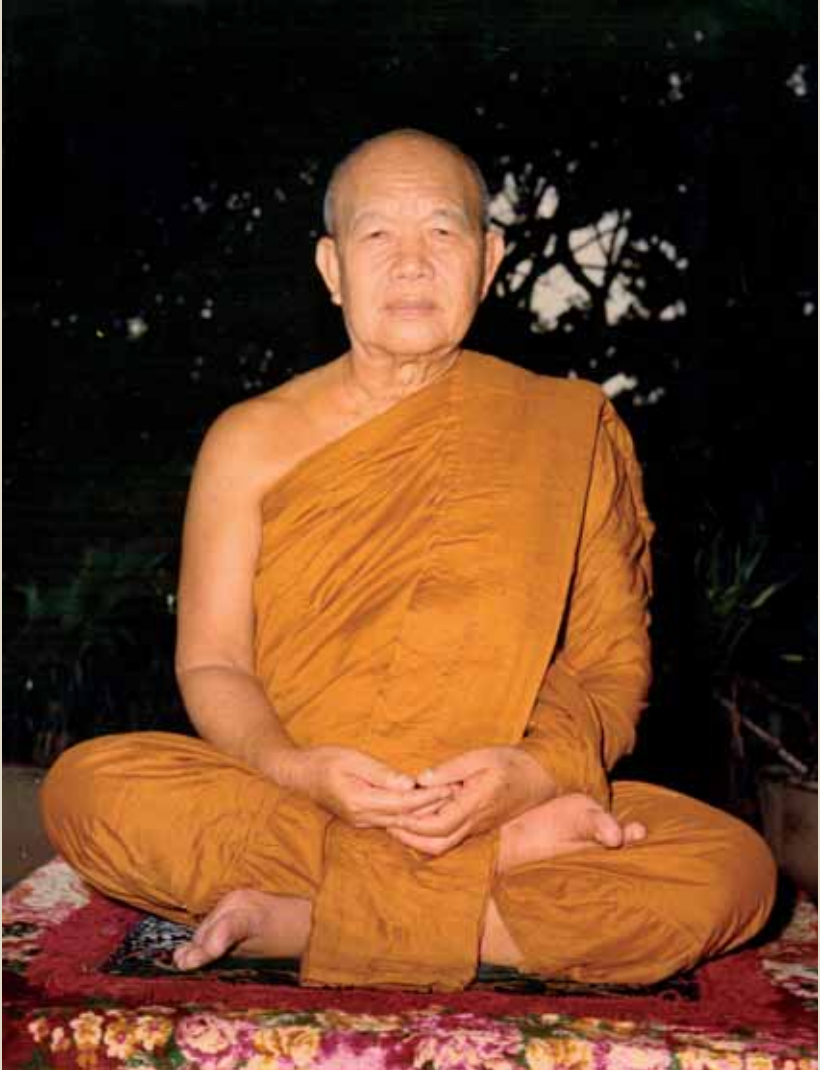
จึงเข้ากราบลาพระอุปัชฌาย์เพื่อออกธุดงค์ตามหาพระอาจารย์มั่น ได้จำพรรษาที่วัดโศภนารามที่เชียงใหม่ พรรษานั้นท่านเร่งความเพียรแทบไม่ได้หลับนอน

ท่านปฏิบัติเป็นธรรมยุตเมื่อ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โดยมี **พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์บุญ ปรุณฺวารุโธ** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ (หลวงปู่ขาว เป็นนาคซ้าย หลวงปู่หลุยเป็นนาคขวา หลวงปู่หลุยบวชก่อน ๑๕ นาที)

ท่านได้ธุดงค์จาริกไปตามถิ่นต่าง ๆ จนในที่สุด ก็มาพำนักจำพรรษาอยู่ที่วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐

ท่านถึงอนุปาติเสสนิพพาน ณ วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ในวันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ สิริรวมอายุได้ ๙๔ ปี ๔ เดือน ๑๘ วัน ๕๗ พรรษา

๙. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

วัดป่าอุดมสมพร อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

“พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตเหนือฟ้าดิน”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ฝั้น อาจาโร พระอริยสงฆ์ผู้ทรงคุณธรรมชั้นสูงสุด อุปนิสัยท่านเป็นคนเรียบง่าย อ่อนโยน นิสัยสุขุมเยือกเย็นและกว้างขวาง ปรารถนาความเพียรแรงกล้าเด็ดเดี่ยว ไปตามกฏาปาเขาเพียงลำพัง แสวงหาความสงบวิเวก ยินดีต่อความสงบ เป็นผู้มักน้อยสันโดษ พอใจในปัจจัยสี่ที่ท่านมีอยู่แล้วได้มาโดยชอบธรรม เป็นนักต่อสู้เพื่อเอาชนะกิเลส มีสหธรรมิกคือ พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยาควโม พระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพล พระอาจารย์กู่ ธรรมหินุโน พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ และพระอาจารย์กว่า สุขโม

”

ท่านมีความเคารพเลื่อมใส ตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน พระอาจารย์มั่นอย่างถึงใจ ทำความเพียรทั้งกลางวันกลางคืน ไม่มีเวลาหลับนอน จินตใจของท่านมีกำลังกล้าเป็น “**ธรรมดวงเดียว**” ไม่เกาะเกี่ยวกับอะไร ๆ ทั้งสิ้น

ท่านมีพลังจิตสูง หาผู้เสมอเหมือนได้ยาก ดังเช่น

๑. สามารถเรียกฟ้าฝนได้เป็นที่อัศจรรย์ ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ ชาวจังหวัดสกลนคร เกิดหุ้พภิกขภัยอย่างหนักฝนฟ้า

ไม่ต้องตกต้อตามฤดูกาล จึงเข้าไปขอฝนกับท่าน ท่านนั่งสมาธิบนลานกลางแจ้งประมาณครึ่งชั่วโมง ท้องฟ้าที่มีแดดจ้าพลันมีเสียงฟ้าร้องคำราม บังเกิดมีก้อนเมฆบดบังแสงอาทิตย์ มีฝนตกเทลงมาอย่างหนักนานถึง ๓ ชั่วโมง ในปีนั้นฝนฟ้าตกต้อตามฤดูกาล ชาวบ้านได้ทำนา ตามปกติโดยทั่วถึง

๒. ท่านสร้างวัดต้อมีการระเบิดหิน ท่านไม่ต้อการให้หินช่วงไหนแตกร้า ท่านจะเอาปากกาไปเขียนยันต์ไว้ ตรงจุดนั้นระเบิดจะแรงขนาดไหนหินนั้นก็ไม่แตกร้า

๓. ท่านนั่งสมาธิได้ต้อกระบก ลูกกระบกตกลงกับพื้นเสียดังนำรำคาญ ท่านกำหนดจิตไม่ให้ลูกกระบกตก ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ลูกกระบกต้นนั้นไม่หลุดหล่นลงพื้นอีกเลย

พระอาจารย์กงมา จิรปุญโธ ได้เล่าเรื่องพลังจิตของหลวงปู่ฝั้นไว้ว่า **“สมัยหนึ่งหลวงปู่ฝั้นได้รุดงค์ไปยังจังหวัดจันทบุรี ท่านได้รับนิมนต์ไปแสดงธรรมในงานศพมีผู้มาฟังธรรมเป็นจำนวนมาก ขณะที่ท่านแสดงธรรมอยู่นั้น มีคนกลุ่มหนึ่ง ไม่สนใจในธรรมที่ท่านแสดง เล่นหมากรุก เมาสุรา ส่งเสียงเอะอะไว้วายรบกววน ท่านส่งกระแสจิตไปปราบพวกขี้เหล้าเหล่านั้น เป็นที่นำอัศจรรย์เป็นอย่างยิ่ง ขี้เหล้าเหล่านั้นหยุดหนึ่งไร่การเคลื่อนไหวบางคนยืนอ้าปาก บางคนถือหมากรุกในมือ บางคนคอพับ ไม่สามารถไหวตึงได้ จนกระทั่งท่านแสดงธรรมให้พรจบลงเดินทางกลับ ขี้เหล้าเหล่านั้น จึงกลับมาสู่ภาวะความเป็นปกติได้”**

เกี่ยวกับพลังจิตของหลวงปู่ฝั้น หลวงตามหาบัวเล่าว่า **“ท่านพระอาจารย์ฝั้นท่านสามารถกำหนดจิตให้รหยุด เครื่องยันต์ไม่**

ติดอย่างง่ายตาย” ฉะนั้นเวลานั่งรถท่านต้องพยายามทำจิตไม่ให้
เพ่งไปที่เครื่องยนต์ ไม่งั้นเครื่องจะดับทันที และกับเครื่องบิน
ก็เหมือนกัน ตอนสงครามโลกเครื่องบินญี่ปุ่นจะมาถึงระเบิด
คนมาขอให้ท่านอย่าให้ญี่ปุ่นทำได้ ตอนแรกท่านคิดว่าจะเพ่งให้
เครื่องยนต์ดับ แต่คิดได้ว่าหากทำแบบนั้นเครื่องบินต้องตก
ทหารญี่ปุ่นต้องตาย ท่านจึงทำวิธีอื่นแทน

อีกครึ่งหนึ่งในงานศพท่านพระอาจารย์มั่น พระทั้งหลาย
กำลังจัดเตรียมงานกันอยู่ มีเด็กน้อยถือจักรยานไปมาเป็นการ
รบกวน หลวงปู่ฝั้นท่านจึงพูดขึ้นว่า “เดี๋ยวเราจะตัดนิสสัยไอ้เด็ก
พวกนี้ จะทำให้รถมันล้มแต่ไม่ให้มันเจ็บ” พอท่านพูดจบรถ
จักรยานที่เด็กถือก็ล้มลงทันที นี่คือพลังจิตของท่าน แสดงได้
หลายอย่างเป็นที่น่าอัศจรรย์เป็นอย่างยิ่ง

ด้วยวัตรปฏิบัติและพลังจิตอันล้ำเลิศ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ จึงทรงให้ความ
เคารพศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง

ท่านเกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ ตรง
กับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ปีกุน ฦ บ้านม่วงไข่ ตำบลพรธนา
อำเภอพรธนาภิคม จังหวัดสกลนคร เป็นบุตรของ**เจ้าไชยกุมาร**
(เฒ่า) และ**นางนุ้ย** (เป็นบุตรธิดาของหลวงประจักษ์)

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ อายุได้ ๑๙ ปี ได้บรรพชาเป็น
สามเณรที่วัดโพธิ์ทอง บ้านบ่อทอง อำเภอพรธนาภิคม ท่านได้
เอาใจใส่ศึกษาและเคร่งครัดในพระธรรมวินัยอย่างยิ่งตั้งแต่ยังเป็น
สามเณรน้อย ถึงขนาดคุณยายของท่านได้พยากรณ์ไว้ว่า “**ใน**

ภายนอกหน้า ท่านจะเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าดงขมื่นตลอดชีวิต”

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๒ ท่านได้อุปสมบทเป็นภิกษุฝ่ายมหานิกาย ที่วัดลลิตวิบูลย์ บ้างบ้านไร่ อำเภอพรหมนิคม โดยมี**พระครู ป้อง นนตะเสน** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์นวล** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระอาจารย์สังข์** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

หลังจากออกพรรษาปีนั้นท่านได้ไปอยู่ที่วัดโพธิ์ทอง บ้านบะทอง ได้ปฏิบัติธรรมอบรมกัมมัฏฐาน ตลอดจนการออกธุดงค์ อยู่รู่กขมูลกับ**ท่านอาจารย์อาญาคุณธรรม**

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๓ ท่านได้พบท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่ป่าช้าบ้านม่วงไข่ เมื่อได้ฟังธรรมจากท่านพระอาจารย์มั่น เกิดความเลื่อมใส ศรัทธาในสติปัญญาความสามารถของ

ท่านพระอาจารย์มั่นเป็นอย่างยิ่ง จึงมอบตัวเป็นศิษย์พร้อมกับ
ท่านอาญาคุณดี และพระอาจารย์กู ทุมมทินโน

ท่านได้ฉัพตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุต เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๖๘ เวลา ๑๕.๒๒ น. ณ วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี โดยมี**พระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล)** เป็น
พระอุปัชฌาย์ **พระรถ** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระมุข** เป็น
พระอนุสาวนาจารย์ หลังจากฉัพตติแล้วได้ไปจำพรรษาอยู่กับท่าน
พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่วัดป่าอรัญญวาสี อำเภอท่าบ่อ
จังหวัดหนองคาย

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ - ๒๕๑๙ จำพรรษาที่วัดป่าอุดม
สมพร อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร เข้าสู่ร่มตมทานถพาน
ณ วัดป่าอุดมสมพร อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร เมื่อ
วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐

สิริรวมอายุได้ ๗๗ ปี ๔ เดือน ๑๕ วัน ๕๒ พรรษา

๑๐. หลวงปู่พรหม จิรปุณฺโณ

วัดป่าประสิทธิ์ธรรม บ้านดงเย็น อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี

“พระอริยเจ้าผู้มีอุปนิสัยแก้กล้าในทางธรรม”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่พรหม จิรบุญโณ พระอริยสงฆ์
ประเภทขิปปาภิญญา (บรรลุนิพพานแล้ว) เป็นผู้มีอินทรีย์
แก้กล้าหาได้ยาก สละทรัพย์สมบัติ ออกบวชตามรอย
บาทพระศาสดา ไม่มีความอาลัยเสียดาย ประดุจบัว
น้ำลายทิ้งลงบนแผ่นดิน เป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดได้สดับฟัง
โอวาทและติดตามท่านพระอาจารย์มั่น ท่านเป็นผู้ตั้งมั่น
อยู่ในรุดดงควัตร ชอบเที่ยวรุดดงค์ในประเทศลาวและ
ประเทศพม่า เป็นพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีนิสัย
วาสนาแก้กล้า พยายามฟันฝ่ากับอุปสรรคทั้งปวงเพื่อจะ
ขอเอาดวงจิตของท่านพันทุกขีให้ได้

”

ท่านเกิดเมื่อวันอังคาร พุทธศักราช ๒๔๓๑ ปีชาล ณ
บ้านตาล ตำบลโคกสี อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
เป็นบุตรของนายจันทร์ และนางวันดี สุภาพงษ์

ชีวิตสมัยเป็นฆราวาสท่านแต่งงานสองครั้ง

ครั้งแรก ภรรยาคลอดลูกตายทั้งกลม ท่านเศร้าเสียใจเป็น
อย่างมาก ทำให้ครุ่นคิดได้ว่า “ทำอย่างไรหนอ ชีวิตของเรานี้ถึง
จะได้พบกับความสุขที่แท้จริง”

รูปหล่อปิดทองหลวงปู่พรหม จิรปุณโณ วัดป่าประสิทธิธรรม จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่สอง ได้อยู่กินกับภรรยาใหม่ด้วยความราบรื่น จนออกบวช ท่านเป็นคนหมั่นขยันฉลาด ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้า กองเกวียน (นายฮ้อย) จนมีฐานะร่ำรวย ด้วยความประพฤติดีเป็นที่พึงของลูกน้องได้ ท่านจึงได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ต่อมาท่านได้ฟังธรรมจาก**พระอาจารย์สาร** ศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่น เกิดความเต็มใจซาบซึ้งในรสพระธรรม จึงขอให้ภรรยาบวชชีก่อน แล้วตัวท่านได้สละทรัพย์สมบัติออกบวชตาม โดยแจกทรัพย์สินที่เป็นสังฆาริมทรัพย์และอสังฆาริมทรัพย์ทั้งหมดเป็นทาน ไม่ยินดีอาลัยในทรัพย์สินเหล่านั้น ผู้คนที่มาเข้าแถวเพื่ออรุณรับแจกทานจากท่านเป็นทิวแถวยาวเหยียดสุดสายตา

ท่านใช้เวลาแจกทานวัตถุถึง ๓ วัน ๓ คืนจึงหมด

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๕ เมื่อท่านอายุ ๓๗ ปี ได้อุปสมบท ณ วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี โดยมี**พระธรรมเจดีย์ (จุมพณฺฏโกล)** เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่าน**พระครูประสาทคณานุกิจ** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ส่วนน้องชาย น้องสาวและน้องเขย ได้ฟังคำสอนจากท่านก็ออกบวชตามด้วย นับว่าเป็นผู้มั่นคงในศาสนาตลอดชีวิตทุกคน

หลังจากบวชแล้ว ท่านเดินทางไปฝากตัวเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่น ขณะที่ท่านเห็นพระอาจารย์มั่นเป็นครั้งแรก ท่านได้นึกประมาทอยู่ในใจว่า **“พระองค์เล็ก ๆ อย่างนี้จะหรือ...ที่ผู้คนเขาล้ำลือกันว่าเก่งนักเก่งหนา ดูแล้วไม่น่าจะเก่งกาจอะไรเลย”**

อัฐบริขารหลวงปู่พรหม จิรบุญโย วัดป่าประสิทธิ์ธรรม จังหวัดอุดรธานี

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์พรหม จิรปุณฺโญ ภายในพระครูตึงคเจดีย์

ครั้งเข้าไปมนัสการพระอาจารย์มั่น ท่านกล่าวขึ้นเสียงดังว่า **“การด่วนวินิจฉัยความสามารถของคนโดยมองดูแต่เพียงร่างกายเท่านั้นใช้ไม่ได้ จะเป็นการตั้งสติอยู่ในความประมาท”** เมื่อท่านได้ยินดังนั้นก็สะดุ้ง เกิดความอัศจรรย์ในการรู้วาระจิตของท่านพระอาจารย์มั่น บังเกิดศรัทธาอย่างแรงกล้า ตั้งสัจจาภาวชีวิต

สมัยที่ท่านเดินธุดงค์แสวงหาความวิเวกในประเทศพม่า ท่านเล่าว่าขณะที่ท่านนั่งบำเพ็ญเพียรอยู่นั้นได้ปรากฏมีภาพพระภิกษุมีรัศมีในกายสีฟ้าบอกว่า **“เราคือพระอุปคุต... เธอเคยเป็นศิษย์ของเรา เธอมีนิสัยแก่กล้า เอาให้พ้นทุกขนะ”** ท่านได้รับคำชมเชย จากพระอาจารย์มั่นต่อหน้าพระเถระผู้ใหญ่หลายองค์ว่า

“ท่านพรหม...เป็นผู้มีความพากเพียรสูงยิ่ง เป็นผู้ที่มีสติ มีความตั้งใจแน่วแน่ ได้ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด ที่สุด เป็นตัวอย่างที่ดี ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง”

บางคราวท่านพระอาจารย์มั่นได้ถามท่านต่อหน้าพระเถรานุเถระทั้งหลายขึ้นว่า

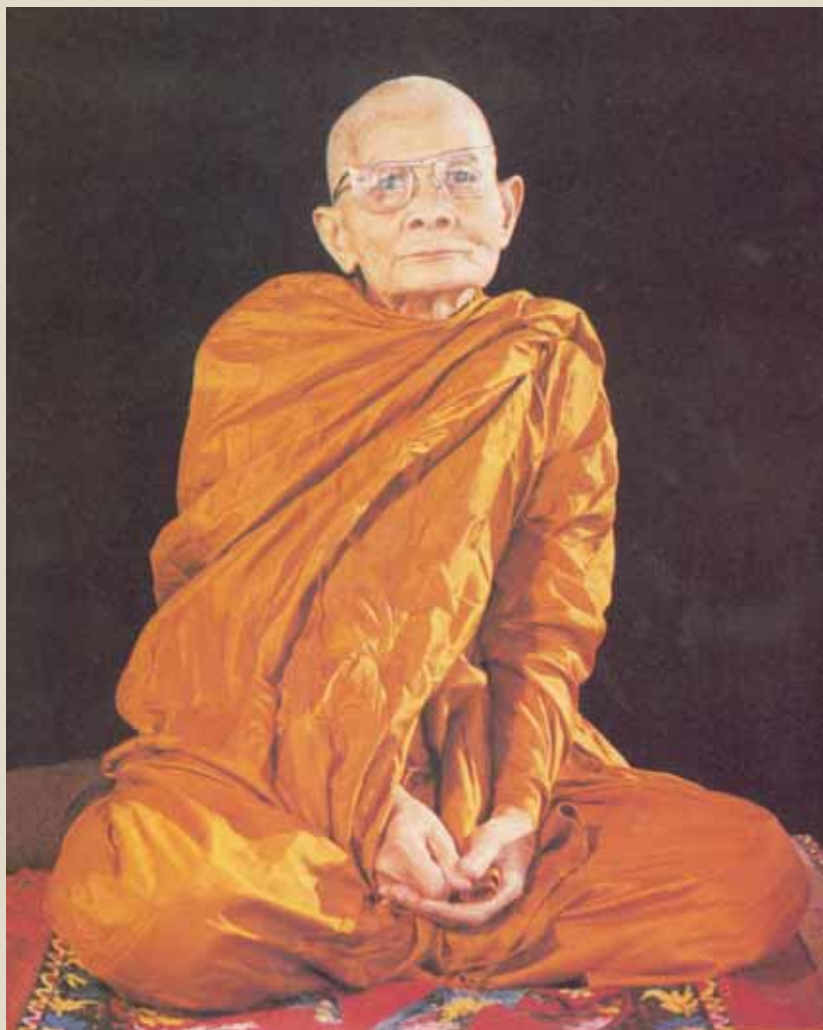
“ท่านพรหม ...ท่านเดินทางมาแต่ไกลเป็นอย่างไรบ้าง การพิจารณากาย การภาวนา เป็นอย่างไร” ท่านตอบอย่างอาจหาญว่า “เกล้าฯ ไม่มีอกถังกถิแล้ว” (ไม่มีควมลังเล ลิ่นสงสัย)

ท่านพระอาจารย์มั่นได้กล่าวยกย่องว่า

“ท่านพรหม...สำเร็จเป็นพระอรหันต์ หลังจากบวชได้เพียง พรรษา ๕”

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุปาติเสสพระนิพพาน เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ เวลา ๑๗.๓๐ น. ด้วยโรคชรา สิริอายุ ๘๑ ปี ๔๓ พรรษา

๑๑. หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
วัดดอยแม่ปิ้ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

“วิสุทธิเทพแห่งคอยแม่ปิ้ง”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นพระอริยสงฆ์ที่พระเจ้าแผ่นดินและประชาชนทั่วประเทศเคารพนับถือ ท่านได้รุดงค์ไปตามป่าเขาต่าง ๆ ทั้งทางภาคอีสาน ภาคเหนือ ประเทศพม่า และประเทศอินเดีย ด้วยเท้าเปล่า โดยมีหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม เป็นสหายธรรม

นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ครองราชย์มาจนถึงยุคปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า ยังไม่มีพระอริยะคณาจารย์รูปใด ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ เทียบเท่า หลวงปู่แหวน พระองค์เสด็จพระราชดำเนินพร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ยังวัดคอยแม่ปิ้ง เพื่อนมัสการ และสนทนาธรรมกับหลวงปู่แหวน หลายครั้งหลายหน ยิ่งความปลาบปลื้มปิติให้แก่ประชาชนที่พบเห็น ท่านทั้งสองเมื่อสนทนากันประหนึ่งพอกับลูก เป็นภาพที่หาดูได้ยากยิ่งนัก

”

ท่านเกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๐ ตรงกับขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือนยี่ ปีกุน ณ บ้านนาโป่ง ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นบุตรของนายใส และนางแก้ว รามสิริ

ขณะที่ท่านอายุได้ ๕ ขวบ ก่อนที่มารดาจะถึงแก่กรรมได้เรียกท่านเข้ามาใกล้ ๆ ได้จับแขนไว้แน่นแล้วกล่าวว่า **“ลูกเอ๋ย แม่ยินดีต่อลูก สมบัติใด ๆ ในโลกนี้จะเป็นก็ล้านก็โกฏิ แม่ก็ไม่ยินดี แม่จะยินดีมากถ้าลูกจะบวชให้แม่ เมื่อลูกบวชแล้วให้ตายกับผ้าเหลือง ไม่ต้องสึกออกมามีลูกมีเมียนะลูกนะ”** เมื่อมารดาท่านสิ้นเสี้ยวเสร็จไม่นานก็ถึงแก่กรรม

ท่านบรรพชาเมื่ออายุ ๙ ขวบ (พ.ศ. ๒๔๓๙) ยายได้นำตัวไปถวายอุปัชฌาย์ที่วัดโพธิ์ชัย บ้านนาโป่ง จังหวัดเลย เพื่อบรรพชาเป็นสามเณร

ปีพุทธศักราช ๒๔๕๒ ได้รับการอุปสมบทเป็นพระฝ่ายมหานิกาย ที่วัดสร้างถ่อ อำเภอเกษมสีมา (ปัจจุบันเป็นอำเภอม่วงสามสิบ) จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี **พระอาจารย์แวน** เป็นพระอุปัชฌาย์

ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ อายุ ๓๑ ปี พรรษา ๑๑ ท่านได้ออกเดินธุดงค์รอนแรมผ่านทางอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอคำชะอี อำเภอหนองหาร อำเภอบ้านผือ เข้าไปกราบนมัสการและฝากตัวเป็นศิษย์ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านพระอาจารย์มั่นได้กล่าวสอนสั้น ๆ ว่า **“ต่อไปนี้ให้ภาวนา ส่วนความรู้ที่เรียนมาให้เอาใส่ตู้ไว้ก่อน”**

คำว่า **“ภาวนา”** เพียงคำเดียวเท่านั้น ทำให้จิตใจของท่านเอิบอิมปลื้มปีติอย่างบอกไม่ถูก ท่านไม่เคยได้ยินได้ฟังคำนี้จากผู้ใดมาก่อน ประหนึ่งว่าทางแห่งความปรารถนาของท่านได้ใกล้จะสำเร็จตามความมุ่งหวังตั้งใจแล้ว

ท่านญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุต เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ วัดเจติยหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี **พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูนพิสี** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

หลวงปู่ขาว อนาลโย เพื่อนสหายธรรมิกรูปหนึ่งของท่านซึ่งได้หลุดพ้นผ่านพ้นทุกข์ไปได้แล้ว ได้ชวนท่านเดินทางกลับมาภาคอีสานด้วยกัน หลวงปู่แหวนได้กล่าวตอบว่า **“ถ้ายังไม่บรรลุพระอรหัตตผลตามความมุ่งหวัง จะไม่ไปจากเมืองเชียงใหม่”**

วันหนึ่งในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ หลวงปู่ขาว ซึ่งอยู่ที่ถ้ำกลองเพล จังหวัดอุดรธานี ได้ปรารภเป็นเชิงรำพึงอนุโมทนา กับสานุศิษย์ของท่านขึ้นว่า **“เมื่อคืนได้นิมิตเห็นท่านแหวนจิตใสเหมือนแก้ว สว่างไสวทั้งองค์ ท่านแหวนได้อรหัตผลแล้วหนอ”** นี่คือคำอุทานของพระอรหันต์

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ ท่านได้รับนิมนต์มาอยู่ที่วัดดอยแม่ปิ้ง ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุภาทิเสสนิพพาน ณ วัดดอยแม่ปิ้ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ สิริรวมอายุได้ ๙๘ ปี ๕ เดือน ๑๖ วัน ๕๘ พรรษา

๑๒. หลวงปู่กงมา จิรปุณฺโณ

วัดดอยธรรมเจดีย์ ตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ
จังหวัดสกลนคร

“พระอริยเจ้าแห่งวัดคอยธรรมเจดีย์”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่กงมา จิรปุญฺโณ พระอริยเจ้า
ศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านเป็นพระที่
เรียบง่าย เจ้าระเบียบ มีอุบายละเอียด การเทศนาธรรม
ใช้ภาษาง่าย ๆ แต่กินใจความลึกซึ้ง ท่านมีหลวงปู่สาม
อภิญฺจโน และท่านพ่อลี ธมฺมธโร เป็นสหธรรมิก

ท่านได้นำสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณ
วงศ์ (ชื่น) ออกเที่ยวธุดงค์ตามป่าเขาทางภาคตะวันออก
ถึงขนาดที่พระองค์ออกปากชมว่า “การธุดงค์ ของพระ
ปฏิบัติกรรมฐานนี้ได้ประโยชน์เหลือหลาย อย่างนี้พระ
ต้องธุดงค์กันให้มาก ๆ ศาสนาจะได้เจริญรุ่งเรือง”

”

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๓ ตรงกับ
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีชวด ณ บ้านโคก อำเภอโคก
ศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร เป็นบุตรคนสุดท้องของนายบุญ
และนางนวล วงศ์เครือสอน

ในสมัยเป็นฆราวาส ด้วยความที่ท่านเป็นคนดีมีศีลธรรม
รักความยุติธรรม ท่านได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้านายฮ้อย พาคณะ
ต้อนสัตว์ มีวัว ควาย เป็นต้น ไปขายยังกรุงเทพฯ และเมื่อถึง

กาลอันควร พ่อแม่จึงได้จัดพิธีแต่งงานให้เมื่ออายุ ๒๕ ปี

ต่อมาภรรยาของท่านพร้อมบุตรในครรภ์ได้เสียชีวิตลง ทำให้ท่านรู้สึกสูญเสีย นี่เองเป็นเหตุให้ท่านสลดสังเวชและนึกถึงร่มเงาแห่งพระพุทธศาสนา

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ ได้อุปสมบทเป็นพระสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย โดยมี**พระอาจารย์โท** เป็นพระอุปัชฌาย์ ภายหลังบวชแล้วได้ไปจำพรรษาที่วัดบึงทวยกับพระมี ซึ่งเป็นสหธรรมิก ท่านทั้งสองได้รุดงค์ไปหลายแห่งทั้งในประเทศไทย ลาว และพม่า ขณะนั้นเกียรติคุณของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต กำลังกระจายไปทั่วทุกทิศ ท่านและพระมี จึงเข้ากราบลาพระอาจารย์วานคำ แห่งวัดบึงทวย เดินทางไปพบท่านพระอาจารย์มั่นที่บ้านสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมเข้าไปกราบฝากตัวเป็นศิษย์

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้ญัตติเป็นพระธรรมยุต ณ วัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี **พระปัญญาพิศาลเถระ (หนู จิตปญฺโญ)** วัดสระปทุม กรุงเทพมหานคร เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์เพ็ง** วัดใต้ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านได้รุดงค์ไปจำพรรษา ตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้นว่า

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๐ จำพรรษาที่ป่าช้าบ้านหัววัว ตำบลกำเม็ด อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๓ จำพรรษาที่วัดป่าบ้านเหล่า จังหวัดขอนแก่น

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๖ จำพรรษาที่วัดสว่างอารมณ์ บ้านใหม่สำโรง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (ท่านสร้างวัดนี้)

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ จำพรรษาที่วัดทรายงาม บ้านหนองบัว
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านได้สร้างวัดเขาน้อย ทำแฉลบ
ตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๕ ท่านได้จำพรรษากับท่านพระอาจารย์มั่น
ที่เสนาสนะป่าช้าบ้านโคก อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร
ได้รับอุปนายธรรมอันสำคัญและได้รับความเมตตาจากท่านพระ
อาจารย์มั่นเป็นพิเศษ ต่อมาสถานที่แห่งนี้ท่านได้สร้างเป็นวัด
โดยสมบูรณ์ ชื่อ **“วัดสุทธิธรรมาราม”**

ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ ท่านได้รุดงค์ไปตามเทือกเขาภูพาน
ได้ปักกลดพักภาวนาที่ในถ้ำ ซึ่งถ้ำนี้เป็นที่อยู่ของเสือ และสถานที่
แห่งนี้ต่อมาก็ได้กลายเป็น **“วัดดอยธรรมเจดีย์”**

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุปาทิเสสนิพพาน เมื่อวันที่ ๑๗
ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

สิริรวมอายุได้ ๖๑ ปี ๑๑ เดือน ๑๑ วัน ๓๕ พรรษา

๑๓. พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์

(ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

“พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้า”

“

พระเดชพระคุณพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ หรือ ท่านพ่อลี ธมฺมธโร พระอริยเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ถึงพร้อมด้วยอำนาจแห่งบารมีและบุญที่สั่งสมไว้แต่ปางบรรพ์ เป็นพระสุปฏิปันโน ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ที่มีภูมิธรรม และพลังจิตสูงยิ่ง มีจริยวัตรที่งดงาม มีศรัทธาที่เต็มเปี่ยมในการเผยแผ่สังฆธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

”

ท่านเป็นศิษย์ที่ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต โปรดเป็นที่สุด ในยามที่ท่านเดินทางไปคารวะท่านพระอาจารย์มั่นสำนักวัดบ้านหนองผือ จังหวัดสกลนคร ท่านได้รับการต้อนรับจากท่านพระอาจารย์มั่นเป็นกรณีพิเศษ ว่ากันว่า...

“ท่านเป็นพระเจ้าอโศกมหาราชกลับชาติมาเกิดเพื่อบรรลุนิพพาน และเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่นเพียงรูปเดียวที่ไม่เคยถูกพระอาจารย์มั่นตบตี เมื่อออกจากสำนักไป ท่านเป็นผู้ที่ทำให้ชาวพระนครได้รู้จักพระกรรมฐาน และทำให้วงศ์กรรมฐานเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจนถึงยุคปัจจุบัน

ท่านได้บรรลุภูมิธรรมขั้นสูงที่ถ้ำเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และบรรลุธรรมขั้นสูงสุดที่ถ้ำเขาฉกรรจ์ จังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากนั้นท่านยังเป็นผู้ที่มีสามารถจัดงานฉลองกิ่งพุทธกาลได้อย่างยิ่งใหญ่สมศักดิ์ศรีที่เมืองไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา”

ท่านจึงเป็นผู้ที่ท่านพระอาจารย์มั่นเมตตาและให้การยกย่องว่า “มีพลังจิตสูง เป็นผู้เด็ดเดี่ยว อัจฉริยะ ฉะบะชาด ถึงพร้อมด้วยศีลด้วยธรรม”

สมศักดิ์ศรีที่ได้รับความไว้วางใจ จากท่านพระอาจารย์สิงห์ ขนดะยาโคม ให้เป็น “อัครวิเนแห่งกองทัพธรรมกรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต” ที่มีธรรมะเป็นอาวุธ

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ท่านเป็นพระผู้ล้าเลิศด้วยคุณธรรม เป็นที่เคารพบูชาของบรรดาพุทธศาสนิกชนทุกผู้ทุกนาม อีกทั้งบรรดาสานุศิษย์ของท่านก็มีมากมาย ท่านเป็นพุทธทายาทที่่องอาจในศีลบารมี สมာธิบารมี และปัญญาบารมี อีกทั้งยังเป็นพระนักปฏิบัติที่่องอาจในการเผยแผ่ธรรมะโดยแท้

ปฏิบัติอันละมุนละไมของท่านพ่อลี ทำให้บรรดาสาธุชน เลื่อมใสทั้งกาย วาจา และใจ ชันติธรรมและเมตตาธรรมของท่านเป็นที่ซาบซึ้งแก่พุทธบริษัททั้งปวง สั่งสอนอบรมพุทธบริษัท ให้เป็นบุคคลพลเมืองดีในชาติ มีพระรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง ที่ระลึก ที่บูชา แสงแห่งพุทธธรรมส่องสว่างโดยพุทธสาวกผู้บริสุทธิ์ ให้ความอบอุ่นสงบสุขแก่ผู้คนทั้งปวง

ชื่อเดิมของท่าน คือ **ชาติ** นามสกุล **นารีนรงค์** เกิดที่บ้าน

หนองสองห้อง ตำบลยางโอยภาพ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ในวันพฤหัสบดี วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เวลา ๒๑.๐๐ น. เดือนนี้แรม ๒ ค่ำ ปีมะเมีย

เป็นบุตรของนายขาว และนางพวย นารีนรงค์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันรวม ๔ คน เป็นชาย ๕ คน เป็นหญิง ๔ คน ท่านเล่าว่า “...เมื่อเกิดมาได้ ๔ วัน เกิดมีอาการรบกวน พ่อแม่เป็นการใหญ่ ไม่มีใครสามารถจะเลี้ยงให้ถูกใจได้ เป็นเด็กที่เลี้ยงยากที่สุด มักร้องไห้เอาแต่ใจเสมอ เมื่อโยมแม่ออกไปได้ ๓ วัน เราเกิดเจ็บป่วยด้วยโรคบนศีรษะ ไม่ยอมกินไม่ยอมนอนเป็นเวลาหลายวัน

พออายุได้ ๑๑ ปี จิตคิดขึ้นเองว่า “ไม่มีอะไร ที่จะทำไม่ได้ ในเรื่องที่จะตอบแทนบุญคุณข้าวป้อนของพ่อแม่” แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ทำไม่ได้จึงพูดกับแม่ว่า

“แม่...มีอยู่เรื่องเดียวที่ลูกจนใจที่สุด ก็แต่เลือดในอกที่ดื่มเข้าไปเท่านั้น ที่หามาตอบแทนพ่อแม่ไม่ได้” ๗

อายุ ๑๒ ปี ได้เรียนหนังสือไทยพออ่านออก เขียนได้ เรียนก็ไม่เก่ง สอบชั้นประถมก็ตกเสียอีก คิดว่า “ช่างหัวมันปะไร!” ถึงจะสอบตกแต่ก็จะไปเรียนจนครูให้ออก

อายุ ๑๕ ปี ท่านมีคติธรรมฝังแน่นในหัวใจ ๓ อย่างคือ

๑. ในจำนวนคน ๘๐ หลังคาเรือน ในหมู่บ้านเดียวกันนี้ ท่านจะไม่ยอมให้ใครมาเหยียบหัวแม่ตีนเป็นอันขาด

๒. ในบรรดาคนที่เกิดปีเดียวกัน ท่านจะไม่ยอมแพ้ใครในเชิงหาเงิน

๓. ถ้าอายุไม่ถึง ๓๐ ปี ท่านจะไม่ยอมมีเมีย จะต้องมีความ
อยู่ในกระเปาะของตัวเองให้พอเสียก่อน จะไม่ยอมแบมือขอใครกิน
ถ้าจะมีเมียต้องเป็นผู้เลือกเอง ใครจะมาข่มเหงคลุมถุงชนไม่ได้
และผู้ที่จะเป็นเมียจะต้องมีพร้อมทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ และ
สกุลสมบัติ

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๘ อายุครบ ๒๐ ปี

ท่านได้ออกบวชเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ตรง
กับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันวิสาขบูชา ณ พัทธสีมา
วัดบ้านหนองสองห้อง โดยมี หลวงปู่อ๋ม เจ้าอาวาสวัดบ้าน
หนองสองห้อง เป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่อท่านบวชได้ ๒ พรรษาจึงตั้งใจอธิษฐานให้ได้พบครูบา
อาจารย์ที่ทรงคุณธรรมว่า

**“เวลานี้ข้าพเจ้ามุ่งหวังเอาดีทางพระศาสนา ขอจงให้ได้
พบครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติชอบภายใน ๓ เดือน”**

ด้วยแรงอธิษฐานของท่าน ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ ท่าน
ได้พบท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่วัดบูรพาราม อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี สมความตั้งใจ ท่านพระอาจารย์มั่น ท่านได้
สอนให้บริกรรมภาวนา **“พุทโธ”** เพียงคำเดียวเท่านั้น ขณะนั้น
ท่านพระอาจารย์มั่น กำลังอาพาธ ท่านจึงแนะนำให้ไปพักอยู่
เสนาสนะป่าบ้านท่าวังหิน ซึ่งเป็นสถานที่เงียบสงัดวิเวกดี มี **พระ
อาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม พระมหาปิ่น ปญฺญาพล** เป็นพระ
พี่เลี้ยง

ท่านขอญัตติใหม่ในคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุตที่วัดบูรพาราม

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๗๐ โดยมี ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เป็นผู้ให้ไตรสรณคมน์และศีล พระปัญญาพิศาลเถร (หนู ฐิตปญฺโญ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการเพ็ง เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ได้ฉายานามว่า “ธมฺมธโร” แปลว่า “พระผู้ทรงศีลธรรม”

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๐ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าช้าบ้านหัววัง ตำบลกำแพง อำเภอกุศชุม จังหวัดยโสธร มี พระอาจารย์ กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์สาม อภิญฺจโน ร่วมจำพรรษา

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๑-๒๔๗๓ จำพรรษาที่วัดปทุมวนาราม อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๔ จำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวง ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำพรรษาร่วมกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

ในคราวที่จำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวงนั้น ท่านพระอาจารย์มั่น ได้สั่งให้ท่านพ่อลี ไปปฏิบัติกรรมฐาน ในที่อันเป็นมงคลสถาน ๓

- แห่ง คือ
- ๑) ดอยชะม้อ จังหวัดลำพูน
 - ๒) ถ้ำบวบทอง จังหวัดเชียงใหม่
 - ๓) ถ้ำเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕-๒๔๗๖ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าช้าบ้องซี (ปัจจุบัน วัดป่าธรรมิการาม) อำเภอกระโทก(ไชคชัย) จังหวัดนครราชสีมา

รูปหล่อโลหะและเกศาธาตุพระอาจารย์ลี ธรรมธโร ภายในพระครูตั้งเจดีย์

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๗ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านตะคร้อ
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๘-๒๔๙๒ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าช้า
ฝัดิบคลองกุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ จำพรรษาที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน
เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ จำพรรษาที่วัดควนเม็ด อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านผาแด่น
ตำบลปายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖-๒๔๙๘ จำพรรษาที่วัดบรมนิวาส

อำเภอปทุมวัน กรุงเทพฯ

ปีพุทธศักราช ๒๕๙๙-๒๕๐๔ จำพรรษาที่วัดอโศการาม
ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาติเสสนิพพาน ณ วัดอโศการาม
ในวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ เวลาประมาณ ๐๒.๐๐ น.
สิริอายุ ๕๕ ปี ๓๓ พรรษา

หลังจากท่านมรณภาพสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ สมเด็จพระ
สังฆราช (จวน อุฏฺฐายี) มีพระบัญชาให้เก็บศพท่านไว้ยังไม่ถวายเพลิง
เอาอย่างพระมหากัสสปะเถระ ที่ในวันหนึ่งในอนาคตกาลจะมี
พระศรีอริยเมตไตรย มาเผาศพพระมหากัสสปะอย่างสมศักดิ์ศรี
นัยของท่านพ่อลีก็ขอให้เอาเยี่ยงอย่างนี้เป็นอนุทาหรณ์ว่า
“ผู้มีบุญกรรมที่เกี่ยวข้องกับท่านในวันข้างหน้า จะได้มาถวาย
เพลิงสรีระร่างของท่านอย่างสมศักดิ์ศรี”

และท่านมีบัญชาอีกว่า ให้นำเพ็ญกุศลและสวดมนต์อุทิศ
ถวายท่านพ่อลีทุกคืน บรรดาบรรพชิต และคฤหัสถ์ ซึ่งเป็นคณะ
ศิษย์ของท่านพ่อลีได้ปฏิบัติตามมาโดยตลอด

๑๔. หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

วัดป่าอรัญญวิเวก บ้านเช่า อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

“พระอริยะเจ้าผู้มีปฏิปทาประดุจเสือโคร่ง”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่คือ อจลธมฺโม พระอริยะเจ้าชื่อดังแห่งภาคอีสาน เป็นศิษย์ที่สำคัญรูปหนึ่งของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านเป็นผู้มีนิสัยรักความสงบสันโดษ ท่านเข้าเป็นศิษย์วัดตั้งแต่ยังเด็กและได้รับการบรรพชาเป็นสามเณรอยู่ระยะหนึ่ง เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษา มีนิสัยตรงไปตรงมา ข้อวัตรปฏิบัติเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว เอาจริง เอาจัง นิสัยโผงผาง พูดจาขวานผ่าซาก มีลีลาการแสดงธรรมแปลกกว่ารูปอื่น ๆ มีคำคมขำขันแฝงอยู่เสมอในเทศนาธรรม โดยส่วนมากท่านติดตามท่านพระอาจารย์มั่นบำเพ็ญภาวนาอยู่ตามท้องถ้ำในป่าลึกทางภาคเหนือ เช่น ถ้ำเชียงดาว เป็นต้น

”

ปฏิปทาของท่านอาจหาญสมเป็นนักรบธรรมของท่านพระอาจารย์มั่น ลักษณะนิสัยท่านเป็นประดุจเสือโคร่ง และท่านมักปฏิบัติกรรมฐานอย่างอุกฤษฏ์ โดยถือเอาเสือโคร่งเป็นแบบอย่างในอิริยาบถ ๔ คือ

๑. ต้องมีน้ำจิตน้ำใจแข็งแกร่งกล้าหาญในการเที่ยวธุดงค์

ล่ากิเลส ประดุจเสื่อตัวเปรี๊ยะเที่ยวล่าเหยื่อไม่กลัวต่อภัยอันตรายใด ๆ ๒. ต้องกล้าเที่ยวไปในคำคืน ประดุจเสื่อไม่เคยกลัวต่อมรณภัยในความมืด ๓. ต้องชอบอยู่ในห้องถ้ำที่ส่งดจากผู้คน ประดุจเสื่อเหล็กเร็นชอนตัวอยู่ในถ้ำอันลึกลับ ที่ผู้คนเข้าไปไม่ถึง ๔. คิดทำอะไรลงไปแล้วต้องมุ่งความสำเร็จเป็นจุดหมาย ประดุจแหวดตาเสื่อได้จ้องเขม็งไปที่เหยื่อรายใดแล้ว ต้องตามตะบปชย้าจนสำเร็จ

ท่านได้สำเร็จอภิญญาญาณสามารถเรียกสัตว์มีเลือดเป็นต้นมาซึ่งเป็นพาหนะในการเดินทางได้และสามารถท่องเที่ยววนรอกสวรรค์ได้ตามใจปรารถนา ท่านมี หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นสหธรรมิกในการเดินทางธุดงค์ภาวนาในภาคอีสาน และภาคเหนือของประเทศไทย เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงพระบางของประเทศลาว

เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีชวด ฦ บ้านเช่า ตำบลบ้านเช่า อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นบุตรของนายปลา และ นางปัดต์ ปาลิปัตต์

ปีพุทธศักราช ๒๔๕๒ อุปสมบทเมื่ออายุ ๒๑ ปี ในฝ่ายมหานิกายกับพระอุปัชฌาย์คาน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม นานถึง ๑๙ พรรษา ได้ญัตติเป็นฝ่ายธรรมยุต ใน ปี พ.ศ. ๒๔๗๑ เมื่ออายุ ๔๐ ปี ที่วัดเจดีย์หลวง ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยมี พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูศรีพิสารคุณ เป็นพระกรรม

วาจาจารย์ **พระครูนพิสี** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ ท่านอาพาธด้วยโรคชรา จึงกลับมาจำพรรษาที่วัดป่าอรัญญวิเวก ซึ่งเป็นบ้านเกิด ครั้นถึงกาลใกล้นิพพานท่านได้แสดงธรรมโปรดสานุศิษย์ด้วยบทธรรมสั้น ๆ ว่า

**“สังขารไม่เที่ยง เราเกิดมาก่อน ก็ต้องไปก่อนตามธรรมดา
ลมวิปริตแล้ว ธาตุในตัวแปรปรวนแล้ว”**

พูดจบท่านให้พรเป็นภาษาบาลีว่า **“พุทฺโธ สุโข ธมฺโม
สุโข สงฺฆो สุโข จตฺตารโธ ธมฺมา วฑฺฒนฺติ อายุ วณฺโณ
สุขํ พลํ”** พร้อมกับยิ้มหัวเราะเยาะ ลาโลกสมมุติเป็นครั้งสุดท้ายอย่างอารมณ์ดี ไม่สะทกสะท้านต่ออาการที่เกิดขึ้น แล้วนอนตะแคงขวาทำสีหไสยาสน์ ทิ้งขันธ์ถึงอนุภาติเสสนิพพาน ณ วัดป่าอรัญญวิเวก ตำบลบ้านเช่า อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ท่ามกลางสานุศิษย์ ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เวลา ๑๙.๐๐ น.

สิริรวมอายุได้ ๘๖ ปี ๕ เดือน ๑๖ วัน ๔๖ พรรษา

๑๕. หลวงปู่สาม อภิฉจฺโณ
วัดป่าไทรวิเวก อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

“พระอริยเจ้าผู้เคร่งครัดในรุดงควัตร”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่สาม อภิญาโณ ท่านเป็นพระอริยสงฆ์ ผู้เจริญด้วยรุดงควัตรลัทธิปฏิบัติ กตัญญูกตเวทิต่อพระบูรพาจารย์เป็นที่ตั้งเมื่อท่านพระอาจารย์มั่น เข้าสู่อนุภาทิสถนิพพาน ท่านนอนเฝ้ารักษาศพของท่านอาจารย์มั่นตลอด ๓ เดือนจนถึงพิธีประชุมเพลิง

เบื้องต้นก่อนจะเข้ามาวงศ์กรรมฐานท่านได้รับคำแนะนำจากหลวงปู่ดูลย์ อตุโล ให้เข้าหาท่านพระอาจารย์มั่น ท่านเป็นผู้ไม่ติดสถานที่ ห้องเที่ยวภวณาตามป่าเขาไปเรื่อยทั่วทุกภาคของประเทศไทย ท่านจำพรรษามากแห่งแทบจะไม่ซ้ำกัน เป็นหนึ่งในกองทัพธรรมยุคแรกที่รุดงค์เผยแพร่ธรรมจนได้รับคำชมจากท่านพระอาจารย์มั่นว่า “เป็นผู้เจริญด้วยรุดงควัตร จำพรรษาได้มากแห่ง และเป็นผู้เคร่งครัดในรุดงควัตร” ท่านมีสหธรรมิกคือ พระอาจารย์กงมา จิรปุณฺโณ และท่านพ่อลี ธมฺมธโร

”

ท่านสามารถเข้าฌานสมาบัติได้อย่างเชี่ยวชาญ ครั้งหนึ่งในปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ ท่านจำพรรษากับพวกกะเหรี่ยงที่บ้านแม่หลอด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ออกพรรษาแล้วเที่ยววิเวกไปแถวเชิงบ้านผาแดง อยู่กับพวกแม่วพวกกะเหรี่ยง ทำให้

เขาเกิดศรัทธา จึงทำให้ท่านถูกคนอิจฉาริษยาและคิดปองร้าย
หมายเอาชีวิต

คืนวันหนึ่งท่านนั่งเข้าฌานสมาบัติพิจารณาธรรมชั้นสูง
ตัดขาดความเกี่ยวพันกับโลกภายนอก ตีเมต้ารสพระธรรม
เปล็ดเปลื่นในแดนแห่งจิตสมาธิ ท่องเที่ยวไปทั้งเมืองสูงและเมือง
ล่าง โปรตจิตวิญญูณที่ยากไร้ ได้เวลานานพอสมควรท่านจึง
ถอนจิตออกจากฌานสมาบัติ พอถอนจิตออกมาปรากฏพบว่า
กระท่อมทับตัวท่านอยู่ เมื่อเอาสิ่งของที่ทับตัวออก จุดเทียนขึ้นดู
มีเลือดเยิ้มท่วมกาย ข้างกายมีก้อนหินตกอยู่ ๑ ก้อนและอีก
ข้างหนึ่งมี ๒ ก้อน มีเลือดเประอะเกรอะกรังเปื้อนตัว ท่านเล่าว่า
พวกโจรผู้ร้ายคงเอาก้อนหินทุบศีรษะและใบหน้าท่านอย่างแรง และ
คิดว่าท่านคงตายแล้ว จึงตีฝากระท่อมให้ล้มทับตัวท่านไว้ ท่าน
รอดตายมาได้ราวปาฏิหาริย์ นี่คือการอัศจรรย์แห่งฌานสมาบัติ
ของพระอริยเจ้า

ท่านเกิดเมื่อวันอาทิตย์ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๒ ที่
บ้านนาสาม ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นบุตร
ของ **นายปวม** และ **นางกึ่ง เกษแก้วสี**

ครั้นอายุได้ ๑๙ ปี ได้บวชเป็นสามเณรที่วัดนาสาม และ
อุปสมบทเป็นฝ่ายมหานิกายในปีพุทธศักราช ๒๔๖๒ โดยมี **พระครู
วิมลศีลพรต** เป็นอุปัชฌาย์ **หลวงพ่อเอี่ยม** เป็นพระกรรมวาจา
จารย์ **พระอาจารย์สาม** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่อได้ทราบข่าวว่า **พระอาจารย์ดูลย์ อดุล** คิษย์ท่านพระ
อาจารย์มั่น ภูริทตฺโต พักอยู่ที่ป่าหนองเสม็ด ตำบลเฉลียง อำเภอ

เมือง จังหวัดสุรินทร์ จึงไปพบท่านอาจารย์ดูลย์ ณ ที่นั้น ถวาย
ตนเป็นศิษย์แล้วออกธุดงค์ไปบนเขาพนมสวาย

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ ได้ศึกษาธรรมกับท่านพระอาจารย์
มั่น ที่เสนาสนะป่าบ้านสามผง อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
ท่านพระอาจารย์มั่น แนะนำให้ติดตามท่านพระอาจารย์สิงห์
ขนตุยาคโม และพระมหาปิ่น ปญญาพล ออกธุดงค์

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๑ อายุ ๒๘ ปี ได้ติดตามคณะ
กองทัพธรรมของพระอาจารย์สิงห์ ขนตุยาคโม และพระอาจารย์
มหาปิ่น ปญญาพล ไปทางจังหวัดยโสธร และได้ญัตติเป็น
พระสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๑
เวลา ๑๖.๐๖ น. ณ วัดศรีธรรมาราม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
โดยมี**พระครูวิจิตรวิโสธนาจารย์** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์
สิงห์ ขนตุยาคโม** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระอาจารย์มหาปิ่น
ปญญาพล** เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ท่านเข้าสู่นิพพานที่โรงพยาบาล
ศิริราช เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เวลา ๑๙.๓๐ น.

สิริอายุได้ ๙๑ ปี ๔ เดือน ๑๙ วัน ๖๒ พรรษา

๑๖. พระครูญาณทัสสี
(หลวงปู่คำดี ปภาโส)
วัดถ้ำผาปู่ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

“พระอริยเจ้าผู้อ่อนน้อมต่อมคณเพื่อธรรม”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่คำดี ปภาโส พระอริยเจ้าศิษย์
กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ท่านเป็น
ผู้มีความสมบุกสมบันทั้งภายนอกและภายใน สันโดษ
ไม่ชอบการก่อสร้าง

เบื้องต้น ท่านศึกษาธรรมจากพระอาจารย์สิงห์
ขนตุยาคโม ณ วัดป่าสาละวัน อำเภอเมือง จังหวัด
นครราชสีมา จากนั้นท่านท่องเที่ยวไปตามป่าเขา จน
กระทั่งวาระสุดท้ายท่านได้กลับมาจำพรรษาที่วัดถ้ำผาปู่
และได้รับอุบายธรรมอันสำคัญจากหลวงตามหาบัว
จนถึงที่สุดแห่งทุกข์

”

ท่านมักกล่าวกับคนใกล้ชิดเสมอว่า **“มหาบัวเป็นอาจารย์
ของอาตมา”** ท่านไม่ถืออายุพรรษา ท่านถือพรหมจรรย์คือพระ
อรหันต์ตผลเป็นที่ตั้ง ถ้าหากได้ธรรม แม้จะเอาสามเณรเป็น
อาจารย์ท่านก็ยอม ท่านมีวิธีการและอุบายแปลก ๆ เพื่อฝึกหัด
กรรมาน ท่านชอบแสวงหาที่อยู่อันห่างไกลและชอบหาวิธีแก้ความ
กลัวเฉพาะหน้า อย่างเช่น ท่านพักอาศัยอยู่ในถ้ำ เสือร้องคำราม

อยู่หน้าถ้ำ ตัวลั่นแต่ใจสู้ไม่ถอย ภาวนาสอนตนเองว่า **“พระกรรมฐานอะไรมากลัวเสีย เรากลัวเสียมันมากินเรา ก็เรากินสัตว์มาลักเท่าไร? กินมาจนเต็มพุง ถ้าเสียจะมากินเราเสียบ้างก็ไม่เห็นจะเป็นไร วันนี้เราต้องสู้”** คิดอย่างนั้นแล้วท่านก็รีบเดินออกจากถ้ำไปตามหาเสือ พอเสือเห็นท่านเดินเข้าไปหาดม ๆ มันก็เฟ่นแน่บเปิดหน้าเข้าป่าหายเงียบไป

ท่านเคยจิตเลื่อมและราคาจะกำเริบมาก ถึงกับจะเอาเม็ดโกนกรีดคอตนเองให้ตายถึงสามครั้งสามหน แต่ก็เหมือนมีเทวดามาช่วยเสมอ ท่านเล่าว่าหากวันนั้นมีผู้หญิงเข้าสู่ราวป่าที่ท่านพักอาศัยอยู่ ท่านจะต้องข่มขืนเสพเมถุนแน่นอน เพราะเกิดความกำหนัดอย่างมาก แต่เดชะบุญบังดาล วันนั้น ไม่มีผู้หญิงสักคนเลย ทั้งที่ทุก ๆ วันจะมีผู้หญิงมาหาของป่ากันเป็นจำนวนมาก ท่านพลิกจิตแก้ตัวท่านเองทันทีอย่างเด็ดขาด ด้วยการเปลี่ยนความคิดที่จะฆ่าตัวตายเสียใหม่ว่า **“ถ้าจะตาย เราต้องตายพร้อมกับความเพียร ภาวนาเท่านั้น”**

นิสัยแต่ก่อนท่านเป็นคนผาดโผน แข็งกระด้าง ไม่ยอมใครง่าย ๆ แต่ท่านมาแก้เสียใหม่ ท่านเล่าว่าครั้งหนึ่งท่านใช้สามเถรตัดผ้าขาวทำสบง สามเถรเย็บผ้าผิต ท่านฉีกผ้าโยนทิ้ง สามเถรร้องไห้ใหญ่ ท่านรู้สึกสะเทือนใจมากที่ทำกริยาอย่างนั้น ผ้าตัดผิตมันก็ตัดผิตไปแล้ว แล้วมาฉีกผ้าทิ้งนี้หาประโยชน์อะไรมิได้ ท่านเตือนตนเองว่า **“เอาละนะเราจะเอาสามเถรเป็นอาจารย์ ต่อแต่นี้เป็นต้นไปเราจะเปลี่ยนนิสัยใหม่ เปลี่ยนมารยาทใหม่ กริยาอย่างนี้จะไม่นำเอามาใช้จนกระทั่งวันตาย เปลี่ยนเป็นคน**

อ่อนโยน ไม่ดูดำ ว่ากล่าวใครโดยไร้ซึ่งเหตุและผล” แล้วท่านก็ตั้ง
สติ เปลี่ยนนิสัยเดิมตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ท่านเกิดวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ ตรง
กับแรม ๑๔ ค่ำ ปีมะเส็ง เป็นบุตรของนายพร และนางหมอก
นินเขียว เกิดที่บ้านหนองคู ตำบลบ้านหว้า อำเภอเมือง จังหวัด
ขอนแก่น ท่านบวชเป็นพระมหานิกาย ที่วัดหนองแวง บ้านเมือง
เก่า ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมี พระครู
เมือง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์โพธิ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์
พระอาจารย์ชานูหลิด เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ต่อมาได้ญัตติเป็นฝ่ายธรรมยุตเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ.
๒๔๗๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ วัดศรีจันทร์ราวาส ตำบลพระลับ
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมี พระครูพิศาลธัญเขต เป็น
พระอุปัชฌาย์ พระปลัดสังข์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระสมชาย
เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุปาทิเสสนิพพาน ณ โรงพยาบาล
แพทย์ปัญญา กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗
เวลา ๑๓.๑๓ น. สิริอายุได้ ๘๒ ปี ๔ เดือน ๙ วัน ๕๖ พรรษา

๑๗. พระญาณสิทธิจารย์

(หลวงปู่สิม พุทฺธจาโร)

วัดถ้ำผาปล่อง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

“พระอริยเจ้าผู้มีกลิ่นศีลธรรมกำจรกำจาย”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่สิม พุฑฺธาจาโร พระอริยเจ้าผู้
ท่อมเทศีวิตจิตใจในเพศพรหมจรรย์ บากบั่นดำเนินตาม
รอยพระบูรพาจารย์ อุปนิสัยละมุนละไม มีเมตตา เป็น
สาธารณะ ใจเด็ด มุ่งหวังเพียงความพ้นทุกข์ ได้รับ
คำชมจากท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ว่า “เป็นดอกบัว
ที่ยังตูมอยู่ เบ่งบานเมื่อใด จะหอมกว่าห่ม”

”

ท่านเที่ยวชูดงค์ไปตามป่าเขาและยอดดอยทั่วทุกภาค
ขณะที่ท่านพระอาจารย์มั่นยังมีชีวิตอยู่ ท่านจะเที่ยววนเวียนเข้า
มาฟังธรรมภาคปฏิบัติอยู่เสมอ เมื่อท่านพระอาจารย์มั่นท่องเที่ยว
ชูดงค์ไปทางภาคเหนือ ท่านก็จะติดตามไปอาศัยอยู่ในรัศมีธรรม
ของท่านพระอาจารย์มั่นเสมอมา

ท่านชอบอยู่ตามท้องถ้ำและภูเขาสูงตระบายนวชัยรา เก่ง
ในการพิจารณาสุภะกรรมฐาน ท่านสามารถอธิบายใน
กายคตาสติกรรมฐาน พิจารณากระดูก ๓๐๐ ท่อนได้อย่างพิสดาร
ท่านถือเครื่องใน “ไสยานิกังครุดงค์” คือ ชูดงค์ข้อ ๑๑ ว่าด้วย
การเข้าไปเยี่ยมและอยู่ในป่าช้าพิจารณาซากศพเป็นวัตร ท่าน
เป็นผู้มีใจหนักแน่นมั่นคงไม่หวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลาย

ท่านเกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๒ ตรงกับวันศุกร์ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา เวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. ที่บ้านบัว ตำบลสว่าง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร เป็นบุตรของนายสาน และ นางสิงห์คำ วงศ์เข้มมา

ในคืนที่ท่านมาปฏิสนธิ มารดานิมิตเห็นพระสงฆ์รูปหนึ่ง เหาะมาจากท้องฟ้ามีรัศมีในกายเปล่งประกายแลดูเย็นตาเย็นใจ เหาะลงสู่กระท่อบบกลางทุ่งนา ด้วยนิมิตดังกล่าว นายสานผู้เป็นบิดาจึงได้ตั้งชื่อลูกชายว่า “ลิม” (หมายถึงโบสถ์)

เมื่อท่านอายุ ๑๗ ปี ได้ขอบิดามารดาบรรพชา เป็นสามเณรฝ่ายมหานิกาย ณ วัดศรีรัตนาราม บ้านบัว ในวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ โดยมีพระอาจารย์สีทอง เป็นพระปัพพชาจารย์

ต่อมาได้มีโอกาสฟังธรรมจากท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยาคโม และพระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพโล ณ วัดศรีสงคราม ตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้ปฏิบัติในธรรมบังเกิดความเลื่อมใสเป็นอย่างมาก จึงตัดสินใจขอถวายตัวเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่น ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ได้บรรพชาใหม่เป็นสามเณรฝ่ายธรรมยุต ที่โบสถ์น้ำ วัดศรีสงคราม โดยท่านพระอาจารย์มั่น เป็นประธาน และเจ้าคุณธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) เป็นพระปัพพชาจารย์

ท่านอุปสมบทเมื่อวันอังคารที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะเส็ง ณ วัดศรีจันทราวาส ตำบลพระลับ จังหวัดขอนแก่น โดยมี พระครูพิศาลธัญเขต (จันทร์

เขมियो) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์สิงห์ ขนดุยาคโม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระปลัดดวงจันทร์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ หลังจากท่านอุปสมบท ได้เดินธุดงค์ติดตามพระอาจารย์สิงห์ ขนดุยาคโม ไปจำพรรษาที่วัดป่าเหล่าंगा (วัดป่าวิเวกธรรม) จังหวัดขอนแก่น และท่านพระอาจารย์สิงห์ ได้สอนอุบายในการพิจารณาอสุภกรรมฐานจากซากศพ โดยพาไปชุดซากศพที่ป่าช้า ขึ้นมาพิจารณา ท่านได้อสุภะกรรมฐานจากซากศพว่า

“นี่แหละร่างกาย ลักแต่ว่ารูป ไม่ว่าจะรูปหญิงรูปชาย คืออันเดียวกัน ไม่มีใครสวยใครงามกว่ากัน อสุภะ มรณะ ทั้งนั้น ไม่นานละ เดียวมันก็ทยอยตาย ไปทีละคนสองคน หมดไปสิ้นไป ไม่มีเหลือ ตายจนกระทั่งหมดโลก”

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ ท่านได้เดินทางธุดงค์มาพบถ้ำผาปล่อง อำเภอเขียงดาว จังหวัดเขียงใหม่ และพัฒนาจนกลายเป็นมณฑลสถานทีอบรมภาวนาปฏิบัติธรรม ท่านละสังขารเข้าสู่อนุปาทิเสสนิพพาน ณ วัดถ้ำผาปล่อง อำเภอเขียงดาว จังหวัดเขียงใหม่ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ สิริรวมอายุได้ ๘๒ ปี ๙ เดือน ๑๙ วัน ๖๓ พรรษา

๑๘. พระธรรมวิสุทธิมงคล

(หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)

วัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

“พระอริยเจ้าผู้เป็นมหาบุรุษของแผ่นดิน”

“

พระเดชพระคุณพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) พระอริยเจ้าที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ยิ่งใหญ่ด้วยบุญบารมี ทายาทธรรมของท่านพระอาจารย์มั่น เป็นมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุค สามารถทำประโยชน์ใหญ่ให้แก่ชาติ และพระพุทธศาสนา เป็นพระของแผ่นดินไทยที่ประวัติศาสตร์ ต้องจดจารึกเป็นศักดิ์ศรี และเกียรติยศประดับวงศ์พระพุทธศาสนา อย่างสง่างาม ปฏิบัติและคำสอนของท่านหาผู้ใดเสมอเหมือน ได้ยาก ท่านจึงเป็นที่ยอมรับจากพระคณาจารย์น้อยใหญ่และประชาชนทั่วไป

”

ท่านสามารถทำในเรื่องที่บุคคลอื่นทำได้ยาก เรื่องที่แสนยาก เมื่อท่านดำริกลับเป็นเรื่องง่ายประดุจพลิกแผ่นดินได้ ท่านคิดทำเรื่องใดไม่ว่าจะยิ่งใหญ่ถึงนั้นสำเร็จราวปาฏิหาริย์ ท่านเล่าว่า “เดิมจริง ๆ ท่านเคยปรารถนาพุทธภูมิ แต่มาพิจารณาเห็นว่า จะเป็นการเห็นช้า จึงถอนความปรารถนานั้นเสีย มุ่งตรงเข้าสู่แดนแห่งพระนิพพานโดยตรง”

ท่านเป็นศิษย์ที่ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ยกย่องและไว้วางใจว่า “เป็นผู้ฉลาดทั้งภายนอกภายใน ต่อไปจะเป็นที่พึ่งแก่หมู่คณะได้มาก” ยามที่ท่านพระอาจารย์มั่น นิพพานไป ท่าน

จึงเป็นแม่ทัพใหญ่ ทดแทนสืบทอดมรดกมรรคปฏิบัติทาเหมือน
ยามที่ท่านพระอาจารย์มั่นยังปรากฏอยู่

ดังความตอนหนึ่งจากหนังสือมัทศจรีย์มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ว่า
...พุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต พระ
วิปัสสนาจารย์ใหญ่ผู้มีหลักธรรมอันแสนแยบยล มีญาณวิถีกว้าง
ไกล หยั่งทราบอดีต อนาคต จาริกธุดงค์อยู่ภาคเหนือ ได้กล่าว
ยกย่องและทำนายภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งซึ่งยังไม่เคยพบเห็นกันมาก่อน
ด้วยอนาคตังสญาณว่า

**“ในอนาคตกาลอีกไม่นาน จักมีพระหนุ่มรูปหนึ่งเข้ามาหา
เราเพื่อฝากตัวเป็นศิษย์ เธอจะทำประโยชน์ใหญ่ให้แก่ประเทศ
ชาติและพระพุทธศาสนา”**

และต่อมาเป็นที่ทราบกันว่าภิกษุหนุ่มรูปนั้นก็คือ **“พระมหา
บัว ญาณสมฺปนฺโน”**

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ณ บ้านตาด
ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นบุตรของนายทองดี
และนางแพงศรี โลหิตดี มีพี่น้อง ๑๖ คน

ก่อนเกิดโยมบิดาของท่านได้สุบินนิมิตว่า **“ได้มีด มีด้ามงา
ที่ฝักเคลือบด้วยเงิน”** ส่วนโยมมารดาสุบินนิมิตว่า **“ได้ต่างหูทองคำ
หนึ่งข้างสวยงามมาก”**

โยมตาได้ทำนายสุบินนิมิตนั้นไว้ ๒ อย่างคือ

๑. ถ้าไปในทางชั่ว มหาโจรสู้ไม่ได้ ยังเป็นหัวหน้านำมหาโจร
อีก

๒. ถ้าไปในทางที่ดีแล้ว จะดีจนถึงที่สุด

ท่านอุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ณ วัดโยธานิมิต อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี โดยมี **พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูปลัดอ่อนตา เขมฺงฺโกโร** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ศึกษาปริยัติ ๗ ปี สอบได้นักธรรมเอกและเปรียญธรรม ๓ ประโยค ในระหว่างศึกษาพระปริยัติธรรมนั้น ได้รับความอนุเคราะห์จากสมเด็จพระสังฆราช (พิมพ์ ธรรมโร) เป็นอย่างยิ่ง

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๕ - ๒๔๘๖ ท่านได้ไปศึกษาและปฏิบัติธรรมกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เป็นเวลา ๘ ปี ยอมสละบิณฑบาตในภุมิจิตฺตภุมิธรรมอันละเอียดอ่อนแยบยลที่ท่านพระอาจารย์มั่นอบรมสั่งสอนถึง ๓ วาระ

วาระที่ ๑ ท่านนั่งสมาธิตลอดรุ่งติดต่อกันหลายวัน จนกระทั่งกันพุงแตกน้ำเหลืองไหลเยิ้ม ท่านพระอาจารย์มั่น ได้ให้อุบายว่า **“กิเลสมันไม่ได้อยู่ที่กายนะ มันอยู่ที่ใจ เหมือนสารถี ผีก็มา ถ้ามาหายพยศ การผีก็หนีไปหมดเลย”**

วาระที่ ๒ ท่านติดสมาธิอยู่ถึง ๕ ปี จิตสงบแน่วไม่หวั่นไหวตั้งภูผาหิน ท่านพระอาจารย์มั่นให้อุบายว่า **“สุขในสมาธิ เท่ากับเนื้อติดฟัน สมาธิทั้งแห่งเป็นสมุทัยทั้งแห่ง ให้ออกเดิน ทางด้านปัญญา”**

วาระที่ ๓ ท่านเพลินในการพิจารณาทางด้านปัญญาทั้งวัน ทั้งคืนเกินตัว ไม่หลับไม่นอน คิดตำหนิสมาธิว่านอนตายอยู่เฉย ๆ ปัญญาต่างหากสามารถแก้กิเลสได้ ท่านพระอาจารย์มั่นให้อุบายว่า **“บ้าหลงสังขาร”** คำว่า “บ้าหลงสังขาร” คือ การ

รูปหล่อโลหะและเกศาธาตุพระอาจารย์บัว ภาณสมปโน ภายในพระครูสังคเจติย์

พิจารณาเพลินเกินตัว ไม่รู้จักประมาณ สมุทัยแทรกเข้าในจุดนี้
ให้พักจิตเข้าสมาธิ เหมือนถอดเสื้อย่นหนาม จากนั้นก็เข้าสู่มหาสติ
มหาปัญญา ก็เลลอยู่ที่ใดตามต้อนจนหมด...

ท่านได้อยู่อยู่ปฏิบัติภาวนาใช้ท่านพระอาจารย์มั่นจนกระทั่ง
นิพพาน ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๓

ท่านได้บรรลุธรรมขั้นสูงสุดในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ.
๒๔๙๓ แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ เวลา ๕ ทุ่มตรง บนหลังเขา
วัดดอยธรรมเจติย์ จังหวัดสกลนคร

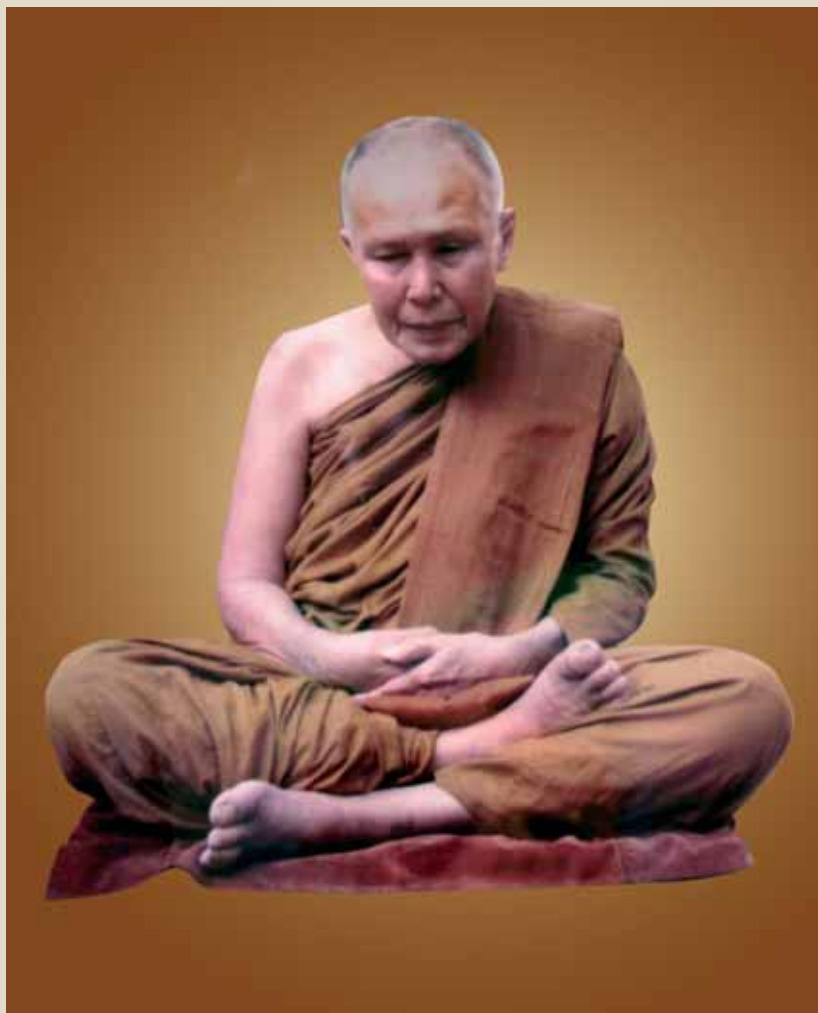
จากหนังสือมหัศจรรย์มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ได้กล่าวยกย่อง
เกียรติคุณท่านไว้ว่า

ณ บัดนี้ประวัติศาสตร์ต้องจารึกไว้ว่า.. ในเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ พระหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน อายุ ๙๐ ปี พรรษา ๗๐ คณะธรรมยุติกนิกาย ได้ยอมสละชีวิตเลือดเนื้อ รบกับความจนในชาติอย่างเด็ดเดี่ยว เดินตามรอยพระศาสดาและพระบูรพาจารย์ สามารถนำทองคำแท่งหนัก ๑๑ ตัน เงินดอลลาร์สหรัฐฯ ๑๐ ล้านดอลลาร์ มอบเข้าห้องพระคลังหลวง เพื่อเป็นการเพิ่มทุนสินทรัพย์ค้ำชูประเทศไทยให้อยู่ยั่งยืนมั่นคงตลอดไปชั่วกาลนาน

ด้วยความเมตตาอันไม่มีประมาณต่อสัตว์โลก หลวงตายังสงเคราะห์ต่อไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ แม้ชีวิตล้มมลายลงไป ปัจจัยทั้งหมดที่มหาชนครัทธานำมาถวายในงานศพในอนาคต ท่านมีพินัยกรรมให้นำมอบเข้าสู่พระคลังหลวง ให้เป็นสมบัติของชาติ เป็นทุนของลูกหลานสืบไป

นี่คือชีวิตพระอรหันต์ ที่ยังทรงธาตุขันธ์ให้ชาวโลกได้ชื่นชม บุญบารมี บาทวิถีที่ท่านก้าวอย่างผ่านไป นำความสงบสุขและแสงสว่างมาให้แก่สัตว์โลกทั้งปวง

๑๗. พระอริยเวที

(เขียน จิตสีโล)

วัดรังสีปาลิวัน ตำบลโพน อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

“พระอริยเจ้าผู้แตกฉานในอรรถและธรรม”

“

พระเดชพระคุณพระอริยเวที (เขียน จิตสีโล ป.ศ. ๙) เป็นพระมหาเถระผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ เป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต ที่สำคัญรูปหนึ่ง ท่านชำนาญทั้งทางคันถธุระและวิปัสสนาธุระ ทรงความรู้ในทางพระพุทธศาสนาซึ่งหาได้ยากยิ่งนักในคณะกรรมฐานยุคปัจจุบัน ท่านละทิ้งเกียรติยศตำแหน่งในการบริหารคณะสงฆ์ มุ่งเพียงเกียรติอันยิ่งใหญ่คือพระนิพพาน ละจากความเป็นพระบ้านเข้าสู่ความเป็นพระป่าได้อย่างสนิทใจ เป็นแบบอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังที่หลงติดจมในลาภยศสรรเสริญได้เป็นอย่างดี

”

ท่านมีอุปนิสัยพูดจริงทำจริง เรียนจริงปฏิบัติจริง บากบั่น มุมานะ ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคที่มาถึง รักสงบ ล้ำรวมระวัง ปฏิบัติตนเคร่งครัดในพระธรรมวินัย ไม่ชอบคลุกคลี ชื่อตรงต่อธรรมวินัย หนักแน่นด้วยหิริโอตตปะชรรณ มักน้อย สันโดษ เรียบง่าย มีระเบียบบริบูรณ์ด้วยข้อปฏิบัติในไตรสิกขา ได้ถวายตัวเป็นศิษย์อยู่ฝึกอบรมกรรมฐานกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ณ วัดหนองผือนาใน จังหวัดสกลนคร ท่านได้บำเพ็ญคุณ

ประโยชน์ไว้ในพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ทั้งด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ ตั้งแต่บรรพชาอุปสมบทจนตลอดอายุขัย

ท่านเกิดเมื่อวันพุธที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ เดือน ๑๒ ปีฉลู ณ หมู่บ้านโพน ตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของ**นายสังข์** และ **นางค้อม ภูสาหัส**

บรรพชาเมื่ออายุ ๑๗ ปี ณ วัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อุปสมบทอายุ ๒๑ ปี ในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ โดยมี **สมเด็จพระมหาวิรรวงศ์ (ดิศโล อัศว)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระโพธิวงศาจารย์** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระธรรมปิฎก** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๔๗๗ - ๒๔๘๑ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ - ๗ ประโยค สำนักเรียนวัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๘ ประโยค สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร พร้อมกับ **เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)**

...เมื่อครั้งได้ฟังพระธรรมเทศนาของพระอาจารย์มั่นกัณฑ์แรกเรื่อง **“โทษของการเกิด”** และกัณฑ์ที่สองเรื่อง **“มุตโตทัย”**

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์ผาง ปริปัญโญ ภายในพระครูสังกัจจายน์

(ธรรมะเป็นเครื่องพ้น) ท่านถึงกับลูกจากที่หนึ่งไปกราบท่านพระอาจารย์มั่น พร้อมกล่าวคำปฏิญาณเป็นภาษาบาลีว่า

**“สาสนะ อูร์ ทดวา ขอมอบกายถวายชีวิตนี้แก่พระพุทธศาสนา
ชีวิตทั้งชีวิตนี้ขอมอบไว้ในพระศาสนา ขอให้ท่านพระอาจารย์
เป็นสักขีพยานด้วย”**

จากนั้นตราบจนสิ้นอายุขัย ท่านได้กระทำสังขารนั้นให้เป็นที่ปรากฏแก่ชนทั้งหลาย ถึงความเป็นตักขณบุตรพุทธชินโรส ผู้บริสุทธิหมดจดดงดงามในธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว

ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสุทธจินดา ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ท่านมีแนวคิดกว้างไกล ทั้งหลักการและแนวทาง ปฏิบัติการบริหารภายในวัดตั้งเป้าไว้สูง มีระเบียบ ให้พระภิกษุ สามเณร ตลอดถึงศิษย์วัดปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และคัดเลือกหมู่คณะให้เข้าไปรับการอบรมเป็น

นักเรียนครูและนักเรียนการปกครองที่วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อให้กลับมาเป็นบุคลากรบริหารวัดช่วยเจ้าอาวาส อนุสรณ์สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือท่านได้ริเริ่มก่อตั้งมูลนิธิ “**สุทธจินดาราชสีมามูลนิธิ**” ได้ผลงานตามวัตถุประสงค์ ทุนทรัพย์เติบโตใหญ่มาจนถึงทุกวันนี้

เมื่อได้วางรากฐานการปกครองและการศึกษา เข้าสู่ความเจริญในระดับหนึ่งตามเป้าหมายแล้ว ด้วยสวาทบารมีญาณมากระตุ้นเตือน ท่านได้ประกาศท่ามกลางคณะสงฆ์วัดสุทธจินดาอย่างอาภายาญว่า **“จะออกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานในป่า”**

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ เป็นต้นมา ท่านได้สร้างวัดรังสีปาลิวัน บ้านโพน อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ และได้ออกบำเพ็ญตามถ้ำ เงื้อมผา จำพรรษาในที่หลายแห่งตามสถานที่วิเวก สบายะ สมเจตนาที่ท่านตั้งไว้

ท่านปรารถนาถึงชีวิตของท่านขณะเป็นพระอยู่ในเมืองอย่างน่าสนใจว่า

“ชีวิตวันหนึ่งคืนหนึ่ง รู้สึกว่าจะน้อยมาก สำหรับที่จะทำความพากเพียร ไม่เพียงพอเลย วันหนึ่งๆ มีแต่ต้อนรับผู้คน พูดคุยเรื่องต่างๆ เสียเวลาทำความเพียร เป็นการทำให้ชีวิตให้เป็นที่หมั่น เพราะเรื่องที่พักนั้นเป็นเรื่องข้างนอกทั้งนั้น

นอกจากนั้นยังเป็นการคลุกคลีด้วยหมู่คณะจนเกินไป อันเป็นทางให้เกิดความประมาท เป็นปปัญจธรรม คือธรรมอันเป็นเหตุให้เห็นช้าในคุณธรรมอันยิ่งขึ้นไป หลงตัวลืมหืมตัวมัวเมาเมามีมมณอนธการ คิด ๆ ดูแล้วก็สงสารหมู่คณะที่อยู่ในเมือง

ถ้าจะให้เรากลับมาอยู่ในเมืองอีก ให้ตายเสียยังจะดีกว่า เพราะ

รู้สึกอึดอัดคับแค้นใจมาก ฟัง คิด พิจารณา เกิดมาก็ภพก็ชาติ จึงจะมีโอกาสงาม สำหรับบำเพ็ญสมณธรรมเช่นชาตินี้ **“ทุลลภขณ สมบัติ”** สมณศักดิ์ ตำแหน่ง ห้ามอบายภูมิไม่ได้ แต่คุณความดี และศีล สมาธิ ปัญญาเท่านั้นที่ห้ามอบายภูมิได้”

วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๗ เมื่ออายุ ๗๑ ปี ท่านป่วยเป็นอัมพาตเพราะเส้นโลหิตในสมองแตก ทำให้ประสาทสมองบางส่วนต้องสูญเสียไป ผลก็คือ พูดออกมาไม่เป็นคำพูด ฟังยาก แขนขาซีกขวาไม่ทำงาน ช่วยตัวเองได้ประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ท่านป่วยนานถึง ๑๙ ปี ลูกศิษย์ใกล้ชิดช่วยสับเปลี่ยนดูแลพยาบาลมาโดยสม่ำเสมอ

๓ ปีพรรษาสุดท้ายแห่งการอาพาธ ท่านต้องอยู่ที่โรงพยาบาล ศรินครินทร์ตลอด เมื่อหมอเห็นว่าสุดวิสัยที่จะช่วยพยุงธาตุขันธ์ให้ดำรงอยู่ต่อไป จึงนิมนต์ท่านกลับวัดรังสีปาลิวัน

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาทิเสสนิพพานอย่างสงบในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เวลา ๒๐.๒๕ น. สิริอายุ ๙๐ ปี ๖๘ พรรษา ถวายเพลิงศพเมื่อวันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

๒๐. หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

วัดป่าภูก้อนปฏิบัติธรรม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

“พระอริยเจ้าผู้เป็นคัมภีร์ชีวิตทอง”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระอริยเจ้าผู้เด็ดเดี่ยวอาจหาญในสายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ท่านได้รับการยกย่องจากท่านพระอาจารย์มั่นว่า “เป็นคัมภีร์ชีวิตทอง” อุปนิสัยของท่านเป็นคนตรงไปตรงมา มีปฏิปทา ยอมหักไม่ยอมงอ ท่านสละอวัยวะ ทรัพย์ และชีวิตเพื่อธรรม เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที จงรักภักดีต่อท่านพระอาจารย์มั่น ยิ่งกว่าชีวิต ท่านได้รับความไว้วางใจจากท่านพระอาจารย์มั่น ให้เดินทางไปเฝ้าอุปัฏฐากหลวงปู่เสาร์ ซึ่งอาพาธหนักถึงเมืองนครจำปาศักดิ์ ประเทศลาว จนกระทั่งหลวงปู่เสาร์มรณภาพ

”

ประวัติ ปฏิปทา คติธรรม ของท่านอาจแตกต่างจากพระกรรมฐานรูปอื่นในแง่ปลีกย่อย ท่านไม่กว้างขวางเรื่องปริยัติธรรมภายนอก รอบรู้เฉพาะเรื่องจิตตภาวนา อันเป็นธรรมภายใน ท่านปฏิบัติลำบากแต่รู้เร็ว คำสอนของท่านก็เป็นประเภทปัจเจกะ มุ่งเน้นทางด้านจิตใจเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับท่านมีบารมีธรรมที่บ่มบำเพ็ญมาแต่ชาติปางก่อนเป็นสิ่งที่ช่วยเกื้อหนุนอยู่อย่างลึกลับ การปฏิบัติของท่านจึงนับว่ารู้ธรรมเร็วในยุคปัจจุบัน

ท่านจึงเป็นแบบอย่างทางสงบแก่โลกที่ระงมปนเปื้อนไปด้ว
กองทุกข์นานัปการ ท่านสอนให้พวกเรามองอะไร ไม่ควรมองแต่
เพียงด้านเดียว การมองอะไร ไม่เพียงใช้สายตาเป็นเครื่องตัดสิน
เท่านั้น แต่ต้องใช้แววตาคือปัญญา เพราะผู้ปฏิบัติธรรมไม่ควร
มองข้ามปมคำสอนเพียงเพราะสายตาเท่านั้น ควรพิจารณาให้ถ้วนถี่
เปรียบเสมือนดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงสว่างแก่โลก ย่อมไม่ละเลย
ทั้งกอไผ่และหญ้า

หลวงปู่เจี๊ยะท่านจึงเป็นผู้มีจิตอิสระมานาน ไม่เกี่ยวเกาะ
ยึดติดพัวพันในบุคคล กาล สถานที่ การปฏิบัติของท่านมุ่งเน้น
ที่ผลการปฏิบัติมากกว่ารูปแบบแห่งการปฏิบัติ เพราะนี่เป็นนิสัย
สะท้านโลกและปฏิบัติที่เป็นปัจเจกตั้ง ยากที่ใคร ๆ จะเลียนแบบได้

หลวงตามหาบัว ญาณสมปนฺโน ได้กล่าวยกย่องชมเชยใน
คุณธรรมว่า **“พระอาจารย์เจี๊ยะเป็นผ้าขี้ริ้วห่อทอง เป็นเพชร
น้ำหนึ่งที่ทำได้โดยยากยิ่ง”**

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ตรงกับวัน
อังคาร เดือน ๗ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีมะโรง ๓ บ้านคลองน้ำเค็ม ตำบล
คลองน้ำเค็ม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นบุตรของ **นาย
ชุ่มแจ๋ และ นางแพ โพรทกิจ**

ในวัยหนุ่มทำมาค้าขายผลไม้ นิสัยออกจะติดทานักเลง
ต้นตระกูลเป็นคนตรงไปตรงมา เป็นคนจริงจังในหน้าที่การงาน
ยอมหักแต่ไม่ยอมงอ พุดจาโฮกฮากไม่กลัวคน

ท่านอุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ เวลา
๑๖.๑๙ น. ณ พัทธสีมาวัดจันทนาราม ตำบลจันทนิมิต อำเภอ

เมือง จังหวัดจันทบุรี โดยมี **พระครูครุฑนารถสมาจาร (เศียร)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูพิพัฒน์พิหารการ (เชย)** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **ท่านพ่อลี ธมฺมธโร** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้ร่วมปฏิบัติธรรม จำพรรษากับ**ท่านพระอาจารย์กงมา จิรปุณฺโณ** ที่เสนาสนะป่าช้าผีดิบบ้านหนองบัว ปัจจุบันคือ วัดทรายงาม จังหวัดจันทบุรี

ท่านปฏิบัติกรรมฐานด้วยอิริยาบถ ๓ คือ ยืนภาวนา เดินจงกรม นั่งสมาธิ แบบสละตาย ด้วยการตั้งสัจจะอธิษฐานว่า

“ข้าพเจ้าจะถือเนสัชชี คือในเวลาค่าคืนไม่นอนตลอดไตรมาส ด้วยพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ ถ้าหากแม้ว่าข้าพเจ้าไม่ทำตามสัจจะนี้ ขอให้ข้าพเจ้าถูกฟ้าผ่าตาย แผ่นดินสูบตาย ไฟไหม้ตาย น้ำท่วมตาย แต่ถ้าหากว่าข้าพเจ้า ปฏิบัติตามสัจจะที่ตั้งไว้ได้ ขอจงเป็นผู้เจริญอกงามในธรรมวินัยที่พระผู้มีพระ

ภาคเจ้าตริสไว้ดีแล้วเทอญฯ”

พรรษาที่ ๓ จิตของท่านเกิดรวมครั้งใหญ่ได้ตั้งระบบกด้วยการหยั่งสติปัญญาลงในกายานุปัสสนา หยั่งลงสู่ความจริง ประจักษ์ใจ โลกสมมุติทั้งหลายไม่มีปรากฏขึ้นกับใจ ประหนึ่งว่า แผ่นดินแผ่นฟ้าละลายหมด เหลือแต่จิตดวงบริสุทธิ์เท่านั้น

ปลายปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านได้กราบลาท่าน**พระอาจารย์ กงมา จิรปุณโณ** และท่าน**พ่อสี ธมฺมธโร** เดินทางไปยังจังหวัด เชียงใหม่ พร้อมกับสหธรรมิก คือท่าน**พระอาจารย์เฟื่อง โชติโก** เพื่อนำธรรมที่รู้เห็นไปเล่าถวายท่าน**พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต**

เป็นที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่ง เมื่อถึงเสนาสนะวัดร้างป่าแดง อำเภอพัวร้าง จังหวัดเชียงใหม่ ท่าน**พระอาจารย์มั่น** ทราบ เหตุการณ์ล่วงหน้าโดยตลอด จึงอุปาสะหนึ่งรอท่าอยู่บนแคร่ น้อย ๆ เมื่อได้โอกาส อันสมควรจึงเล่าเรื่องราวมาให้ท่าน**พระอา จารย์มั่น** ฟังว่า **“ได้พิจารณากาย จนกระทั่งใจนี้มันขาดไปเลย”**

ท่าน**พระอาจารย์มั่น** นั่งฟังนิ่ง ยอมรับแบบอริยมุนี ไม่คัดค้าน ในสิ่งที่เล่าถวายแม้แต่น้อย

ต่อมาอีกไม่นานนัก ฟันของท่าน**พระอาจารย์มั่น** หลุดแล้ว ท่านก็ยื่นให้ การที่ท่านมอบฟันให้ นั้น หลวงปู่เจี๊ยะเล่าว่า

“ท่านคงรู้ได้ด้วยอนาคตังสญาณ ว่าเราจะมิว่าสนาสร้าง ฐิริทัตตเจดีย์บรรจุทันตธาตุถวายท่านเป็นแน่แท้”

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๘๓-๒๔๘๕ หลวงปู่เจี๊ยะ เป็นพระ คิลานุปัฏฐาก และเป็นปัจฉาสมณะ เป็นประดุจเงาติดตามตัว ท่าน**พระอาจารย์มั่น** มาโดยตลอด เมื่อท่าน**พระอาจารย์มั่น** รับ

รูปสลักหินหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท
ประดิษฐานอยู่ภายในกุฏิที่ตตเจดีย์ วัดป่ากุฏิที่ตตปฏิพัทธาราม จังหวัดปทุมธานี

นิมนต์ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์เดินธุดงค์จากทางภาคเหนือมายัง
ภาคอีสาน พักจำพรรษาที่เสนาสนะป่าเป็นที่ทิ้งศพโนนนิเวศน์ จังหวัด
อุดรธานี ๒ พรรษา จึงธุดงค์จาริกต่อไปยังจังหวัดสกลนครพัก
จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านโคก ที่เสนาสนะป่าบ้านโคกนี้เอง ท่าน
พระอาจารย์มั่นได้กล่าวชมเชย ในคุณธรรมและนิสัยวาสนาของ
หลวงปู่เจี๊ยะท่ามกลางหมู่สงฆ์ว่า

**“ทุกขาปฏิบัติ ขิปปาภิญญา ท่านรูปนี้ปฏิบัติลำบากแต่รู้เร็ว
ปฏิบัติเพียง ๓ ปี เท่ากับเราปฏิบัติภาวนามาเป็นเวลา ๒๒ ปี
อันนี้อยู่ที่นิสัยวาสนาเพราะนิสัยวาสนาของคนมันต่างกัน”**

ต้นปีพุทธศักราช ๒๔๙๒ ขณะที่ท่านเข้าที่หลีกเร้นภาวนา
ในป่าดงลึก ณ เขิงเขายาศรี อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดจันทบุรี
เกิดป่วยเป็นไข้มาลาเรียอย่างหนัก ในขณะป่วยหนักนั้นท่านเล่าว่า

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์เจี๊ยะ จุนโท ภายในพระครูตั้งเจดีย์

**“จิตเป็นธรรมชาติที่อัศจรรย์ตลอดเวลา พิจารณาจนกระทั่ง
จิตมันดับหมด หยุดความคิดค้น จิตปล่อยวางสิ่งทั้งปวง คว้า
วิมูถจักร วิมูถจิต แหวกอวิชชาและโมหะอันเป็นประดุจตาข่าย
กิเลสขาดสะบั้นออกจากใจ จิตมีอิสระอย่างสูงสุดเกินที่จะประมาณ
ได้”**

ต้นปีพุทธศักราช ๒๔๕๓ หลังจากถวายเพลิงศพท่าน
พระอาจารย์มั่นแล้วท่านจึงย้อนกลับไปจังหวัดจันทบุรีอันเป็น
บ้านเกิด เพื่อโปรดโยมมารดาซึ่งป่วยหนัก ด้วยหวังจะทดแทน
บุญคุณชั่วบ้อนด้วยอรรถด้วยธรรม ท่านจึงดำริปักหลักสร้าง
วัดเขาแก้ว ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง และได้สร้างวัดบ้านสถานี
กสิกรรม อำเภอพลิว ถวายหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๐ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชได้นิมนต์ท่านมาเป็นเจ้าอาวาส และร่วมสร้างวัดญาณสังวราราม จังหวัดชลบุรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ คณะศรัทธาได้ถวายที่ดินบริเวณบ้านคลองสระ ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี แก่หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน หลวงตาได้นิมนต์ท่านมาอยู่เป็นเจ้าอาวาส และท่านได้สร้าง “วัดป่าภูกิริยาศรัทธาปฏิบัติธรรม” และอยู่จำพรรษามาโดยตลอด

แม้ว่าท่านจะเป็นพระเถระผู้ใหญ่และได้สร้างวัดวาอารามใหญ่โตแล้ว ท่านก็ยังเที่ยวภวณตามป่าตามเขาท้องถ้ำและเงื้อมผาจนกระทั่งร่างกายเดินไม่ไหว

ท่านละชั้นธำชฎเข้าสู่อนุภาติเสสนิพพานด้วยความสงบและอาจหาญในธรรม ณ โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เวลาประมาณ ๒๓.๕๕ น.

สิริอายุรวม ๘๘ ปี ๒ เดือน ๑๗ วัน ๖๘ พรรษา

๒๑. หลวงปู่บัว สิริปัญโญ

วัดราษฎร์สงเคราะห์ (ป่าบ้านหนองแซง)

อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

“พระอริยเจ้าผู้บรรลุนิโศดาบ้นตั้งแต่ยังเป็นคฤหัสถ์”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่บัว สิริปัญโญ ศิษย์กรรมฐาน
สายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่สำคัญรูปหนึ่ง ซึ่ง
ได้เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ในวัยชรา

ท่านได้บวชเป็นตาปะขาวถือศีล ๘ อย่างเคร่งครัด
และติดตามหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ออกธุดงค์ จนได้บรรลุนิ
เป็นพระอริยบุคคลชั้นนิโศดาบ้นตั้งแต่ยังเป็นคฤหัสถ์
ท่านมีวิถีจิตมุ่งสู่ความหลุดพ้น ท่านพระอาจารย์มั่นได้
กล่าวท่านนายไว้ว่า “ในกาลข้างหน้า ถึงเวลาบารมีสุกงอม
เต็มที่ จะมีคนมาโปรด”

”

...ต่อมาท่านได้รับอุปายธรรมชั้นสูงจากหลวงตามหาบัว
ญาณสมฺปนฺโน ที่วัดป่าแก้วชุมพล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัด
สกลนคร ตามคำท่านนายของท่านพระอาจารย์มั่น

หลวงตามหาบัวฯ ท่านแนะวิธีปฏิบัติให้ในตอนเย็น พอ
รุ่งเช้า ท่านก็จับกิจพรหมจรรย์ เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งใน
พระพุทธานุศาสน์

ท่านเล่าว่า “อวิชชาขาดมั่นรุนแรงถึงขั้นกายไหว ประหนึ่ง
ว่าคานกุกิที่อยู่ได้ขาดไปด้วย อัศจรรย์พระพุทธานุเจ้า พระธรรม

พระสงฆ์ และอัศจรรย์อุบายธรรมที่หลวงตาแนะนำพร่ำสอน คั้นนั้นทั้งคั้นจิตตื่นอยู่ไม่หลับไม่นอน เสวยวิมุตตนิสุข หาสุขอื่น ยิ่งกว่าไม่มี”

...หลวงปู่บัวเป็นผู้แก้จิตและแนะนำธรรมขั้นสุดท้ายให้แก่ หลวงปู่ศรี มหาวิโร พระอริยเจ้าแห่งวัดป่ากุง จังหวัดร้อยเอ็ด หลวงปู่ศรีจึงเคารพรักท่านเป็นอย่างมาก

ท่านสามารถระลึกชาติย้อนหลังได้หลายชาติ ท่านเล่าว่า เคยเกิดอยู่ที่บริเวณวัดป่าหนองแซงนี้ เป็นเวลานานถึง ๔ ชาติ และชาตินี้เป็นชาติที่ ๕ อันเป็นชาติสุดท้ายในการรณเวียรใน สังสารวัฏ

ท่านเคยเกิดเป็นหมูป่า และชาติต่อมาเป็นควายป่า ถูก นายพรานผู้มีใจบาปยิงตาย ก่อนจะตายได้รับทุกข์ทรมานเป็น ที่ยิ่ง นายพรานผู้มีใจบาปนี้เที่ยวล่าและฆ่าสัตว์เป็นจำนวนมาก ไม่เคยก่อสร้างบุญกุศล เมื่อเขาตายไปได้เป็นเปรต เสวยผล กรรมอันเผ็ดร้อน อยู่บริเวณวัดป่าหนองแซงแห่งนี้

ท่านไม่ได้จำเรียนเขียนอ่าน แต่ธรรมภายในของท่าน ลึกซึ้ง ท่านภาวนาพุทโธตั้งแต่ยังเป็นฆราวาส บวชเป็นผ้าขาว ถือศีล ๘ อย่างเคร่งครัด เป็นเวลา ๓ ปี ติดตามหลวงปู่อ่อน ฌานลิริไปรุดงค์ตามป่าตามเขา ผจญกับสัตว์ป่าและอันตราย ต่าง ๆ อย่างเอาเป็นเอาตาย

ในระหว่างเป็นผ้าขาวได้ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์กรรมฐาน หลายรูป เช่น พระอาจารย์สุวรรณ สุจิตฺตโณ, หลวงปู่สิงห์ ขนดฺยาคโม, หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่จันทร์ เขมปฺตโต,

หลวงปู่อ่อนสา สุขกาโร, หลวงปู่คำดี ปภาโส, หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน

ท่านเป็นพระกรรมฐานที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบปฏิบัติตรง ไม่ยอมท้อถอยให้แกกิเลสมารแต่ประการใด ท่านสละชีวิตเพื่อธรรมอย่างแท้จริง ถึงแม้อยู่ในวัยชราแต่ความเพียรพยายามเหมือนพระหนุ่ม ๆ ท่านมีความพึงพอใจต่อการรักษาสัจจะ และนับเป็นยอดปวราธนาของท่านเลยที่เดียว หากศิษย์คนใดมีจิตใจแน่วแน่ที่จะรักษาสัจจะวาจาแล้วจะเป็นที่นิยมและชอบใจของท่านเป็นอย่างยิ่งนัก

ท่านเกิดเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๑ ที่บ้านเชิงใหญ่ ตำบลหมุ่มน อำเภอรวัชบุรี (โป่งลิง) จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นบุตรของ นายลาด และ นางดา น้อยก้อม มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๙ คน

ชีวิตฆราวาสท่านมีอาชีพเป็นช่างประจำหมู่บ้าน และเก่งในวิชาอาคมไสยศาสตร์ประกอบอาชีพเป็นหมอผี ปราบผีสังนางไพรเป็นที่นับถือของคนถิ่นแถวนั้น ท่านยึดมั่นในคุณธรรม ๒ ประการ คือ การมีสัจจะ และการรักษาศีลอย่างเคร่งครัด

ท่านอุปสมบทในปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ อายุ ๕๓ ปี ณ วัดบึงพระลานชัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เวลา ๑๕.๑๘ น. โดยมี **ท่านพระครูคุณสารพินิจ** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์ปลัดแก้ว** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

หลังจากพิธีบวชแล้ว ท่านได้มาจำพรรษาอยู่กับพระอาจารย์เพ็ง พุทฺธธมฺโม ซึ่งเป็นพระลูกชาย ที่วัดป่าศรีไพรวัน จังหวัดร้อยเอ็ด

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์
บัว สิริบุญโณ ภายในพระชุตังคเจดีย์

ในกลางพรรษาแรก
นั่นเอง ท่านมีอาการเจ็บ
ในรู่หูเป็นอย่างมาก ได้นั่ง
สมาธิพิจารณาทุกขเวทนา
ใต้ต้นลำตวนในบริเวณวัด
ติดต่อกัน ๓ วัน ๓ คืน
จึงรู้แจ้งในอริยสัจจ์ จึง
เอาชนะความเจ็บปวดได้

จากนั้นได้เข้าถวายตัว
เป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์
มั่น ภูริทตฺโต ที่วัดบ้าน
หนองฝือ อำเภอพรรณนา
นิคม จังหวัดสกลนคร เมื่อ

ไปถึงท่านพระอาจารย์มั่นทักถามทันทีว่า

“...นั่งอยู่ใต้ต้นลำตวนอยู่ ๓ วัน ๓ คืนนั้น ท่านได้
พิจารณาอะไรบ้าง”

ท่านถึงกับตกใจที่ท่านพระอาจารย์มั่นสามารถรู้ได้เช่นนั้น
จึงกราบเรียนท่านว่า “...กำหนดดูปฏิสนธิตั้งแต่เริ่มแรก พิจารณา
การเกิดตั้งแต่เข้าไปอยู่ในครรภ์มารดาต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน”

จากนั้นท่านได้เดินธุดงค์ไปทางจังหวัดมหาสารคาม ได้
ถวายตัวเป็นศิษย์เพื่อปฏิบัติพระกรรมฐานกับพระอาจารย์คุณ
ธมฺมุตฺตโม ที่วัดป่าพูนโพนบูลย์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ หลวงปู่บัว สิริบุญโณ กับพระ
อาจารย์ศรี มหาวิโร รับนิมนต์จาก ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์
(จุม พนฺธุโล) วัดโพธิสมภารณ์ จังหวัดอุดรธานี เพื่อสร้างวัด
กรรมฐานที่บ้านหนองแซง จังหวัดอุดรธานี

อันว่า...วัดป่าหนองแซงนี้ เดิมท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์มา
จับจองไว้เพื่อสร้างเป็นวัดกรรมฐาน เดิมมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่
ห่างไกลจากบ้านผู้คน

ป่าแห่งนี้ เป็นป่าโคก (ที่ดอน) มีต้นไม้แก้ว ไม้ติ้ว ตูมกา
เต็ง เป็นจำนวนมาก ลัตว์ป่ายังชุกชุมมากโดยเฉพาะ เก้ง กวาง
ลิง ค่าง บ่าง ชะนี เข้าสายบายเย็นมีเสียงลัตว์ร้องสนั่นไพร

สถานที่แห่งนี้เป็นที่เที่ยวผ่านไปมาของพระอาจารย์
กรรมฐานเสมอ เช่น พระอาจารย์ชอบ จานสโม พระอาจารย์
หลุย จนฺตสาโร พระอาจารย์คำดี ปภาโส ฯลฯ

ท่านได้ละสังขารเข้าสู่อนุภาติเสสนิพพานที่วัดป่าหนองแซง
ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ สิริอายุ ๘๗ ปี ๓๖ พรรษา

๒๒. พระโพธิญาณเถร

(หลวงปู่ชา สุภทฺโท)

วัดหนองป่าพง บ้านพงสว่าง ตำบลโนนผึ้ง อำเภอวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี

“พระอริยเจ้าผู้ก้าวล่วงความสงสัยในนิยาย”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ชา สุภทฺโท พระอริยเจ้าศิษย์ท่านพระ
อาจารย์มั่น ภูริทตฺโต รูปหนึ่ง ที่ไม่ได้บัญญัติเป็นพระฝ่ายธรรมยุต
ท่านเป็นผู้ทรงธรรม เก่งในเทศนาโวหารและการเปรียบเปรย
ข้ออรรถข้อธรรมของท่านชวนให้คนได้คิดเสมอ สติปัญญาไว
ดัดนิสัยสานุศิษย์ได้จับพล้น มีบุญญาบารมีมาก มีหลวงพ่อบุช
จาณีย์ เป็นสหธรรมิก ท่านเล่าว่า “มีนิสัย ไน้มเอียงมาในทาง
ธรรมตั้งแต่วัยเด็ก กลัวบาป เป็นคนซื่อสัตย์ไม่โกหก รักความ
ยุติธรรม เกลียดความอยุติธรรม ชอบเล่นแต่งตัวเป็นพระ
มีความพอใจภูมิใจที่ได้แสดงเป็นพระ ยินดีในผ้ากาสาหวัดสเตอร์
และเพศพรหมจรรย์”

”

ท่านมีความสามารถในการสอนธรรมให้ชาวต่างชาติ มีศิษย์
เป็นชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก มีวัดสาขาทั้งในและต่างประเทศ
มีกฎระเบียบจากวัดหนองป่าพง เป็นต้นแบบทุกสาขาทั่วโลก

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ตรงกับวัน
ศุกร์ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย ณ บ้านก่อ หมู่ที่ ๔ ตำบล
ธาตุ อำเภอมหาราช ราชบุรี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของนายมา
และนางพิมพ์ ช่างโซติ

เมื่ออายุ ๑๓ ปี หลังจากลาออกจากโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว โยมบิดาได้นำไปฝากเป็นเด็กวัดกับเจ้าอาวาสวัดบ้านก่อ เพื่อเรียนรู้บุพกิจเบื้องต้นเกี่ยวกับบรรพชาวิธี จึงได้รับอนุญาตให้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อเดือนมีนาคม ๒๔๗๔ ณ วัดบ้านก่อ โดยมี **พระครูวิจิตรธรรมภาณี** (วง) เป็นพระบัพพชาจารย์ ได้อยู่จำพรรษาและศึกษาพระปริยัติธรรมตลอดจนอยู่ปฏิบัติครูอาจารย์เป็นเวลา ๓ ปี ได้เอาใจใส่ต่อภารกิจของสามเณรห้องสวดมนต์ ทำวัตร ศึกษาหลักสูตรนักธรรม จากนั้นจึงได้ลาสิกขาบทมาช่วยบิดามารดาทำไร่ทำนา ทั้งนี้ด้วยความจำเป็นของครอบครัวแบบชาวไร่ชาวนาอีสานทั่วไป

อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๒ เวลา ๑๓.๕๕ น. ณ วัดก่อใน ตำบลธาตุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี **พระครูอินทสารคุณ** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูวิรุฬสูตการ** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระอธิการสวน** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เมื่ออุปสมบทแล้ว พรรษาที่ ๑-๒ จำพรรษาที่วัดก่อนนอก ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมและสอบนักธรรมชั้นตรีได้ นับแต่ได้อุปสมบทมาเมื่อมีโอกาสไปเยี่ยมโยมบิดามารดา โยมพ่อมักจะวกเข้าสู่เรื่องความเป็นอยู่ในสมณเพศของท่านว่า

“อย่าลาลิกขานะลูก อยู่เป็นพระอย่างนี้แหละดี ลีอกอกมามันยุ่งยากลำบาก หาความสบายไม่ได้”

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๐ ได้เดินทางไปกราบนมัสการพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต มีพระไปด้วยกัน ๔ รูป เดินทางถึงสำนักหนองผือหน้าใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ท่าน

พิพิธภัณฑ์หลวงปู่ชา สุภทฺโท ที่วัดหนองป่าพง จังหวัดอุดรราชธานี

พระอาจารย์มั่นเทศน์ใจความสั้น ๆ ว่า **“การประพฤติปฏิบัตินั้น ถ้าถือพระธรรมวินัยเป็นหลักแล้ว ก็ไม่ต้องสงสัยในนิกายทั้งสอง”** และท่านพระอาจารย์มั่นได้อธิบายเรื่อง พละ ๕ อิทธิบาท ๔ ให้ฟัง ในคืนที่ ๒ ท่านพระอาจารย์มั่น ได้แสดงปกิณกกรรมต่าง ๆ จนจิตท่านคลายความสงสัย มีความรู้สึกลึกซึ้ง จิตหยั่งลงสู่สมาธิธรรม เกิดธรรมปฏิบัติ ประหนึ่งว่าตัวลอยอยู่บนอาสนะ นั่งฟังท่านพระอาจารย์มั่น อยู่จนเที่ยงคืน

ท่านพักอยู่สำนักท่านพระอาจารย์มั่นได้ไม่นานนัก แต่เป็นที่พอใจในรสพระธรรมที่ได้เต็มคำเป็นอย่างยิ่ง ท่านเทียบว่า

“คนตาดีพบดวงไฟก็มองเห็นแสงสว่าง ส่วนคนตาบอดถึงจะนั่งเฝ้าดวงไฟ ก็ไม่เห็นอะไร”

หลังจากกราบนมัสการท่านพระอาจารย์มั่น และศรัทธาของท่านแกร่งกล้าขึ้นพร้อมที่จะเอาชีวิตเป็นเดิมพันในการทำความเพียร เพราะแนวทางปฏิบัติที่ต้องดำเนินก็ชัดเจนขึ้น

จากนั้นท่านก็เดินชูดงค์รอนแรมพักภาวนาตามป่าเขามาเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม มีความรู้สึกที่ท่านพระอาจารย์มั่นคอยติดตามให้คำแนะนำตักเตือนอยู่เสมอ การเดินชูดงค์แต่ละแห่งล้วนแต่เป็นสถานที่ทุรขยากลลำบาก ต้องผจญภัยอันตรายต่าง ๆ บางครั้งท่านก็ได้รับทุกขเวทนาจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ เช่น ไข้ป่า มาลาเรีย ยิ่งสมัยก่อนหยุดยารักษาโรคก็ไม่มี ต้องอาศัยธรรมชาติช่วยเหลือตนเอง ยอมเป็น ยอมตาย จนจิตใจของท่านกล้าแกร่ง จิตมีธรรมเป็นที่พึ่งเป็นลำดับ บางครั้งก็ติดปัญหาหัวใจมีอาการสะดุด ในการเจริญสมาธิภาวนา

เวลานั้นท่านพาคณะลูกศิษย์เดินชูดงค์ไปทางอำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม ท่านจึงได้เดินทางขึ้นภูสิงกาเพื่อกราบนมัสการท่าน**พระอาจารย์วัง** หลังจากสนทนาแล้ว ท่านก็เกิดความเข้าใจในความละเอียดลึกซึ้งของธรรมปฏิบัติมากขึ้น พักอยู่ภูสิงกา ๓ วัน จึงได้เดินทางลงมาถึงวัดแห่งหนึ่งอยู่เชิงเขา พอดีฝนตก ได้หลบฝนเข้าไปนั่งใต้ถุนศาลา จิตกำลังพิจารณาธรรมะอยู่ ทันใดนั้นจิตก็ตั้งมั่นขึ้นแล้วเปลี่ยนไป มีความรู้สึกเหมือนอยู่คนละโลก ดูอะไรก็เปลี่ยนไปหมดเหมือนหน้ามือเป็นหลังมือ เหมือนแดดจ้าที่มีก้อนเมฆเคลื่อนมาบดบัง แสงแดดก็วาบหายไป เปลี่ยนขณะจิตไปวาบ ๆ ตั้งขึ้นมาก็เปลี่ยน

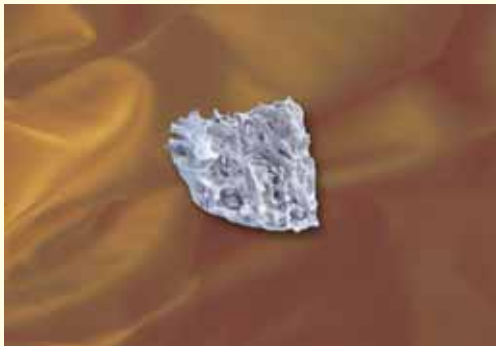
วาบ เห็นขวด ก็ไม่ใช่ขวด ดูแล้วไม่เป็นอะไร เป็นธาตุ เป็นของ
สมมุติขึ้นทั้งนั้น ไม่ใช่ขวดแท้ ไม่ใช่กระโถนแท้ น้อมเข้ามาหาตัว
เอง ดูทุกสิ่งในร่างกายไม่ใช่ของเรา มันล้วนแต่ของสมมุติ ด้วย
อาการของจิตที่เกิดขึ้นนี้ท่านจึงสรุปว่า

“พระอริยบุคคลกับคนบ้านี้ ดูไม่ออก คล้าย ๆ กัน เพราะ
มันผิดปกติ อริยจิตนี้ ถ้ามันตกกระแสแล้ว พระอริยบุคคลกับ
คนบ้านี้แยกกันออกไม่ได้ง่าย ๆ คล้ายกัน แต่มีคุณธรรมต่างกัน”

ในเดือนมีนาคม ปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ ท่านเดินธุดงค์มา
วิเวกที่ดงป่าพง เห็นเป็นที่ล้นป่ายะธรรมชาติ ท่านจึงปักหลักและ
สร้างเป็น “**วัดหนองป่าพง**” ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุภาทิเสสนิพพาน ณ วัดหนอง
ป่าพง เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕

สิริอายุได้ ๗๔ ปี ๕ เดือน ๑ วัน ๕๒ พรรษา

๒๓. พระโพธิธรรมาจารย์เณร

(หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ)

วัดป่าเขาน้อย ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

“พระอริยเจ้าผู้หลุดพ้นด้วยอิริยาบถเดิน”

“

พระเดชพระคุณพระโพธิธรรมาจารย์เถร (สุวัจน์ สุวโจ) พระอริยเจ้าผู้เป็นศิษย์สายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต อีกรูปหนึ่ง เมื่อได้พบท่านพระอาจารย์มั่น ครั้งแรก ได้รับโอวาทธรรมจากท่านว่า “คำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของเล่น ถ้าทำเล่นจะไม่เห็นของจริง” ท่านเป็นศิษย์ต้นของท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ได้รับการยกย่องจากหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ว่า เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง

ท่านเป็นพระที่รักสันโดษ โดดเดี่ยว ปลีกวิเวก มีจิตฝังลึกลงในธรรมของพระตถาคตเจ้าด้วยศรัทธา ที่มีเหตุผลมั่นคง มีความปรารถนาจะบรรพชาและอุปสมบทตั้งแต่เยาว์วัย

”

อุปนิสัยของท่านชอบท่องเที่ยวจาริกธุดงค์ไปตามที่ต่างๆ ทั่วประเทศและต่างประเทศ ไม่ยึดติดในหมู่คณะ ไม่ติดสถานที่ ไม่คลุกคลีกับใครหรือผู้ใด เปรียบเหมือนนกตัวน้อยๆ โฉบปีกทั้งสองทะยานขึ้นสู่โลกกว้าง ไม่อ้าล้ากับสิ่งใดๆ

ท่านจึงเป็นพระประเภท “เอเกโก ว” ชอบเที่ยวไปผู้เดียว

ปรารถนารสแห่งวิเวกอันมีวิมุตติธรรม เป็นเครื่องดื่มด่ำ บางปี ท่านเดินชุกดงค์ถึง ๒ รอบ จากจังหวัดสกลนครไปทางจังหวัดอุบลราชธานี ไปทางจังหวัดนครราชสีมา แล้วก็ย้อนกลับมาทางจังหวัดอุดรธานี แล้วเข้าสู่สกลนครตามเดิม

บางครั้งท่านเป็นผู้นำพระกรรมฐานรุ่นน้องออกชุกดงค์ เช่น คราวที่ถวายเพลิงศพท่านพระอาจารย์มั่นสำเร็จ พระกรรมฐานระล่ำระสายขาดที่พึ่ง ท่านจึงเป็นผู้นำออกชุกดงค์ไปทางเขตอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยมี**พระอาจารย์วัน อุตตโม** **พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ** **พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร** **พระอาจารย์คำพอง ดิสฺโส** **พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภริโต** **พระอาจารย์ประยูร** เป็นผู้ติดตาม

ท่านถึงที่สุดแห่งธรรมในระหว่างปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๔ ที่ถ้ำศรีแก้ว จังหวัดสกลนคร ด้วยอิริยาบถเดิน ขณะกลับกุฏิ

ท่านเล่าว่า **“คำเทศน์ของหลวงปู่ฝั้นและหลวงตามหาบัว เป็นหัวใจอันสำคัญที่นำท่านไปสู่อุดมธรรม”**

ท่านได้ทำประโยชน์ตนถึงที่สุดแล้ว ก็ยังทำประโยชน์ผู้อื่นให้ถึงพร้อม ท่านได้นำพระธรรมที่บรรลุรู้ไปประกาศกังวานไกลถึงต่างแดน เป็นที่เลื่อมใสของชาวต่างชาติ

ท่านเป็นพระประเภท **“ปาสถเลขุบโม”** คือ สลักความดีลงบนแผ่นหินคือหัวใจอันแข็งแกร่งไม่มีใครสามารถปล้ำทิ้งไปได้ ถูกจารึกตลอดอนันตกาล

เดิมท่านชื่อ **“อึ้ง”** เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ณ บ้านตากูก ตำบลตากูก อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

เป็นบุตรของ**นายบุตร** และ**นางกิ่ง ทองศรี** มีพี่น้องรวมกัน ๕ คน ท่านเป็นบุตรคนที่ ๓

ในวัยหนุ่มท่านมีอาชีพเป็นช่างทอง วันหนึ่งท่านนั่งอยู่กลางทุ่งนาเห็นพระพุทธรูปเดินผ่านมา เมื่อได้สนทนาเกิดความเลื่อมใส จึงตั้งความปรารถนาไว้ว่า **“กาลข้างหน้าจะต้องออกบวชเป็นพระพุทธรูป”**

อยู่มาวันหนึ่งท่านได้ปลงกรรมสังเวชนิมนุชยเป็น ๆ คือ มีผู้หญิงท้องแก่คลอดก่อนกำหนดไม่มีใครอยู่ในหมู่บ้าน เธอร้องขอความช่วยเหลือ น้ำคร่ำไหลออกเต็มไปหมด ท่านไปเห็นเช่นนั้นจึงได้เข้าไปช่วยเหลือ ช่วยจับ ช่วยดึง ช่วยบอกให้เบ่ง ๆ ๆ สิ่งที่ไม่เคยรู้เคยเห็นตั้งแต่วันเกิดมาประจักษ์แก่ใจมากในวันนั้น สงสารก็สงสาร สังเวชก็สังเวช ทั้งเลือดทั้งคนปะปนกันออกมา ความเกิดเป็นทุกข์ประจักษ์ใจแบบไม่มีวันลืม เกิดความเบื่อหน่ายในกามทั้งหลายขึ้นมาทันใด ได้กระทำไว้ในใจว่า

“สักวันหนึ่งจะต้องออกบวชอย่างแน่นอน”

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๑ อายุ ๑๙ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดระฆังระฆัง บ้านตากูก ตำบลตากูก อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ฝ่ายมหานิกายโดยมี **พระอาจารย์อุเทน** เป็นพระบรรพชาจารย์ บวชได้ ๑ ปี ก็ลาสิกขามาช่วยบิดาทำงาน

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ อายุ ๒๐ ปี ได้อุปสมบท เป็นพระฝ่ายมหานิกายที่วัดระฆังระฆัง ตำบลตากูก อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยมี **พระครูธรรมทัศน์พิมล (ตัน)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์อุเทน** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

หลังจากนั้นท่านได้เดินทางแสวงหาอาจารย์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จึงได้พบท่าน**พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร** ที่วัดป่าศรีธารารวม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เกิดความเลื่อมใสปฏิบัติของท่าน พระอาจารย์ฝั้นเป็นยิ่งนัก จึงขอญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุตเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ณ วัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมี **พระธรรมฐิติญาณ (สังข์ทอง)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพล** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระครูธรรมธร (ทองดี)** เป็นพระอุเทศาจารย์ ได้รับฉายาว่า **“สุวโจ”** แปลว่า **“ผู้ว่ากล่าวตักเตือนง่าย”**

เมื่อญัตติแล้วท่านได้อยู่จำพรรษาและศึกษาธรรมกับท่าน **พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร** และ **พระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพล** หลังจากนั้นได้ติดตาม**พระอาจารย์ฝั้น ปาเรสโก** ออกธุดงค์ไปทางพระธาตุพนม

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๘ จำพรรษาที่วัดป่าศรีไพรวัน จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อออกพรรษาแล้ว ท่านได้ธุดงค์ไปทางจังหวัดกาฬสินธุ์ ขึ้นเทือกเขาภูพาน เข้าพักที่วัดบ้านหนองผือ กราบนมัสการท่าน **พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต**

ท่านพระอาจารย์มั่นได้ให้โอวาทว่า **“อาจารย์ของเธอคือ พระอาจารย์ฝั้น ตอนนี้ก็แก่มาแล้ว สมควรที่เธอจะต้องทดแทนบุญคุณ เธอไม่ต้องมาอยู่กับเราที่นี่ ให้ไปปฏิบัติท่านอาจารย์ฝั้น ศึกษาและปฏิบัติกับท่านฝั้นก็เป็นเพียงพอแล้ว”**

หลังจากนั้นท่านได้ติดตามอุปัชฌาจากท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จนกระทั่งนิพพาน

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖ ท่านเดินทางไปเผยแพร่ธรรมที่ประเทศสหรัฐอเมริกาตามคำนิมนต์ มีผู้ศรัทธาซื้อที่ดินถวายสร้างวัดอวชิงตันพุทธวนาราม เลขที่ 4401 south 360th street Auburn WA 98001 จำนวน ๗ เอเคอร์ (๑๗.๕ ไร่)

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๘ สร้างวัดปาชรรมชาติที่เมืองลาพอนเต้ แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เนื้อที่ ๕ เอเคอร์

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐-๒๕๓๕ สร้างวัดภูริทัตตวนาราม เมืองออนทาร์โอ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มีชาวอเมริกันศรัทธาซื้อที่ดินจำนวน ๖๐ เอเคอร์ (๑๕๐ ไร่) ราคา ๑๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท ถวายเพื่อสร้างเป็นวัดเมตตาวนาราม เมืองเวลเลย์เซ็นเตอร์ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เป็นต้นมา ท่านอยู่จำพรรษาที่วัดป่าเขาน้อย ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ท่านละสังขารเข้าสู่แดนอนุปาทิเสสนิพพาน เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ สิริรวมอายุได้ ๘๒ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ๖๑ พรรษา

๒๔. พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ

วัดเจติยาศรีวิหาร (ภูทอก) อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย

“พระอริยเจ้าผู้มีกายและจิตสมควรแก่วิมุตติธรรม”

“

พระเดชพระคุณพระอาจารย์จวน กุลเชษฐโฆ พระอริยเจ้าผู้ถึงพร้อมด้วยสาวกบารมีญาณ เกิดมาเพื่อบรรลุลุทธิธรรมในปัจจุบันชาติ ท่านมีนิสัยโน้มน้อมมาทางพระธรรมตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อได้ฟังธรรมจากพระกรรมฐาน จิตสงบรวมเป็นหนึ่ง สามารถแยกกายและจิตได้ ท่านจึงได้สละทรัพย์ และบ้านเรือนออกบวช

ท่านเป็นผู้มีความเพียรพยายามเป็นเลิศ มีสติในการแก้ไขกิเลสเหี้ยมพลัน อุบายธรรมและปฏิบัติเป็นปัจเจก แปรจากครูบาอาจารย์รูปอื่น

”

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ ท่านจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำพวง อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ได้เกิดจิตปฏิบัติพิภพหึงสาวคนหนึ่ง จึงคิดหาอุบายแก้ไข โดยยกภาษิตโบราณมาเทียบสิ่งที่ท่านหลงใหลอยู่ว่า “เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ไ้รองนั่ง ยังเอากระดูกมาแขวนคอ”

ท่านจึงคิดตัดนิสัยของตนเองที่ไปหลงรักผู้หึงเข้า ด้วยการเอากระดูกข้างมาแขวนคอห้อยต่อ่งแต่ง ท่านตั้งใจมั่นว่า

“ตราบใดที่ใจยังตัดใจอาลัยรักในสตรีไม่ได้ ยืน เดิน นั่ง

นอน ออกบิณฑบาตร ฉันทข้าว ก็จะเอากระดูกข้างแขวนคอไว้
ตราบนั่น” ไม่ว่าท่านจะเดินจงกรม นั่งสมาธิ หรือรับกิจนิมนต์
ไปในหมู่บ้านก็ตาม ท่านเอากระดูกข้างแขวนคอไว้ตลอด จนชาว
บ้านทั้งหลายเขาเล่าลือกันว่า “ท่านเป็นบ้า”

เมื่อท่านปฏิบัติอย่างนี้ เกิดความละเอียดใจเห็นโทษภัยใน
ความลุ่มหลง จิตก็คลายความกำหนัดรักใคร่ในหญิงนั้น เมื่อ
หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ถามถึงเหตุที่ท่านทำเช่นนั้น ท่านได้กราบ
เรียนดังที่กล่าวมาแล้ว หลวงปู่ขาวกล่าวชมว่า “อุบายนี้ดีนักแล”

จิตของท่านจึงมุ่งไปสู่ความหลุดพ้น โจนทะยานทำลายกอง
กิเลส ตั้งสายน้ำพุ่งลงจากยอดเขาสูงลงสู่พื้นล่าง ท่านชอบท่องเที่ยว
และแสวงหาครูบาอาจารย์ที่อยู่ตามป่าเขาเล็ก ๆ เช่น เข้าไปศึกษา
ธรรมกับท่านพระอาจารย์หล้า ขนฺติโก พระอริยเจ้าผู้อยู่แต่เพียง
โดดเดี่ยวบนสันเทือกเขาภูพาน

ท่านมีสหธรรมิกคือ ท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง ฆมมวโร ได้
รับอบรมในทางธรรมจากท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และ
หลวงปู่ขาว อนาลโย

ท่านได้รับการยกย่องจากท่านพระอาจารย์มั่นว่า “..กาเยนะ
วาจาเยนะ เวเจตวิสุทธินา ท่านจวน! เป็นผู้มียกย่องและจิตสมควร
แก่ข้อปฏิบัติธรรม เป็นผู้สามารถรวมจิตที่เดียวถึงฐิติจิต”

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ตรงกับวัน
เสาร์ แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก ๓ บ้านเหล่ามันแกว บ้าน
เลขที่ ๒๘ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลดงมะยาง อำเภอเมือง จังหวัด
อำนาจเจริญ

เป็นบุตรของนายลา และนางแหวะ วงศ์จันทร์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คนท่านเป็นบุตรคนที่ ๖

เมื่อท่านอายุได้ ๑๔-๑๕ ปี ได้พบพระชูดงค์มาปักกลดอยู่ใกล้บ้านก็บังเกิดความเลื่อมใสตั้งปณิธานว่าต่อไปจะบวชอย่างท่านบ้าง พระชูดงค์ได้มอบหนังสือ **“ไตรสรณคมน์”** ของท่านพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม ไว้ให้ เมื่อท่านได้อ่านแล้วบังเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ได้พยายามปฏิบัติตาม เริ่มสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ บริกรรมภาวนาจิตรวมเป็นหนึ่ง จิตอยู่เฉพาะจิต กายอยู่เฉพาะกาย เวทนาใดก็ไม่มีปรากฏเลย

หลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ อายุย่างเข้า ๑๘ ปี ท่านได้เข้าทำราชการกรมทางหลวงแผ่นดินอยู่เป็นเวลา ๔ ปี

ภายหลังระหว่างทำงานได้รับหนังสือ **“จตุรลक्षण”** ของท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล เมื่อท่านอ่านไปถึงบทมรณานุสติ จิตก็สลดสังเวชว่า **“เราก็ต้องตาย”**

เมื่ออายุเพียง ๒๐ ปี ท่านสละเงินที่เก็บหอมรอมริบระหว่างทำงานอยู่กรมทางหลวงทั้งหมดเป็นเจ้าภาพสร้างมหากฐินคนเดียว สร้างพระประธาน สร้างห้องน้ำถวายสงฆ์จนเงินหมด

เมื่อท่านอายุ ๒๑ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุฝ่ายมหานิกายที่วัดเจริญจิต บ้านโคกกลาง ตำบลดงมะยาง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ **พระอาจารย์บุญ** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระมหาแจ้ง** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้ฉายาว่า **“กฤษณธมฺโม”** ได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรม และสอบได้นักธรรมตรีในพรรษา นั้น และต่อมาก็ได้ลาสิกขา

หลังจากสึกมาเป็นฆราวาสแล้วท่านได้เดินทางไปแสวงหา อาจารย์ฝ่ายกรรมฐานธรรมยุต และได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ฝ่ายธรรมยุต เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ณ วัดป่า ลำราญนิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมี **พระครู ทัศนวิสุทธิ (มหาตุลิต เทวีโร)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์ เกิง อธิมุตโต** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้รับฉายาว่า “**กุลเชฏโฐ**”

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้ท่องปาฏิโมกข์ และเจ็ดตำนานจบ ภายในเวลาหนึ่งเดือน

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๘ พรรษาที่ ๓ ท่านจำพรรษาที่วัด บ้านนาจิกดอนเมย บ้านหนองปลิง ตำบลนาจิก ได้อธิษฐาน ทำความเพียรจะไม่นอนและไม่ฉันตลอดพรรษา

ท่านอธิษฐานจิตว่า “**ถ้ายังมีบุญวาสนาอยู่ในพรหมจรรย์แล้ว ขอให้ได้นิमितเห็นท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต**”

หลังจากนั้น ๓ วัน ท่านได้นิमितว่า **ได้เดินทางไปสู่สำนัก ท่านพระอาจารย์มั่น เห็นท่านกำลังกวาดลานวัดอยู่ พอเห็นก็รู้ว่านี่คือท่านพระอาจารย์มั่น ท่านเหลือบมาเห็นเข้าก็ทักพระ อาจารย์จวนอย่างดีใจว่า “อ้อ...ท่านจวนมาแล้ว ท่านจวนมาแล้ว” มีความรู้สึกคล้ายกับพอเห็นลูก ลูกเห็นพ่อ พอท่านตรงเข้าไป จะกราบนมัสการ ท่านพระอาจารย์มั่นก็โค้งหลัง บอกให้ท่านขึ้น ขี่หลังเหมือนขี่ม้า แล้วท่านจึงพาหะขึ้นบนอากาศจนลิบเมฆ แล้วพามาลงที่กลางภูเขาลูกหนึ่ง แล้วบอกว่า “เอาละ ลงนี้แหละ พอดีพอควรแล้ว”**

ท่านพิจารณาเกิดปีติยินดีว่า คงจะมีวาสนาบารมีอยู่ในเพศ

พรหมจรรย์ จึงเร่งทำความเพียรต่อไป

หลังออกพรรษาได้ ๕ วัน พระอริยคุณาธาร (มหาเส็ง ปุสฺโส) ได้เดินทางมาที่วัดป่าบ้านนาจิก พระอุปัชฌาย์จึงได้ฝากท่านกับพระอริยคุณาธาร ขอให้ช่วยนำไปอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่นด้วย

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ พรรษาที่ ๔ ท่านจึงได้ติดตามท่านเจ้าคุณอริยคุณาธารไปอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่น ที่วัดป่าบ้านหนองผือ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ขณะที่ท่านอยู่ที่วัดป่าบ้านหนองผือใหม่ ๆ ใจก็อดคิดตามประสาปุถุชนไม่ได้ว่า **“เขาเล่าลือกันว่า ท่านพระอาจารย์ใหญ่ เป็นพระอรหันต์ เราก็คงไม่ทราบว่าจะจริงหรือไม่ หรือ ถ้าเป็นอรหันต์จริง ค็นี่ก็ให้มีปาฏิหาริย์ให้เห็นปรากฏด้วย”**

ในคืนวันนั้นเอง พอท่านภาวนา ก็ปรากฏนิมิตเห็นท่านพระอาจารย์มั่นเดินจงกรมอยู่บนอากาศ และแสดงปาฏิหาริย์เหาะขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา และเวลานอนหลับก็ยังฝันเห็นท่านเดินอยู่บนอากาศเช่นเดียวกัน ท่านจึงยกมือไหว้และกล่าวขอขมาว่าเชื่อแล้ว...

หลังจากวันนั้น ท่านก็เกิดคิดขึ้นมาอีกว่า **“เอ... เขาว่าท่านอาจารย์ใหญ่รู้วาระจิตของลูกศิษย์ทุกคน จริงไหมหนอ? เราน่าจะทดลองดู ถ้าท่านอาจารย์ ใหญ่รู้วาระจิตของเรา ขอให้ท่านอาจารย์ใหญ่มาหา เราที่กุฏิคืนวันนี้เถอะ”**

พอท่านคิดได้ประเดี๋ยวดียวเดียว ก็ได้ยินเสียงไม้เท้าเคาะใกล้เข้ามา และกระแทกเปรี๊ยะเข้าที่ฝากุฏิของท่าน พร้อมกับเสียงของท่านพระอาจารย์มั่นเอ็ดลั่นว่า **“ท่านจวน...ทำไมจึงไปคิดอย่างนั้นนั้นไม่ใช่ทางพันธุกรรม รำคาญเราเนี่ย”**

พรรษาที่ ๕-๖ ปี พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๔๕๑ จำพรรษาที่วัดเจติยห์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ คั้นหนึ่ง ขณะนั่งภาวนาในโบสถ์มีนิมิตเกิดขึ้นว่ามีพระเถระรูปหนึ่งได้มาให้โอวาทตักเตือนว่า

“ท่านจวน ท่านอย่าวางแผ่นดิน เพราะความประพฤติของท่านยังไม่สม่าเสมอ”

ท่านได้มาพิจารณาดู แผ่นดินแปลว่า ให้มีความหนักแน่นเหมือนแผ่นดิน เมื่อถูกระทบกระเทือนจากอารมณ์ก็ย่อออกเวกตั้งใจให้เป็นสมาธิ ไม่หวั่นไหวฟุ้งซ่าน ท่านจึงได้เขียนจดหมายกราบเรียนถามท่านพระอาจารย์มั่นถึงนิมิตในครั้งนี้

ท่านพระอาจารย์มั่นได้ตอบจดหมายมาว่า

“ถึงท่านจวนที่อาลัยยัง

...ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผมได้แนะนำให้ท่านนั้น ขอให้ท่านจงตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติดำเนินไปตามคำที่ผมแนะนำ อย่าได้ประมาท เพื่อจะได้เป็นเกียรติยศแก่พระพุทธศาสนาต่อไป”

หลังจากนั้นท่านได้ออกวิเวกอาศัยอยู่บนดอยกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ทางภาคเหนือติดกับเขตพม่า เข้าเขตจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศพม่า แล้วกลับมาทางภาคอีสาน

เมื่อกลับมาได้ไปกราบนมัสการท่านพระอาจารย์มั่น ที่วัดบ้านหนองผือ จังหวัดสกลนคร ท่านอาจารย์มั่นได้ถามว่าภาวนาเป็นอย่างไรบ้าง ท่านได้กราบเรียนท่านพระอาจารย์มั่น ว่า

“ไม่ดีเหมือนอยู่กับพ่อแม่ครูบาอาจารย์”

ท่านอาจารย์มั่นจึงบอกว่า

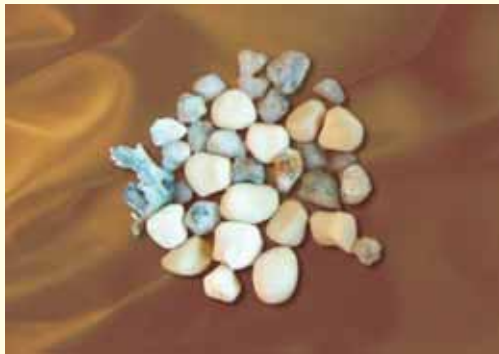
“ต่อไปให้ภาวนาอยู่ทางภาคอีสานนี้แหละ อย่าไปที่อื่นอีกเลย”

หลังจากนั้นท่านก็ท่องเที่ยวจรดงค์อยู่ป่าเขาถ้ำทางภาคอีสาน มาโดยตลอด

พรรษาที่ ๒๗-๓๘ ปี พุทธศักราช ๒๕๑๒-๒๕๒๓ ท่านได้สร้างวัดเจติยาศรีวิหาร (ภูทอก) อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ให้เป็นศาสนสถานที่สำคัญสำหรับผู้มุ่งปฏิบัติธรรม ด้วยวัตรปฏิบัติอันงดงามของท่าน และความสวยงามของภูทอก เมื่อใครได้ไปสัมผัสแล้วต่างก็เกิดซาบซึ้งศรัทธากันถ้วนหน้า

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาติเสสนิพพานเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ด้วยอุบัติเหตุเครื่องบินตก ณ ท้องนาทุ่งรังสิต หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พร้อมกับพระอาจารย์บุญมา จิตเปโม พระอาจารย์วัน อุตตโม พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร พระอาจารย์สุพัฒน์ สุขกาโม

สิริรวมอายุ ๕๙ ปี ๙ เดือน ๑๘ วัน ๓๘ พรรษา

๒๕. พระอาจารย์สิงห์ทอง ธรรมวโร

วัดป่าแก้วชุมพล บ้านชุมพล อำเภอสว่างแดนดิน
จังหวัดสกลนคร

“พระอริยเจ้าผู้เป็นพระอรหันต์ประเภทสุขวิปัสสโก”

“

พระเดชพระคุณท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง ฐมฺมวโร พระอริยเจ้าศิษย์กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และเป็นศิษย์ต้นของหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นพระอรหันต์ประเภท “สุขวิปัสสโก” คือผู้มีกิเลสเหือดแห้งไปโดยลำดับด้วยการเจริญวิปัสสนาล้วน มิได้ทรงคุณวิเศษอย่างอื่น เช่น ไม่ได้ฌานสมาบัติ ไม่ได้อภิิญญา

”

ปฏิบัติด้านข้อวัตรปฏิบัติของท่านเป็นเช่นเดียวกันกับปฏิบัติของครูบาอาจารย์กรรมฐาน คือปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง เป็นผู้เคร่งครัดปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีปฏิบัติที่เที่ยงตรงต่ออริยมรรคอริยผล มีนิสัยเด็ดเดี่ยวเอาจริงเอาจัง มีความเพียรเป็นเลิศ โปรดการเดินจงกรมเป็นพิเศษ การใช้ปัจจัยสี่ก็ใช้อย่างประหยัดมัธยัสถ์ไม่สุรุ่ยสุร่าย แม้ของนั้นจะมีมากก็ตาม ท่านไม่นิยมการก่อสร้างทุกชนิด แม้งานในวัดก็ไม่ให้มี ชอบให้พระเถรสร้างจิตใจเพื่อมรรคผลนิพพาน

แต่มองในอีกด้านหนึ่งท่านกลับเป็นพระกรรมฐานผู้มีอารมณ์ขัน แสดงออกตรงไปตรงมา อารมณ์ดีเสมอ เทศนาและโอวาทของ

ท่านน่าฟังมาก โดยเฉพาะเมื่ออยู่กับศิษย์ใกล้ชิดท่านจะมีเรื่องราว
ข้าชั้นชวนหัวเราะอยู่เสมอ แต่ขณะเดียวกันสิ่งนั้นก็ก็เป็นหลักธรรม
ที่ชวนพิจารณา ท่านมีเพื่อนสหธรรมิก และเพื่อนตายคือ **พระ
อาจารย์จวน กุลเชฏโฐ พระอาจารย์วัน อุตตโม** ท่านทั้งสามมัก
จะไปไหนไปด้วยกัน รักรักนิมนต์มักจะไปพร้อมกัน แม้สุดท้าย
นิพพานท่านก็นิพพานพร้อมกัน

ท่านเป็นศิษย์ใกล้ชิดหลวงตามหาบัวและได้รับความไว้วางใจ
จากหลวงตามหาบัวเป็นพิเศษ คือ

๑) ให้เป็นประธานฝ่ายบรรพชิตในการดำเนินงานศพของ
หลวงปู่บัว สิริปัญโญ พระอริยเจ้าแห่งวัดป่าหนองแสง จังหวัด
อุดรธานี

๒) ให้เป็นประธานดำเนินงานศพของหลวงตามหาบัว หาก
หลวงตาละสังขารไปก่อนท่าน

๓) ให้เป็นหัวหน้าหมู่คณะพระกรรมฐานแทนหลวงตาด้วย

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ตรงกับ วัน
เสาร์ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๘ ปีชวด ณ บ้านศรีฐาน ตำบลกระเจา
อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เป็นบุตรของ**นายบุญจันทร์** และ**นาง
อบมา ไชยเสนา**

อายุครบ ๒๐ ปีได้อุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดป่าสำราญ
นิเวสน์ ตำบลบ้านบุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อ
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยมี **พระครูทัศนวิสุทธ์ (ดูลิต
เทวีโร)** เป็นพระอุปัชฌาย์

ครั้นบวชแล้วได้มาจำพรรษา ณ วัดป่าศรีฐานใน ซึ่งเป็น

(จากซ้าย) พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร
และพระอาจารย์สุพัฒน์ สุขกาโม ขณะฉันจังหัน

วัดป่าของหมู่บ้านศรีฐาน โดยมีพระอาจารย์บุญสิงห์ (ศิษย์พระอาจารย์สิงห์) เป็นพระอาจารย์ผู้ให้การอบรมสั่งสอนด้านสมาธิภาวนา ระหว่างที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดป่าศรีฐานในนั้น ท่านได้เกิดสุบินนิมิตว่า “มีพาหนะ ๓ ชนิด คือ ช้างเผือก ม้าขาว และวัวอุสุภราช ท่านมีความรู้สึกในความฝันว่าท่านได้ขี่พาหนะทั้ง ๓ ตัวนั้น ท่านองค์เดียว แต่ขี่พาหนะได้ทั้ง ๓ ตัวในขณะเดียวกัน และได้ยินเสียงดนตรีบรรเลงออกมาจากหมู่บ้าน ดังออกมาถึงศาลาวัด คล้ายกับว่าชาวบ้านจะมาทอดผ้าป่าหรือทำการกุศลชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่พอมาถึง ปรากฏว่าไม่มีคน มีแต่ดอกไม้ นานาชนิดลอยมาสูง ระดับหน้าอกแล้วเวียนรอบศาลา ก็พอดีท่านรู้สึกตัวตื่นจากความฝัน นี่เป็นเหตุให้ท่านมีความมั่นใจ ว่าการบวชของท่านนั้นจะบรรลุผลอันพึงพอใจ”

พรรษาที่ ๕ ท่านได้ไปจำพรรษาอยู่ที่บ้านนาหัวช้าง บ้านบะทอง อำเภอพรหมานิคม กับหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ปัจจุบันวัดป่าบ้านนาหัวช้างคือ วัดป่าอุดมสมพร

พรรษาที่ ๖ ท่านจำพรรษาอยู่กับหลวงปู่หลุย จันทสาโร ที่วัดป่าบ้านโคกมะนาว อำเภอพรหมานิคม ช่วงนี้ท่านเล่าว่า “การภาวนาเริ่มจะยาก ภาวนาผ่านทุกขเวทนาไม่ได้” พอถึงภาวนาเป็นเวลานานพอสมควร มักจะเกิดทุกขเวทนาใหญ่ คือความเจ็บปวดมาก ท่านได้ต่อสู้มาหลายครั้งหลายหน แต่ก็ยังไม่สามารถเอาชนะได้ จึงนำอุบายที่หลวงตามหาบัวแนะนำ โดยให้ใช้สติปัญญาพิจารณาแยกแยะธาตุขันธ์ด้วยการตั้งลัจจะว่า “จะสู้กับทุกขเวทนานี้แบบสละชีวิต เพื่อให้รู้เห็นความจริงของทุกข์ ถึงแม้จะปวดหนักปวดเบาขนาดไหน จะไม่ยอมลุกหนี จะปล่อยให้มันออกมาเลย ถ้าผ่านทุกขเวทนานี้ไม่ได้แล้ว จะไม่ยอมลุกจากที่นั่งเด็ดขาด” ท่านต่อสู้อยู่นานหลายชั่วโมง ปรากฏว่าท่านก็ผ่านไปได้ จิตสงบรวมลงอย่างน่าอัศจรรย์ ทำให้ท่านมีกำลังใจในการปฏิบัติมาก

เมื่อออกพรรษาแล้วท่านได้ออกวิเวกไปทางอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอส่องดาว และอำเภวาริชภูมิ ได้ไปพักอยู่กับหลวงปู่ขาว อนาลโย ขณะที่พักอยู่ที่บ้านหวายสะนอย (ภูเหล็ก) อำเภอส่องดาว กับหลวงปู่ขาวนั้น ท่านว่าการภาวนาดีมาก นอนนิดเดียวก็อึด จิตสงบละเอียดมาก

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ - ๒๔๙๗ พรรษาที่ ๙-๑๑ ท่านจำพรรษาอยู่ที่บ้านห้วยทราย อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

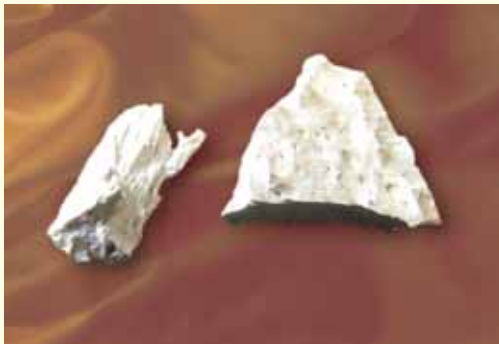
โดยมีหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เป็นผู้นำ

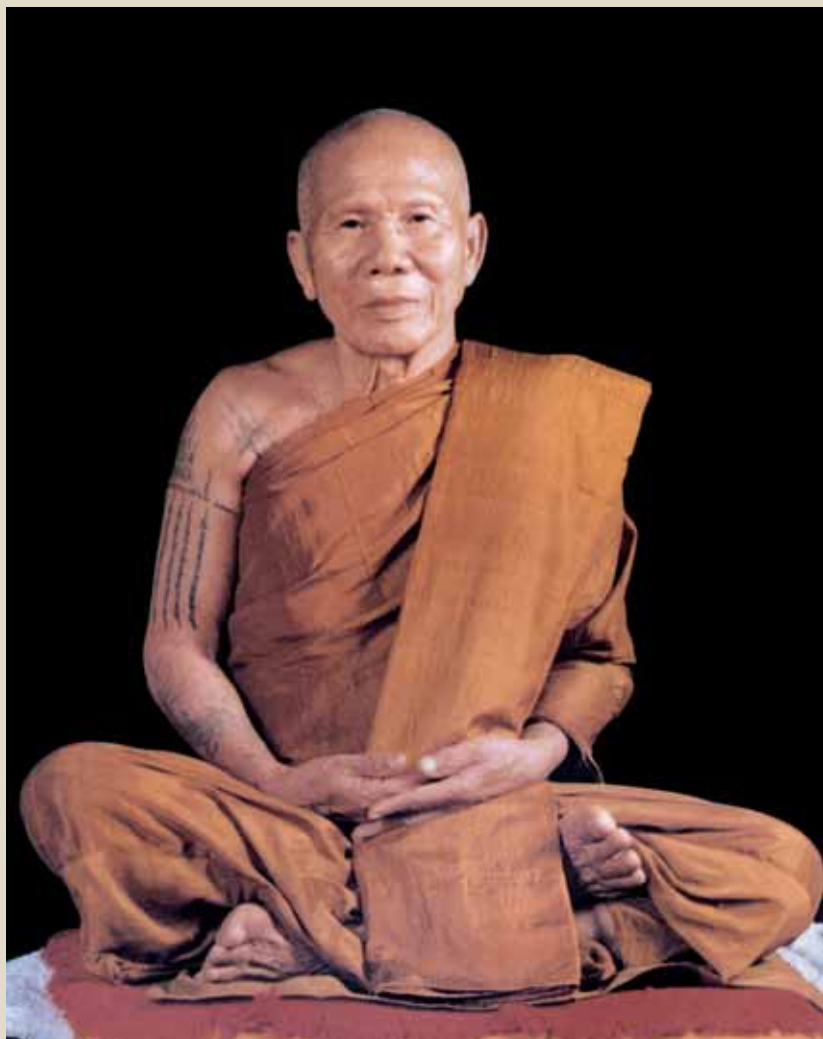
ปีพุทธศักราช ๒๔๙๙-๒๕๐๒ พรรษาที่ ๑๓-๑๖ จำพรรษาที่วัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กับหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ หลวงปู่ขาวได้แนะนำ ให้ชาวบ้านชุมพลไปนิมนต์ท่านมาอยู่เป็นเจ้าอาวาสวัดป่าแก้วชุมพล และท่านก็ได้อยู่จำพรรษาที่นั่นจนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุภาทิเสสนิพพานเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ด้วยอุบัติเหตุเครื่องบินตก ณ ท้องนาทุ่งรังสิต หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พร้อมกับ **พระอาจารย์บุญมา จิตเปโม พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฏ พระอาจารย์วัน อุตตโม พระอาจารย์สุวัฒน์ สุขกาโม**

สิริรวมอายุ ๕๕ ปี ๙ เดือน ๑๕ วัน ๓๕ พรรษา

๒๖. หลวงปู่หล้า เขมปัตโต

วัดภูจ้อก้อ ตำบลหนองสูงใต้ อำเภอหนองสูง
จังหวัดมุกดาหาร

“พระอริยเจ้าผู้เป็นดั่งผ้าเช็ดเท้าท่านพระอาจารย์มั่น”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่หล้า เขมปัตโต ท่านเป็นผู้มีนิสัย
บากบั่น อุตสาหะ พยายามอย่างยิ่งยวดเพื่อหาทางพ้นทุกข์
บารมีธรรมคำสั่งสอนเป็นที่ซาบซึ่งถึงใจและหยั่งรากฝังลึก
ลงในหัวใจของมหาชน ท่านได้อบรมสั่งสอนบรรดาสานุศิษย์
ด้วยเมตตาธรรม ดุจดั่งพ่อแม่อบรมสั่งสอนลูก

นับได้ว่าท่านเป็นศิษย์รุ่นสุดท้ายของท่านพระอาจารย์
มั่นที่สำคัญยิ่งรูปหนึ่ง หลังจากท่านละสังขารไม่นาน อัฐิ
ได้กลายเป็นพระธาตุ ได้รับคำชมและยกย่องจาก
หลวงตามหาบัวว่า “เป็นพระที่ซื่อสัตย์ต่อครูอาจารย์ เอาใจ
ใส่ในอาจริยวัตรเสมอ แม้ถูกดูด่าก็อดทนต่อคำสั่งสอน
ไม่เหน็ดเหนื่อยต่อโอวาทธรรมที่ครูอาจารย์พร่ำสอน และ
เป็นดั่งผ้าเช็ดเท้าของท่านพระอาจารย์มั่น”

”

ท่านเป็นศิษย์รูปหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ถวายอุปัฏฐากแต่ท่าน
พระอาจารย์มั่นอย่างใกล้ชิด มีภาระปฏิบัติหลายหน้าที่ อาทิ
การสร่งน้ำ การชกย้อมสบงจีวร การตามไฟถวายเมื่อองค์ท่าน
จงกรมในยามค่ำคืน การดูแลไฟให้ความอบอุ่นในยามหนาวเย็น
การชำระอุจจาระปัสสาวะเมื่อองค์ท่านอาพาธ ท่านจึงเป็นผู้หนึ่งที่

พระประธานประดิษฐานบนศาลาการเปรียญวัดบรรพตคีรี ภูจ้อก้อ

ได้สังเกตศึกษา ปฏิบัติและจริยาวัตรของท่านพระอาจารย์ใหญ่มั่นอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องตลอดเวลา ๔ ปีสุดท้ายแห่งชนม์ชีพของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

ท่านเกิดวันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๔ ตรงกับวันขึ้น ๓ ค่ำ ปีกุน ณ บ้านกุดสระ ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี เป็นบุตรของนายคุณ และนางแพง เสวตร์วงศ์

อายุได้ ๑๘ ปี บวชเณร ณ วัดบัวบาน บ้านกุดสระ ตำบล
กุดสระ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยมี **พระอาจารย์หนู
ติสุสเถโร** เป็นพระบิดาจารย์

อุปสมบทครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๓ โดยมี **พระ
อาจารย์หนู ติสุสเถโร** เป็นพระอุปัชฌาย์ บวชได้ไม่นานก็ได้
ลาสิกขา ภายหลังท่านได้แต่งงาน ๒ ครั้ง มีบุตร ๑ คนกับ
ภรรยาคนแรก และมีบุตร ๓ คน กับภรรยาคนที่ต่อมา

อายุได้ ๓๒ ปี ได้กลับคืนสู่เพศพรหมจรรย์อีกครั้งใน
เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ณ วัดบ้านยาง โดยมี**พระครูคุณ**
เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์เสาร์** เป็นพระอนุสาวนาจารย์

บวชอยู่ได้ ๓ พรรษา โยมมารดาถึงแก่กรรม ภายหลัง
ฉาบนภกิจพมารดาได้กราบลาอุปัชฌาย์จารย์ ไปศึกษาธรรมกับ
พระธรรมเจติย์ (จุ่ม พนฺธุโล) เมื่อไปถึงวัดโพธิสมภรณ์ จังหวัด
อุดรธานี

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๘ จึงได้ญัตติเป็นพระ
ฝ่ายธรรมยุต ณ วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
โดยมี **พระธรรมเจติย์ (จุ่ม พนฺธุโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครู
ธรรมธร** เป็นพระกรรมวาจาจารย์

เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ได้ฝากตัวเป็นศิษย์ท่าน
พระอาจารย์มั่น และตั้งสัจวาจาว่า **“ขอมอบกายถวายชีวิตต่อ
ท่านพระอาจารย์มั่น ผู้ขาดทุกลมปราณ ตลอดทั้งคณะสงฆ์ใน
ที่นี่ทุก ๆ องค์ด้วย”**

รูปหล่อโลหะและอัฐิธาตุพระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ ภายในพระครูตั้งเจดีย์

ท่านพระอาจารย์มั่น ได้กล่าวสอนสั้นๆว่า **“กรรมฐานสี่สิบห้องเป็นห้องอานาปานสติ อานาปานสติเป็นยอดมงกุฏของกรรมฐานทั้งหลาย”**

ต่อจากนั้นหลวงตามหาบัว ซึ่งเป็นพระเถระที่ดูแลหมู่คณะในสมัยนั้นได้กล่าวเตือนว่า **“เอาให้ดีนะ เมื่อคุณได้มอบกายถวายตัวกับองค์ท่านแบบแจบจมอย่างนี้แล้ว ต้องเช่นหน้กนะ”**

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ จำพรรษาที่วัดโคกกลอย ตำบลนากลาง อำเภอโคกกลอย จังหวัดพังงา กับหลวงปู่เทศก์ เทสรังสี

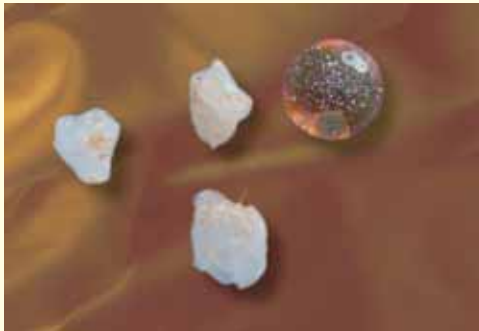
ปีพุทธศักราช ๒๔๙๔-๙๕ จำพรรษาที่วัดป่าตะโหนด อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา กับหลวงปู่เหรียญ วรลาโภ

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖-๒๔๙๙ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้าน
ห้วยทราย อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร กับ**หลวงตามหาบัว
ญาณสมฺปนฺโน**

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ เป็นต้นมา ท่านได้อยู่จำพรรษาที่วัด
ภูจ้อก้อ ต่อเนื่องมาจนถึงกาลเป็นที่สุดแห่งชนม์ชีพของท่าน

วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺ
โน ได้มาเยี่ยมอาการอาพาธของหลวงปู่หล้า ซึ่งคณะแพทย์ก็ได้
กราบเรียนว่าไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นอีกได้ หลวงตามหาบัวได้
เมตตาให้คำแนะนำว่า เมื่อการรักษาไม่เกิดประโยชน์อะไรแล้วก็
ควรหยุดการรักษา ปล่อยให้ท่านอยู่กับธรรมชาติของท่าน ซึ่ง
หลวงปู่หล้าก็ได้ละสังขารไปเมื่อเวลา ๑๓.๕๙ น. ในวันนั้นเอง

วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ทำการถวายเพลิงศพ
หลวงปู่หล้า เขมปัตโต โดยมี หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน
เป็นประธาน พระเถรานุเถระและศิษยานุศิษย์ ทั้งบรรพชิตและ
คฤหัสถ์จากทั่วทุกสารทิศเดินทางมาร่วมในงานนี้อย่างเนืองแน่น
สิริอายุ ๘๔ ปี ๑๑ เดือน ๕๒ พรรษา

๒๗. หลวงปู่ผาง ปริบูรณ์โณ

วัดประสิทธิธรรม บ้านดงเย็น อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี

“พระอริยเจ้าผู้ปรารถนาความเพียร”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ผาง ปริบูรณ์โณ พระอริยเจ้าผู้ปรารถนาความพากเพียรสม่ำเสมอตั้งแต่วัยหนุ่มจนถึงวัยชรา เป็นศิษย์กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ที่อัฐิได้กลายเป็นพระธาตุแล้ว แสดงให้เห็นว่า “ท่านเป็นพระอรหันต์” รูปหนึ่งในวงศ์พระพุทธรศาสนาที่เจริญรอยตามเสด็จองค์พระบรมศาสดา

ท่านท่องเที่ยวจรดงค์ไปทั่วประเทศไทย เป็นผู้ไม่หวั่นไหวในสุขและทุกข์ เป็นผู้นอบน้อมถ่อมตนเข้าหาสำนักครูบาอาจารย์เสมอ เป็นผู้มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย แต่ทุกท่วงท่ากิริยาแฝงไปด้วยความหมายแห่งธรรม

”

ท่านเป็นศิษย์ต้นและเป็นทายาทธรรมของ “หลวงปู่พรหม จิรบูรณ์โณ พระอริยเจ้าแห่งวัดป่าประสิทธิ์ธรรม บ้านดงเย็น” โดยแท้

การปฏิบัติธรรมออกกรรมฐานของท่านล้วนได้ติดตามพระอรหันต์องค์สำคัญ ๆ ทั้งนั้น เช่น พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่พรหม จิรบูรณ์โณ หลวงปู่แหวน สุจิณโณ หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

**หลวงปู่ชอบ ฉานสโม หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่ดี้อ อจลธมฺโม
หลวงปู่เทศก์ เทสรังสี** เป็นต้น

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๙ ตรงกับวันแรม
๖ ค่ำ เดือน ๔ ปีชลา ที่บ้านดงเย็น ตำบลดงเย็น อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี

เป็นบุตรของ**นายสอน** และ**นางเหม็น แมตสถาน** มีอาชีพ
ทำนา มีพี่น้อง ๘ คน

หลวงปู่ผาง ปริบูรณ์ อุปลสมบถเมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ตรง
กับวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. ที่วัด
ชัยมงคล ตำบลโพธิ์สูง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
โดยมี **พระมหาเถื่อน อุชุกรโ** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอธิการพร
สมโน** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระอธิการพุทธ ยโส** เป็นพระ
อนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า “**ปริบูรณ์โณ**”

พุทธศักราช ๒๔๙๐ ท่านได้จำพรรษาที่วัดประสิทธิธรรม
กับหลวงปู่พรหม จิรบุญโธ พอออกพรรษาแล้ว ได้ติดตามท่าน
พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่วัดบ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอ
พรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๑ ในพรรษานี้ ท่านตั้งใจในรลชาติ
แห่งธรรมที่ท่านพระอาจารย์มั่นแสดงจึงมีความตั้งใจจะไปพักจำ
พรรษากับท่านพระอาจารย์มั่นอีก เมื่อท่านเดินทางไปถึงก็พบว่า
พระอยู่จำพรรษากับองค์ท่านเป็นจำนวนมาก กุฎีไม่เพียงพอ

ท่านพระอาจารย์มั่นจึงเมตตาให้ท่านไปจำพรรษาที่วัดม่วงไข่
อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร หลังจากออกพรรษาแล้ว

ได้ไปกราบนมัสการลาท่านพระอาจารย์มั่นกลับมาพักอยู่กับหลวงปู่พรหม ที่วัดประสิทธิธรรม

จากนั้นก็ได้กราบลาหลวงปู่พรหม ออกธุดงค์วิเวกไปยังอำเภอบ้านฝื่อ พระพุทธบาทบัวบก อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๒ ท่านจำพรรษาที่ภูเก้า อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี หลังจากออกพรรษาแล้วได้เที่ยววิเวกไปทางอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ได้พักศึกษาข้อธรรมข้อธรรมจากหลวงปู่เทศก์ เทศฺรฐลี

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ ท่านได้ติดตามหลวงปู่พรหมไปจำพรรษาที่วัดบ้านถ่อน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร หลังออกพรรษาแล้ว หลวงปู่พรหมได้เดินทางไปวัดหนองฝื่อ ตำบลนาโน เพื่อประชุมคณะสงฆ์ เตรียมงานประชุมเพลิงองค์หลวงปู่มั่น และโอกาสนี้หลวงปู่ผางได้กราบนมัสการ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** แห่งวัดถ้ำกลองเพล

ท่านได้ติดตามหลวงปู่ขาวไปธุดงค์ตามเทือกเขาภูพาน จนถึงวัดถ้ำกลองเพล และได้พักปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ขาวระยะหนึ่ง จึงได้กราบลาหลวงปู่ขาวเพื่อปลีกวิเวกไปศึกษาธรรมปฏิบัติกับ **หลวงปู่คำดี ปภาโส** ที่วัดถ้ำผาปู่ อำเภอเมือง จังหวัดเลย และติดตามหลวงปู่คำดีไปยังภูเขาควาย ประเทศลาว

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ ท่านพักจำพรรษาอยู่ที่วัดบ้านนาเชือก จังหวัดเลย

หลังจากออกพรรษาแล้ว ได้ธุดงค์กลับวัดป่าประสิทธิธรรม บ้านดงเย็น เพื่ออุปัฏฐากหลวงปู่พรหม หลังจากพักอยู่นาน

พอสมควรแล้ว ได้มีความตั้งใจว่าจะไปกราบนมัสการหลวงปู่ต่อ
อจลธมฺโม แต่ไม่ได้พบท่าน ได้พบกับหลวงตามหาบัว ญาณสัมปนุ
โน หลวงปู่บัวคำ อาจารย์บัว และสามเณรหนึ่งรูป รวมทั้งหมด
๕ รูป และได้อยู่ปฏิบัติธรรมร่วมกันอยู่ที่บ้านสามผง

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ ท่านพักจำพรรษาที่ อำเภอวังสะพุง
และได้จำพรรษาพร้อมกับพระอาจารย์ทองสุก และพระอาจารย์เมฆ
รวมทั้งหมด ๓ รูป

หลังจากออกพรรษาแล้ว ได้ออกวิเวกไปทางถ้ำผาบิ้ง เพื่อ
ศึกษาธรรมกับหลวงปู่ชอบ

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ ท่านจำพรรษาที่ป่าบ้านเสียด อำเภอ
เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ไปศึกษาธรรมกับหลวงปู่แหวน
สุจิตฺตโน วัดป่าบ้านปาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากนั้น หลวงปู่ชอบพาท่านชุดงค์ไปยังวัดถ้ำผาปล่อง
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้พบหลวงปู่สิม พุทธาจาโร
หลวงปู่ดี อจลธมฺโม หลวงปู่หลุย จันทสาโร

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ ท่านพักจำพรรษาที่วัดประสิทธิธรรม
หลังออกพรรษาแล้ว ได้วิเวกไปทางดงหม้อทอง พักอยู่ระยะหนึ่ง
ได้ออกวิเวกต่อไปทางภูวาว ภูทอก ไปพักกับพระอาจารย์จวน
กุลเชฏฺโจ ระยะหนึ่ง แล้วออกวิเวกต่อไปยังภูลังกา

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ ท่านพักจำพรรษาที่วัดป่าบ้านดาด
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กับหลวงตามหาบัว ญาณสัมปนุโน
มีพระร่วมจำพรรษาทั้งหมด ๑๗ รูป สามเณร ๑ รูป อยู่จนถึงสิ้น

กรานกลิน ก็ได้อบรมลาหหลวงตามหาบัว ออกวิเวกไปทางจังหวัด
หนองคาย ทางบ้านนาหมิ่งปากมั่ง วิเวกตามฝั่งลุ่มแม่น้ำโขง

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ ท่านพักจำพรรษาที่ อำเภอน้ำหนาว
จังหวัดเพชรบูรณ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๙ ท่านพักจำพรรษาที่**วัดป่าแก้วชุมพล**
กับพระอาจารย์สิงห์ทอง ธมมวโร จังหวัดสกลนคร

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ - ๒๕๑๖ ท่านพักจำพรรษาอยู่ที่**วัด**
ประสิทธิ์ธรรม ประชุมเพลิงขององค์หลวงปู่พรหม ในวันที่ ๖ มีนาคม
๒๕๑๔ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านได้นำคณะศรัทธาญาติโยม
ก่อสร้างเจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิธาตุและอัฐิบริวารของหลวงปู่พรหม

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นต้นมา ท่านพักจำพรรษาที่**วัด**
ประสิทธิ์ธรรม บ้านดงเย็น อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุปาติเสสนิพพานด้วยโรคมะเร็งในตับ
เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๔ ค่ำ
เดือน ๔ เวลา ๒๓.๓๕ น. สิริอายุ ๗๖ ปี ๕๔ พรรษา

๒๘. หลวงปู่ผาง จิตตคุดุโต

วัดอุดมคงคาศรีเขต (ตุน) ตำบลนางาม อำเภอมัธยาศรี
จังหวัดขอนแก่น

“พระอริยเจ้าผู้เป็นที่พึ่งของเหล่าพวกกายทิพย์”

“

พระเดชพระคุณหลวงปู่ผาง จิตตคฺคฺโต ท่านเป็นที่พึ่งและเคารพของเหล่าพวกกายทิพย์ มีภูตผี พญานาค เทวบุตร เทวดา เป็นต้น เหล่าเทวดามักเรียกชื่อท่านว่า “หลวงพ่อน้อยสัตย์ชื่อ” เพราะเทวดาเอาเหล็กไหลของศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมาวางไว้ภายในถ้ำน้ำหนาวที่ท่านพักภาวนาอยู่ ท่านไม่เคยจะสนใจจะหยิบฉวยเอาเลย

ท่านเป็นศิษย์สายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่สำคัญยิ่งรูปหนึ่ง หลวงตามหาบัวได้กล่าวยกย่องว่า “ท่านเป็นพระประเภทเพชรน้ำหนึ่ง”

”

ท่านอุปสมบทถึง ๓ ครั้ง ครั้งสุดท้ายได้ถวายตัวเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่นที่วัดบ้านหนองผือ จังหวัดสกลนคร ท่านพระอาจารย์มั่นได้ให้โอวาทว่า “ให้เที่ยวไปองค์เดียว อยู่คนเดียว และตายคนเดียว”

ท่านมักมีความรู้แปลก ๆ พิสดาร สามารถรู้ภาษาสัตว์ได้ ไม่ว่าสัตว์บกหรือสัตว์น้ำท่านสามารถสั่งสอนให้อยู่ในโอวาทได้อย่างน่าอัศจรรย์ โดยเฉพาะจะเข้กับงู มีความผูกพันใกล้ชิดกับ

ท่านเป็นพิเศษ ท่านสามารถเรียกให้ไปมาได้ วันที่ท่านนิพพาน จระเข้ที่ท่านเลี้ยงร้องไห้เสียงดังถึง ๓ วัน ท่านจึงมีคุณสมบัติ เด่นในเรื่องลึกลับที่ปุถุชนสัมผัสและเข้าใจได้ยาก

ท่านเป็นพระพุทธรูปน้อยแต่ปฏิบัติมาก ธรรมะที่ท่านแสดงใจความสั้น ๆ แต่แหลมคมเช่นว่า “ชีวิตของเรามีเพียงบาตรใบเดียวก็อยู่ได้ และเพียงพอแล้ว” ท่านทรงจำภาษิต่อีสานเก่า ๆ ที่เป็นคติธรรมเตือนใจ เช่น

“มีข้อบ่งชี้ปรากฏ มียศบ่งชี้ลือชา มีตำราบ่งชี้เขียนยาก”

สิ่งใด ๆ ก็ตาม ถ้าท่านได้ตั้งสัจจะว่าจะทำอะไรแล้ว ท่านจะต้องทำได้จริง ๆ ถึงแม้สิ่งนั้น ๆ จะยากลำบากสักเพียงใดก็ตาม ท่านจะพยายามทำให้สำเร็จจนได้

สัจจะบารมี คือคุณธรรมอันเลิศที่ท่านหลวงปู่ผางถือปฏิบัติ และเป็นปฎิบัติที่ควรถือเอาเป็นแบบอย่าง

หลวงปู่คำดี ปภาโส พระอริยเจ้าแห่งวัดถ้ำผาปู จังหวัดเลย ได้กล่าวยกย่องหลวงปู่ผางว่า “หลวงปู่ผาง ท่านเป็นพระที่ปฏิบัติจริงจังมาก ปฏิบัติแบบสละชีวิต ในคราวที่ท่านบำเพ็ญเพียรที่ถ้ำน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี ๒๕๑๓ ได้พบโมกขธรรม (หลุดพ้น) จิตของท่านสว่างไสวทั้งกลางวัน และกลางคืน”

ท่านเกิดวันอังคารที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ ตรงกับวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๙ ปีชวด ณ บ้านกุดกะเสียน ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของ**นายหัน** และ**นางบัวพา ครองยุติ**

ปีพุทธศักราช ๒๔๖๕ เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้

รูปหล่อโลหะและอิฐชาตูปพระอาจารย์ผาง จิตตคุตโต ภายในพระครูตั้งเจดีย์

อุปสมบทในคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ณ วัดเขื่องกลาง บ้านเขื่องใน ตำบลเขื่องใน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี **พระครูดวน** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระอาจารย์ดี** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านศึกษาพระธรรมวินัย มีความรู้พอสมควร ต่อมาจึงได้ลาสิกขาจากสมณเพศ และได้มีครอบครัว ตามประเพณีอยู่หลายปี แต่ไม่มีลูก

ต่อมาเมื่ออายุได้ ๔๓ ปี จึงได้ชวนภรรยาออกบวช ภรรยาได้บวชเป็นแม่ชี ส่วนท่านบวชในคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกายอีกครั้งที่วัดคูหาขาด บ้านศรีสุข ตำบลเขื่องใน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี **พระครูศรีสุดดาภรณ์ (ตื้อ)** เป็นพระอุปัชฌาย์ ถึงอุปสมบทในคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย แต่ท่านได้เข้าศึกษาอบรมพระกรรมฐานอยู่ในสำนักวัดป่าแสนสำราญ อำเภอมหาชนะชัย

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพล พระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม
 ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี กับพระอาจารย์สิงห์ ขนดฺยาคโม
 และพระอาจารย์มหาปิ่น ปญญาพล จึงเกิดความเลื่อมใสใน
 คณะสงฆ์ฝ่ายอรัญญวาสี

ต่อมาจึงได้ขอญัตติในคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต เมื่ออายุได้
 ๔๗ ปี ในวันพุธที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ วัดบ้านโพน
 หรือวัดทุ่ง โดยมีพระครูพินิจศีลคุณ (พระมหาอ่อน เจ้าคณะ
 อำเภอลำทะเมนชัย) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมหาทราย เป็นพระกรรม
 วาจาจารย์ พระมหาจันทร์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ท่านอบรมกรรมฐานอยู่ในสำนักท่านพระอาจารย์สิงห์
 ขนดฺยาคโม พอสมควรแล้ว จึงได้ออกธุดงค์ปฏิบัติกรรมฐานไป
 วิเวกโดยลำพัง และได้เข้าบรรมอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต
 ที่วัดบ้านหนองฝืออยู่พอสมควร จากนั้นก็ท่องเที่ยววิเวกไปแต่
 ผู้เดียวในป่าเขาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นถิ่นทุรกันดาร เป็นเวลาหลายปี

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๒ จำพรรษาอยู่วัดป่าบัลลังก์ศิลาทิพย์ บ้านแท่น ๑ พรรษา แล้วธุดงค์ต่อไปยังภูเขาแดง อำเภอแม่จวนจัตวี่ ชาวบ้านเรียกสถานที่นั้นว่า “**ตุน**” มีน้ำไหลออกมาจากภูเขาตลอดปี และชาวบ้านแถบนั้นถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีพระรูปใดเข้าไปอยู่ได้ ท่านอยู่จำพรรษา ณ สถานที่นั้นหลายปี และได้ตั้งชื่อวัดว่า “**วัดอุดมคงคาคีรีเขต**”

ในวันเสาร์ที่ ๓๐ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมกันทั้ง ๕ พระองค์ เพื่อปิดทองฝังลูกนิมิตและนมัสการ หลวงปู่ผาง นับได้ว่าเป็นเกียรติประวัติครั้งสำคัญยิ่งของคณะศิษยานุศิษย์และชาวจังหวัดขอนแก่นโดยแท้

ท่านละสังขารเข้าสู่อนุปาทิเสสนิพพานด้วยอาการอันสงบ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดอุดมคงคาคีรีเขต เวลา ๑๖.๔๕ น. สิริรวมอายุได้ ๘๐ ปี ๓๔ พรรษา

ประมวลภาพ
งานฉลองสมโภชและบรรจुพระบรมสารีริกธาตุ
ในพระธู่ตังคเจดีย์

๒๒ - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระธุดงค์เจดีย์ วัดโศกาภิราม

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีอุปสมบทหมู่เนื่องในวาระสมโภชพระธุดงค์เจดีย์
ที่ศาลาหลวงพ่อทรงธรรม และในพระอุโบสถ วัดโศกาภิราม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระพุทฺธมงคลเจดีย์ วัดอโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุตังคเจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีบรรพชาห่ม เนื่องในวาระสมโภชพระชุตังคเจดีย์
ที่ศาลาหลวงพ่อทรงธรรม วัดอโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระครูสังเวย วัดโศการาม

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีบวชพราหมณ์ที่ชั้น ๒ วิหารวิสุทธิธรรมรังสี วัดโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระรุดังคเจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีบำเพ็ญกุศลบนพระรุดังคเจดีย์

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีพราหมณ์ และรำถวายในชุดรำ ๔ ภาค

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระธุดงค์เจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีพุทธาภิเษกบนพระธุดงค์เจดีย์

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระครูสังเวยดีย์ วัดอโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระธุดงค์เจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๒-๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ พระภิกษุและสามเณรตั้งแถวรับบิณฑบาตรหน้าพระธุดงค์เจดีย์

วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลถวายสมเด็จพระพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุตังคเจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๔-๒๖ เมษายน ๒๕๕๑ งานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์
(ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ปีที่ ๔๗ และพระเทพโมลี (สำราญ คุณวฺฑฺฒโณ) ปีที่ ๙

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระธุดงค์เจดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีเวียนเทียนและบรรจुพระบรมสารีริกธาตุ บนพระธุดงค์เจดีย์

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระพุทธรูปเจดีย์ วัดอโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระครูสังเวยดีย์ วัดอโศการาม

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๑ พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันต์ธาตุภายในพระครูสังเวยดีย์

วันที่ ๒๒-๒๙ เมษายน ๒๕๕๑ เวียนเทียนทุกคืน และทำพิธีพุทธาภิเษกตลอดคืนถึงเช้าทุกคืน

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุตังค์เจดีย์ วัดอโศการาม

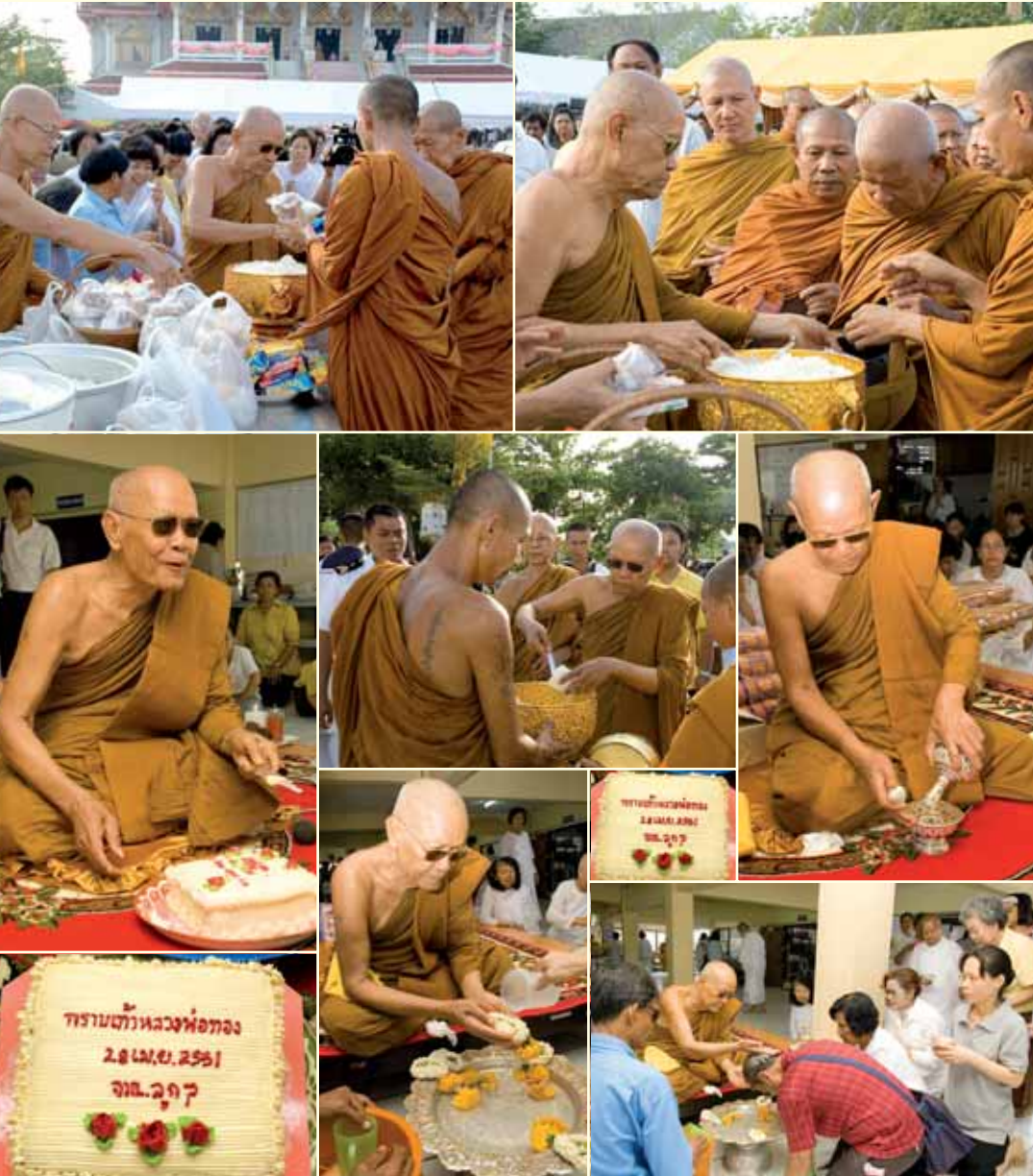
วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๑ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จมาทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุสู่คอระฆังพระเจดีย์องค์ประธาน

พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) ประธานฝ่ายสงฆ์ รับผ้าป่าสงเคราะห์โลก

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุตังคเจดีย์ วัดโศภิตาราม

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๑ งานทำบุญอายุวัฒนะ ๗๖ ปี พระญาณวิศิษฐ์ (หลวงพ่อทอง จันทสิริ)

ถ่ายภาพหมู่ (บน) พระภิกษุ (ล่าง) สามเณร ที่บรรพชา อุปสมบท เนื่องในวันฉลอง
พระธุดงค์เจดีย์

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระครูสังเวย วัดโศภนาราม

ภาพบรรยากาศทั่วไปตลอดงาน

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุดังคเจดีย์ วัดอโศการาม

โรงงานมากมายที่มาร่วมงาน

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระพุทฺธมงคลเจดีย์ วัดอโศการาม

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
.....
พระชุตังคเจดีย์ วัดอโศการาม

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร

๒๔๔

สติปัญญา

พระสุทธิธรรมรังสี คัมภีร์เมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

หนังสือสติปัญญาเล่มนี้ ได้เขียนขึ้นตามความคิดเห็นของ
ตนเองบ้าง บางแห่งก็อาจไม่ตรงกับแบบเพราะผู้เขียนมุ่งเอาใจ
ความเป็นใหญ่ ให้สะดวกแก่การปฏิบัติเข้าอีก ถ้าผู้ยึดถือขลังใน
ตำรา ก็อาจจะเห็นว่าผิดไปก็ได้ แต่ผู้เขียนขึ้นนั้นเห็นว่าถ้าใคร
ทำได้อย่างที่เขียนนี้ก็เชื่อแน่ว่าเป็นหลักดำเนินในทางสมาธิ ปัญญา
และวิมุตติได้จริง

การถือแบบก็ไม่ผิด แต่ให้ถือด้วยปัญญา เปรียบเหมือน
หมอยาที่รักษาไข้รู้จักต้นยา เป็นต้นว่าต้นสะเดาและควินินทั้งสอง
อย่าง และต้มกินเท่านั้นก็ผิด บางคนอาจจะเอาต้นไม้อื่นมาเพิ่ม
เติมและทำผงขึ้นก็ได้ บางหมอก็อาจกลั่นเอาน้ำก็ได้ และขนาด
กินยากี่ผิดกันอีก ฉะนั้น การปฏิบัติธรรมจะถือกันเท่าแบบนั้นก็
อาจผิดก็มี ที่จริงแนวทางใดเป็นการละกิเลสบรรเทาทุกข์ได้ก็นั่น
แหละถูก ยาดีมีคุณอยู่กับคนไข้หาย แบบที่ดีมีคุณอยู่กับการละ
กิเลสใครจะละได้ด้วยอุบายใดผู้เขียนก็เห็นว่าไม่แปลกอะไร ลงท้าย
ก็เดินตามหลัก คีล สมาธิ ปัญญานั้นเอง จะต่างกันก็คนหนึ่ง
หยาบหรือละเอียด ตรงหรืออ้อม ช้าหรือเร็วเท่านั้น

แม้ผู้เขียนเองก็มีใ้ว่าจะแสดงตนเป็นผู้รู้ได้ทุกอย่างไม่เมื่อไร

เหตุนี้ท่านผู้อ่านควรตรองดูด้วยปัญญาของตนเอง เมื่อตอนใด
ขึ้นใดที่ถูกกับเรื่องของท่านที่ปฏิบัติอยู่ ก็กำหนดแนวนั้นเป็นหลัก
สำหรับปฏิบัติต่อไป ไม่จำเป็นที่จะต้องถือเอาทั้งหมดควรถือเอา
จุดใดจุดหนึ่งเท่านั้นก็พอ เมื่อท่านได้จุดสำคัญแล้ว ส่วนอื่น ๆ
ก็เล่นเข้าไปรวมอยู่ในจุดอันเดียวนั่นเอง

ฉะนั้นเมื่อท่านจะดำเนินในข้อปฏิบัติแล้วควรแสวงหาสถานที่
วิเวกสงบอันเป็นคู่มือของการปฏิบัติในสติปัญญา มิฉะนั้น ก็
มิได้รับความสะดวกในการปฏิบัติ เพราะที่วิเวกสงบนั้นเป็นที่พึง
ประสงค์ของนักพรตทั่วไป เปรียบเหมือนบุคคลที่ต้องการดูเงา
ของหน้าของตนได้ชัดเจน อุปมาข้อนี้ฉันใด ผู้ต้องการสันติธรรม
อันละเอียดสุขุมก็จำเป็นต้องดำเนินปฏิบัติดังกล่าวนั้นนั้น หรือ
อีกนัยหนึ่งก็ควรมีสันติภายนอกก่อน จึงจะเกิดสันติภายใน เมื่อ
มีสันติทั้งสองประการนี้ได้เกิดแก่ท่านผู้ใดแล้วก็จะรู้เห็นความเป็น
จริงของธรรม

ฉะนั้น เมื่อท่านจะทำความเพียรตามแบบกรรมฐานนี้แล้ว
ก็ควรทำพิธีไหว้พระสวดมนต์ตามความเคยทำของท่าน เสร็จแล้ว
ก็ให้นั่งทำจิตใจต่อไป ก็เชื่อแน่ว่าจะต้องได้รับผลจริงเหมือนกับ
ข้อความที่ผู้เขียนได้แต่งขึ้น

ถ้าขาดตกบกพร่องประการใด ผู้อ่านคงจะให้ภัยแก่ผู้เขียน
บ้าง เพราะผู้เขียนไม่ใช่นักตำราเท่าใดนั้น ลักแต่รู้บ้างบางส่วนก็
ปฏิบัติไปเท่านั้นเอง

อีกประการหนึ่ง การทำทางจิตใจนี้สำคัญมากเพราะเป็นที่เกิดแห่งบุญกุศลทั้งหลาย บุญกุศลเกิดที่ไหน ควรรักษาที่นั้นไว้ให้ดีจึงจะถูก จิตใจเป็นภาชนะของความคิดทั้งหลาย เมื่อใจบริสุทธิ์สะอาดแล้ว จะทำบุญกุศลส่วนใดภายนอกก็เจริญสุขได้จริง กุศลภายนอกเหมือนแกงที่มีรส แต่ถ้วยชามสกปรกแล้ว แม้แกงอร่อยอยู่ ผู้ที่จะกินอาหารนั้นดูจะไม่ใคร่อิมเพราะสกปรก ถ้าภาชนะใส่แกงสะอาดแกงก็ดีมีรสแล้ว ผู้จะบริโภคดูจะต้องกินอย่างสนิทสนมทีเดียว นี่ฉันใด ใจที่สะอาดแล้วทำบุญกุศลทั้งหลายภายนอกก็จะดูดีเต็ม กล้าสละได้ทุกเวลา เกิดรสแห่งกุศลประจำใจเสมอ ใช่แต่เท่านั้น ยังจะต้องเป็นทางพ้นทุกข์ถึงนิพพานเป็นที่สุด

ผู้จะต้องถึงมรรคผลนิพพานได้นั้น จะต้องทำทางใจ ถ้าไม่ทำทางนี้แล้ว จะทำการกุศลสักเท่าไรก็ถึงมรรคผลนิพพานไม่ได้ นิพพานนี้จะต้องถึงด้วยศีลเป็นเหตุแห่งสมาธิ สมาธิเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นที่ตั้งแห่งปัญญาและญาณอันเป็นองค์สำคัญของมรรค แต่จะขาดสมาธิไม่ได้ ถ้าขาดแล้วก็ได้แต่จะคิด ๆ นึก ๆ เอา ฟุ้งซ่านไปต่าง ๆ ปราศจากหลักฐานสำคัญ

สมาธิเปรียบเหมือนตะปู ปัญญาเปรียบเหมือนค้อนที่ตอกตะปู ถ้าตะปูเอียงไป คนก็ตีผิด ๆ ถูก ๆ ตะปูนั้นก็ไม่ใช่ตะปู กระดาน นี่ฉันใด ใจเราจะบรรลुธรรมชั้นสูงทะลุโลกได้จะต้องมีสมาธิเป็นหลักก่อนแล้วย่อมเกิดญาณ ญาณนี้จะมีได้แต่คนทำสมาธิเท่านั้น ส่วนปัญญาย่อมมีอยู่ทั่วไปแก่คนทั้งหลาย แต่ไม่พ้นจากโลกได้เพราะขาดญาณ ฉะนั้นท่านทั้งหลายควรสนใจอันเป็นทางพ้นทุกข์ถึงสุขอันไพบูลย์

เมื่อท่านสงสัยส่วนใดในหนังสือเล่มนี้โปรดถามได้เสมอ

หนังสือที่ข้าพเจ้าแต่งขึ้นเล่มนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้มีศรัทธาบริจาคทรัพย์เป็นค่าแรงพิมพ์เพื่อแจกจ่ายให้เป็นธรรมทาน อำนาจแห่งธรรมทานนี้ของอำนาวยผลให้แก่ท่านผู้มีศรัทธาปรารถนาสิ่งใดที่ถูกต้องเป็นธรรม ขอให้สำเร็จสุขทุกประการเทอญ.

พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร

วัดป่าคลองกุ้ง จันทบุรี

อธิบายสติปัฏฐานอันเป็นเครื่องบรรเทากิเลสของผู้ปฏิบัติ
ทั้งหลาย ดังนี้

สติปัฏฐาน ๔

๑. กายานุปัสสนา สติปัฏฐาน คือให้ระลึกถึงกายนี้หนึ่ง
๒. เวทนานุปัสสนา สติปัฏฐาน คือให้ระลึกถึงเวทนาหนึ่ง
๓. จิตตานุปัสสนา สติปัฏฐาน คือให้ระลึกถึงจิตนี้หนึ่ง
๔. ธัมมานุปัสสนา สติปัฏฐาน คือให้ระลึกถึงธรรมนี้หนึ่ง

ผู้เจริญสติปัฏฐานทั้ง ๔ นี้ให้เกิดเป็นสมาธินั้นต้องรู้จัก
คุณธรรม ๓ อย่างดังต่อไปนี้เสียก่อน มิฉะนั้นไม่เรียกว่าผู้ตั้งอยู่ใน
ในสติปัฏฐานเลยเพราะว่าความเข้าใจนั้นแคบไป แต่แท้ที่จริงนั้น
มีแต่สติเท่านั้น ไม่พอในการทำสติปัฏฐานเลย เมื่อไม่พอเช่นนี้
ขึ้นระลึกถึงรูปกายแล้ว ก็จะเกิดแต่ความยินดียินร้าย เพราะ
หน้าที่สตินั้นได้แต่ระลึกถึงเท่านั้น ฉะนั้นในการเจริญสติปัฏฐาน
นั้น จำต้องให้รู้เครื่องประกอบของผู้ระลึกดังนี้ คือ

๑. สติ

๒. ให้ตั้งสัมปชัญญะ ความรู้ตัวไว้ประจำใจก่อนใช้สติ
เล่นติดต่อกับอารมณ์ มีรูปกายเป็นต้น แล้วให้เล่นเข้ามาสู่ภายในอีก
คือใจของตน

๓. อาตาปี ความเพียรเพ่งพิจารณาขยายอาการของกาย
ออกเป็นส่วน ๆ

อุปมาอีกว่า กายเราเปรียบเหมือนโรงเลื่อยจักร จิตเปรียบ

เหมือนเหล็กเพลลา สัมปชัญญะเปรียบเหมือนมูเล่ที่หมุนรอบตัว เพลาอยู่ในสถานที่แห่งเดียว สถิติเหมือนสายพาน คอยผูกอารมณ์ กับจิตไว้ไม่ให้เคลื่อนคลาดไปสู่อารมณ์อื่น อาตาปี ความเพียร พึ่งพิจารณาเหมือนตัวเลื่อยจักร คอยตัดหินที่อนชุงนั้น ให้ กระจายออกเป็นชิ้น ๆ จึงจะสำเร็จประโยชน์

คุณธรรม ๓ อย่างนี้จำเป็นต้องให้มีประจำตัวอยู่เสมอในการ ทำสมาธิจึงจะสำเร็จได้

ต่อไปนี้จะแสดงถึงงานที่จะต้องทำอันเป็นหน้าที่ของอาตาปีที่เรียกว่าความเพียรเพ่ง และสัมปชัญญะความรู้ดี สถิติความ ระลึกได้ จะต้องให้ถูกต้องตามหน้าที่ของตน ๆ หน้าที่ของคนที่ จะต้องทำนั้นมีอยู่ ๔ อย่าง คือ

๑. กาย อันเป็นที่ประชุมของธาตุทั้ง ๔
๒. เวทนา ความเสวยอารมณ์ มีสุข มีทุกข์ อุเบกขา เป็นต้น
๓. จิต ผู้สะสมไว้ซึ่งความดีและความชั่วทั้งหลาย
๔. ธรรม สภาพที่ทรงไว้ในตน เป็นต้นว่า กุศลธรรมและอกุศลธรรมอันระคนปนกันอยู่

สี่อย่างนี้เป็นหน้าที่ของผู้จะทำต่อไป

ข้อ ๑. อธิบายคำที่ว่ากายนี้ ได้แก่ธาตุทั้ง ๔ ประชุมกัน เข้า มีจิตวิญญาณครอบครองอยู่ก็ดีที่ปราศจากจิตวิญญาณ ครอบครองแล้วก็ดี แต่ปรากฏแก่ตาได้อยู่ เรียกว่ารูปกาย กายนี้แยกออกเป็นสามประการ คือ

๑. ภายใน ได้แก่กายของตนเอง.
๒. ภายนอก ได้แก่กายคนอื่น.
๓. ภายในกาย ได้แก่ขึ้นได้ขึ้นหนึ่งของอวัยวะ เป็นต้นว่า ลมหายใจอันเป็นส่วนหนึ่งของธาตุทั้ง ๔ นี้เรียกว่าภายในกาย

เรื่องของกาย จะเป็นภายในก็ดี ภายนอกก็ดีก็มีอยู่ว่าธาตุทั้ง ๔ เท่านั้น เมื่อรู้จักหน้าที่ของตนแล้วจำเป็นที่จะต้องทำตามหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง เป็นต้นว่า ๑. สัมผัสสัญญา ความรู้ตัวอยู่กับที่ คือทำความรู้สึกอยู่กับจิตอันเป็นส่วนภายใน ไม่ต้องไปใช้ที่อื่น ๒. สติ ความระลึกได้จะต้องใช้ทั่วไป เป็นต้นว่าใช้เล่นเข้าสู่จิตใจอันเป็นส่วนภายในแล้วใช้เล่นเข้าไปประลึกถึงอารมณ์มีรูปกายเป็นต้น แล้วคอยระคองอารมณ์กับจิตไว้ไม่ให้เคลื่อนคลาดจากกัน ๓. อาตภาพี ความเพียรเพ่งพิจารณาดูรูปกายขยายออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้ หน้าที่ความเพียรเพ่งพิจารณานั้นมีอยู่ ๕ อย่างคือ

๑. ตรวจจตราพิจารณาเพ่งดูอาการ ๓๒ มี เกสา ผม, โลมาขน, นขา เล็บ, ทนฺตา ฟัน, ตโจ หน่ง เป็นอาทิ ให้ตรวจจตราพิจารณาดูจนถี่ถ้วน เมื่อไม่เกิดความสงบในวิธีนี้ ให้เจริญต่อไปในวาระที่ ๒ คือ

ให้เพียรเพ่งพิจารณาอสุภกรรมฐานโดยประการต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นต้นว่า ร่างกายก่อนนี้เป็นที่ประชุมซึ่งสรรพสิ่งทั้งหลายคือหน้าที่บรรจุไว้แห่งซากศพ เป็นสุสานประเทศ เช่น ซากโคกระบือ ซากหมู เป็ด ไก่ เป็ร็ยว หวาน มัน เค็ม อันเข้าไปสะสมบ่มไว้

ในกระเพาะแล้วกรองกลั่นให้เป็นน้ำเลือด น้ำหนอง เปื่อยเน่า พุพอง ซาบซ่าน ออกมาตามทวารต่าง ๆ อันมนุษย์ทั้งหลายพากันเยียวยาอยู่มิได้หยุด เป็นต้นว่า การอาบน้ำ ชัดสี ชักฟอก กลบกลั่นไว้มิให้ปรากฏ แต่ถึงกระนั้นأيความโสโครกของร่างกายก็ยังแสดงตัวออกมาอยู่เสมอ เป็นต้นว่า ชี้หู ชี้ตา ชี้จมูก ชี้ฟัน ชี้เหงื่อ ชี้ไคล ย่อมไหลซาบซ่านอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่โสโครกโสภมด้วยประการต่าง ๆ เป็นต้นว่า ที่เกิดก็เกิดที่โสโครกที่อยู่ก็อยู่ที่โสโครก คืออยู่ในปาช้าฝิบหรือยิ่งกว่าปาช้า ซากผีที่ฝังไว้ในดินแล้ว ดูเป็นร่อย ๆ อย่างเสี้ยอีก ตัวคนเราถ้าจะดูตามลักษณะก็มีอาการต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอ มีกลิ่นก็เหม็นเป็นสิ่งที่น่าเกลียดน่าชังหนักหนา เมื่อพิจารณาอย่างนี้แล้ว ถ้าไม่เกิดความสลดสังเวชก็ให้พิจารณาในวาระที่ ๓ คือ

ให้ฟังพิจารณาตรวจตราลมหายใจเข้าออก ลมเข้ายาวก็ให้รู้ตัว ลมออกยาวก็ให้รู้ตัว ที่แรกการทำลมให้ปล่อยใจออกตามลมก่อน แล้วให้หายใจเข้าเอาใจเข้ามาตามลมอีก ทำอยู่อย่างนี้สักสองสามครั้งแล้วจึงตั้งใจไว้เป็นกลาง อย่าออกตามลม อย่าเข้าตามลม จนนิจิตนิ่งอยู่ รับรู้แต่ลมเข้าลมออกเท่านั้นทำใจว่าง ๆ สบาย ๆ ไร้เฉย ๆ จะวางใจไว้ที่จมูกก็ได้ที่เพดานก็ได้ ถ้าวางไว้ในหทัยวัตถุได้ยิ่งดี แล้วทำจิตให้นิ่ง จะเป็นที่สบาย เกิดปัญญาเกิดแสงสว่าง ดับความคิดต่าง ๆ ให้น้อยลง แล้วฟังพิจารณาสังเกตกำหนดอาการของลม ที่มีอาการพองตัวเข้าออกอยู่นั้น เป็นต้นว่า เข้ายาวออกยาว เข้าสั้นออกสั้น เข้าสั้นออกยาว เข้ายาวออกสั้น เข้าหายบออกละเอียด เข้าละเอียดออกหยาบ

เข้าละเอียดออกละเอียด ให้ฟังพิจารณาอาการของลมทั้งหลาย เหล่านี้ให้ถี่ถ่วนและอย่าให้จิตเคลื่อนไหวไปตามลม ทำอย่างนี้ จนกว่าจะเกิดความสงบ ถ้าไม่สงบด้วยวิธีนี้ให้เปลี่ยนไปในวาระที่ ๔ คือ

ให้ฟังพิจารณาดูธาตุทั้ง ๔ มีธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นต้น ส่วนใดที่แข็งเรียกว่าธาตุดิน ส่วนใดที่เหลวเรียกว่าธาตุน้ำ ส่วนใดที่พัดไปพัดมาเรียกว่าธาตุลม ส่วนใดที่อบอุ่นเรียกว่าธาตุไฟ แยกธาตุดินเป็นกองหนึ่งตั้งไว้ข้างหน้า แยกธาตุน้ำเป็นกองหนึ่งตั้งไว้ข้างหลัง แยกธาตุลมเป็นกองหนึ่งวางไว้ข้างซ้าย แยกธาตุไฟกองหนึ่งวางไว้ข้างขวา ตัวเราตั้งตนไว้ตรงกลางแล้วฟังพิจารณา ดูว่าร่างกายนี้ เมื่อแยกออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้แล้ว ก็จะเป็นความแตกดับทำลายหายสูญไปเป็นถ้ำ ที่เรียกว่าตาย โดยอาการเช่นนี้ แล้วก็เกิดความสลตสังเวช เมื่อไม่เห็นผลปรากฏเกิดขึ้นแล้วให้ฟังพิจารณาในวาระที่ ๕ คือ

ให้พิจารณาว่า ร่างกายนี้เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องมีความแก่ รุกรันเข้ามาหาตนทุกวิถีทาง ความเจ็บก็จะมีมา ความตายก็จะมีมา ความพลัดพรากจากสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ก็จะมีมาถึงตนจนได้ ร่างกายก่อนนี้ย่อมมีลักษณะปรากฏอยู่เสมอ เป็นต้นว่า **อนิจจัง** เป็นของไม่เที่ยงมันถาวร คอยโยกคลอนอยู่เสมอ **ทุกขัง** เป็นของที่ทนอยู่ได้ยาก **อนัตตา** ไม่ใช่ตัวตนเราเขาเอามาไม่ได้ เอาไปไม่รอด ตายแล้วย่อมทอดทิ้งเหมือนท่อนไม้ และท่อนฟืน หาเป็นสาระแก่นสารมิได้ เมื่อฟังพิจารณาด้วย

อาการเช่นนี้แล้ว ก็จะทำให้เกิด
ความสลัดสังเวชเป็นเหตุให้
จิตสงบตั้งมั่นเป็นสมาธิ

อาการทั้งหลาย ๕ อย่าง
ที่กล่าวมานี้เป็นหน้าที่ของอาตมาปี
คือ ได้แต่ความเพียรเพ่ง
พิจารณาต่อผู้ดูสภาพความ
จริงของรูปกายนี้ ส่วนตัวสติ
ต้องให้ทำงานตามหน้าที่ของตน
คือ ระลึกถึงอารมณ์ของ
กรรมฐานและระลึกถึงจิตใจ

ของตนอันเป็นส่วนภายใน อย่าได้ส่งไปในสถานที่อื่นนอกจากนี้
ว่าเวลานี้เรามีความรู้สึกตัวอยู่หรือไม่ ที่เรียกว่าสัมปชัญญะความ
รู้ดีให้ตั้งคอยกำหนดสังเกตทำความเข้าใจความรู้สึกตัวว่า เวลานี้จิตใจของ
เรามีความเคลื่อนไหวพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปโดยอาการ
อย่างไรบ้างก็ให้ทำความเข้าใจตัวอยู่กับที่ประจําใจ

อาการทั้งหลายที่กล่าวมานี้เป็นกรกระทำในส่วน **กายานุ
ปัสสนาสติปัฏฐาน** กายนี้จะเป็นภายนอกก็ตาม ภายในก็ตาม
ภายในกายก็ตาม จำเป็นต้องใช้คุณธรรมทั้ง ๓ อย่างตั้งว่ามาแล้ว
เมื่อทำได้สมบูรณ์เช่นนี้แล้ว จึงเรียกว่าเป็นผู้เจริญมหาสติปัฏฐาน

ธรรมดาคนเราสติด้อยมมีกันทั่วไป แต่ไม่มีสัมปชัญญะ
ความรู้ตัว สตินั้นจึงตกไปในทางที่ผิดที่เรียกว่ามิจฉาสติ เมื่อ

ใครทำได้โดยอาการดังกล่าวมานี้ จะต้องเกิดความตั้งมั่นแห่งจิต
อย่างไม่ได้อะไรเสียเลย ต้องได้รับความสลดสังเวช อันเป็น
เหตุแห่งความสงบตั้งมั่นไม่หวั่นไหว เป็นบันไดแห่งวิปัสสนาญาณ
อันเป็นหนทางพระนิพพานที่นักปราชญ์และบัณฑิตทรงภาษิต
รับรองไว้ว่า **“นิพพานัม ปรมัม สุขัม พระนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง”**
อธิบายมาในกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ด้วยประการดังนี้

ข้อ ๒. อธิบายใน**เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน** ต่อไป

คำที่ว่าเวทนานั้นได้แก่ความเสวยอารมณ์ที่เกิดขึ้นจาก
อาการกระทำของตัวที่เรียกว่ากรรมถ้าจะกล่าวโดยประเภทนั้นมี
๓ อย่าง คือ

๑. เวทนาภายใน
๒. เวทนาภายนอก
๓. เวทนาในเวทนา

เวทนาภายในนั้นถ้าจำแนกตามความรู้สึกที่เป็นอยู่มี ๓
อย่างคือ **๑. สุขเวทนา** ความสบายปลอดโปร่งในจิตใจของตน
๒. ทุกขเวทนา ความทุกข์ความเศร้าโศก ความหงุดหงิด ดวง
จิตเหี่ยวแห้งไม่เบิกบาน **๓. อุเบกขาเวทนา** ความเป็นกลางวาง
เฉยอยู่ระหว่างสุข ในระหว่างทุกข์ที่ยังไม่เกิดขึ้น ทั้ง ๓ อย่างนี้
เรียกว่าเวทนาภายใน

ส่วนภายนอกนั้นก็ยังมี ๓ อย่างเหมือนกัน คือ

๑. **โสมนัสสเวทนา** ความยินดีปรีดาราเริงอยู่ในอารมณ์

ภายนอก เป็นต้นว่า รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ชัมมารมณฺ์ ที่เกิดจากอายตนะทั้ง ๖ เป็นต้น เมื่อใจได้ถูกต้องดูตมียินคืออยู่ในอารมณ์อันนั้น เรียกว่า โสมนัสสเวทนา

๒. โทมนัสสเวทนา ความคับแค้นน้อยใจได้เกิดขึ้น จากอาการที่ได้ประจวบกับอารมณ์ภายนอก เป็นต้นว่า รูป เสียง กลิ่น รส เป็นอาทิ เมื่อปรากฏแก่ ตา หู จมูก ลิ้น เป็นต้นแล้ว สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นถ้าเป็นที่ไม่พอใจของตน เป็นสิ่งไม่น่าปรารถนา จึงได้เกิดโทมนัสเวทนาประการหนึ่ง

๓. อุpekขาเวทนา คือ รูป เสียง กลิ่น รส เป็นอาทิ ทั้งหลายเหล่านั้นได้ผ่านมากกระทบถูกต้องอายตนะภายใน ก็มีได้ยินดี ยินร้าย ใจเป็นกลางวางเฉยอยู่เรียกว่าอุpekขาเวทนา ที่เรียกว่าเวทนาภายนอกเพราะเหตุว่า เนื่องด้วยการเกิดจากอายตนะภายนอก ส่วนข้อ ๓. เวทนาในเวทนานั้น คือหมายเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของเวทนาทั้งหลายที่กล่าวมานั้นคือไม่ต้องเลือก เป็นต้นว่า มีสุขปรากฏอยู่แก่ตนเมื่อไร ให้ตั้งจิตพิจารณาอยู่ในเวทนาอันนั้น เช่นว่ามีสุขก็ให้ตั้งสติกำหนดระลึกอยู่ในที่นั้น ประคองใจอันนั้นให้อยู่ในตน ประคองตนให้อยู่ในสุข อย่าให้คลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่น และอย่าให้ความปรารถนาใด ๆ เกิดขึ้นในขณะจิตอันนั้น แล้วค่อยใช้อาตาศี ความเพียรเพ่งพิจารณาดูความจริงของเขา สัมปชัญญะ ความรู้ดี ให้คอยสังเกตจิตใจ ให้รู้ตัวอยู่กับที่ อย่าให้กระแสของสมุทัยเกิดขึ้น

สมุทัยที่จะเกิดขึ้นในครั้งแรกนั้นเกิดจากความไม่รู้สึกรู้ตัว

ดี แล้วก็จะมึจิตหัวน้ไหว ลักษณะที่ไหวตัวนั้นแหละ เรียกว่า **ตัววิภาตัตถา** เมื่อไหวแรกขึ้นมีกระแสจิตเกิดแล่นสายออกไป กระแสที่สายอยู่นั้นเป็นตัว**ภาตัตถา** เมื่อเจอะสิ่งใดแล้วอันเป็นส่วนอายตนะภายนอกเข้ายึดเอา นั้นเรียกว่า**ตัวกามัตถา**

ฉะนั้น จึงให้ปกครองจิตใจของตนให้อยู่ในอารมณ์หนึ่งทีเรียกว่า สุขเวทนา อย่าเอาอารมณ์อื่นเข้ามาปะปน ให้ตั้งสติสัมปชัญญะไว้ประจำตนแล้วให้เพียรเพ่งพิจารณาจนรู้ความจริงของเวทนานั้น ๆ ที่เรียกว่าอาตาปี เมื่อทำได้เช่นนี้จึงจะเรียกว่าเป็นผู้เจริญในเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานข้อนี้

โดยมากคนเราเมื่อมีเวทนาอันใดเกิดขึ้นแล้วมักทำความปรารถนาต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น สุขเวทนาได้เกิดขึ้นแก่ตนแล้วก็อยากให้สุขนั้นเป็นอยู่คงที่ หรืออยากให้เกิดยิ่งขึ้นไป เลยกลายเป็นเหตุให้ทุกข์เกิดที่เรียกว่าสมุทัย เลยได้รับผลตรงข้ามกับความต้องการของตน บางทีมีทุกข์เวทนาเกิดขึ้นก็ไม่ต้องการ ดันร่นหาความสุขต่อไป เลยกลายเป็นเพิ่มทุกข์ วางขณะใจก็เฉย ๆ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ไม่ยินดียินร้าย เป็นกลางวางเฉยอยู่เช่นนั้น แล้วก็อยากให้เป็นอยู่เช่นนั้นเป็นนิจ บางทีก็เห็นว่าตนไม่ฉลาดเป็นเหตุให้เกิดความปรารถนาขึ้นอีก ได้แล้ว ก็ดันร่นชวนชวยอยากได้ให้ดียิ่งขึ้นไปกว่าที่ตนเป็นอยู่นั้นเมื่อเป็นเช่นนี้จะเรียกว่าเป็นผู้ตั้งอยู่ในสติปัฏฐานไม่ได้ ถึงแม้มีสติระลึกได้ อยู่ว่าสุขหรือทุกข์หรืออุเบกขาก็ตาม แต่ก็ไม่พ้นไปจากความ เป็นเช่นนั้น

นี่ก็สื่อให้เห็นว่าขาดคุณธรรม ๓ อย่าง ทะนุบำรุงช่วยสนับสนุน สติอันนั้นให้เป็นองค์มรรคขั้นคือ ให้มีสัมปชัญญะ ความรู้ดีประจำใจไว้ในเบื้องต้นนี้หนึ่ง แล้วใช้สติ เล่นติดต่อกับอารมณ์กับจิต อย่าให้ จิตเคลื่อนคลาดจากอารมณ์นั้น อย่าให้อารมณ์นั้นคลาดเคลื่อน จากจิต ตั้งสติกับอารมณ์นั้น ประคองจิตไว้ในอารมณ์เดียวให้

แน่นแน้อยู่ ส่วนอารมณ์นี้เป็นหน้าที่ของอาตาปี คือความเพียร พังพิจารณาตามอาการของเวทนาทั้งหลายที่เป็นภายในและภายนอก สุข ทุกข์ อุกเบกขา อาการใดอาการหนึ่ง เช่นทุกข์ เกิดขึ้นจาก เหตุอะไร ให้เพียรพิจารณาดูให้รู้ความจริงนี้หนึ่ง สุขเกิดขึ้น จากเหตุอะไรเป็นหน้าที่ของความเพียรพิจารณาหาความจริงนี้หนึ่ง อุกเบกขาเกิดขึ้นในขณะที่จิตอันใด เป็นหน้าที่ของอาตาปีคือ ความ เพียรพิจารณาดูจนกว่าจะรู้ความจริงนี้หนึ่ง จะเป็นเวทนานอกก็ตาม ในก็ตาม เป็นหน้าที่ของอาตาปี เมื่อเวทนาทั้งหลายเหล่านี้ปรากฏ อยู่ในที่แห่งใด จำจะต้องใช้ความเพียรพิจารณาแผดเผา เราร้อนอยู่ในที่นั้น นี่เป็นวาระ ๑ ของความเพียรพิจารณา

๒. ให้ดูความเกิดขึ้นแห่งเวทนาอันมีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ต้อง สวไปในที่อื่น ทำความเห็นว่าจะเกิดมาจากเหตุอะไรก็ตาม ให้กำหนดจ้องอยู่แต่ปัจจุบัน

๓. ให้ฟังพิจารณาดูความเสื่อมไปของเวทนานั้น

๔. ให้ฟังดูความดับของเวทนานั้น

๕. ทำความรู้ไว้ว่า เวทนานี้มีแต่ความเกิดและความดับ ความทำลายถ่ายเทกันไปด้วยประการต่าง ๆ หาเป็นแก่นสารไม่ได้

เมื่อใครทำได้ด้วยอาการเช่นนี้ จึงเรียกว่าเป็นผู้ตั้งอยู่ใน เวทนานุปัสสนาสติปัญญา ย่อมเป็นองค์มรรคสมังคิอยู่ในที่นั้น ถ้าจะย่นให้เป็นองค์มรรคต้องย่นอย่างนี้ คือ สัมปชัญญะ ความรู้ดีคอยระคองจิตอยู่ ทำความรู้ตัวอยู่ ไม่ปล่อยจิตของตนให้ แล่นไปสู่อกุศล ทำจิตของตนให้เป็นปกติอยู่นี้เรียกว่า คีล สติ คอยประสานจิตกับอารมณ์ไม่ให้คลาดเคลื่อนไปสู่อารมณ์อื่น นี้ เรียกว่าสมาธิ อาตมาพิจารณาเพียรฟังพิจารณาในอารมณ์นั้น ๆ ให้ รู้แจ้งเห็นจริง รู้ได้ทั้งความเกิดความดับ รู้ได้ทั้งความไม่เกิด ความไม่ดับ นี้เรียกว่าปัญญา

คุณธรรมสามประการนี้ต้องให้มีให้เกิดขึ้นพร้อมเพรียงกัน ในขณะที่จิตอันใดอันหนึ่งจึงเรียกว่ามรรคสมังคิ แล้วมรรคเหล่านั้นทำงานตามหน้าที่แห่งตน ก็จะมีรู้แจ้งเห็นจริงโดยไม่ต้องละน้อม ทำนี้ ละนี้ทำโน่น ละนอกทำใน ละในทำนอก เมื่ออาศัยคุณธรรมสามประการนี้พร้อมแล้ว จะไปทำในอารมณ์ใดก็ตาม อดีตอนาคต ปัจจุบัน สุข ทุกข์ อุเบกขา อากาโรได้ก็แล้วแต่ เมื่อสมบูรณ์ด้วยคุณธรรมแล้ว ย่อมแล่นเข้าไปถึงกันหมด จึงได้เปรียบไว้ในเบื้องต้นว่าจิตเปรียบเหมือนเหล็กเพลจักร สัมปชัญญะเปรียบเหมือนมูลเหล็กมนต์ตัวอยู่ประจำที่ของตน สติเหมือนสายพาน

คอยประสานอารมณ์กับจิตมีให้คลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลง อาตมาปีเหมือนเลื่อยจักรชักไปมาคอยตัดรอนอารมณ์นั้น ๆ ให้กระจายออกเป็นส่วน ๆ ที่เรียกว่า “ภควา” ผู้มีปัญญารู้เห็นตามความเป็นจริงเช่นนั้นจึงเรียกได้ว่าเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยการทำในสติปัฏฐานข้อนี้

ข้อ ๓. อธิบายใน**จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน** คำที่ว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน นั้นจำแนกออกโดยอาการ ๓ อย่างดังนี้คือ

๑. จิตภายใน

๒. จิตภายนอก

๓. จิตในจิต คือได้แก่การกยิบยกเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของจิตทั้งหลายที่กล่าวมานั้น ตัวอย่างเช่น บางครั้งก็มีราคะ บางครั้งก็มีโทสะ บางครั้งก็มีโมหะ ในคราวใดสมัยใดจิตทั้งหลายเหล่านั้นได้เกิดขึ้นแก่ตนแล้ว ก็ตั้งใจหยิบยกเอาจิตดวงนั้น ๆ เข้าไว้ แล้วตั้งสัมปชัญญะความรู้สึกรู้ตัวประจำใจไว้ ตั้งสติแล่นติดต่ออารมณ์นั้นๆ ให้มั่นคง อย่าไปส่งไปในอารมณ์อื่น และอย่าให้ความปรารถนาใดๆ เกิดขึ้นในขณะที่จิตอันนั้นแล้วใช้อาตมาปีคือความเพียรเพ่งพิจารณาอยู่ในอารมณ์นั้น อย่าหวั่นไหวจนกว่าจะรู้ความเป็นจริงของเขา ความจริงของนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วยิ่งกำเริบก็มี เลื่อนน้อยถอยไปก็มี เกิดขึ้นชั่วขณะหนึ่งแล้วก็เลื่อนสิ้นไปเป็นธรรมดา หาเป็นแก่นสารมิได้ ตั้งใจเพ่งพิจารณากับอยู่ด้วยอาการอย่างนี้ ถึงแม้ว่ากิเลสเหล่านั้นยังมีปรากฏอยู่ ถ้าหากเราเป็นผู้มีสัมปชัญญะความรู้ตัว สติความระลึกได้ อาตมาปีความเพียรพิจารณา

เมื่อคุณธรรม ๓ ประการนี้มีประจำอยู่ในตนเอง อกุศลจิตทั้งหลายเหล่านั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะเจริญงอกงามได้ เปรียบเสมือนต้นไม้ที่มีอยู่บนพื้นดินที่ถูกครอบงำด้วยภษณะ เป็นต้นว่า หม้อหรือกะลาที่เขาครอบไว้ซึ่งพันธุ์ผักกาดที่กำลังงอกขึ้นใหม่ ถ้ามนุษย์ไม่หยิบยกกะลานั้นออกแล้ว พืชพันธุ์ทั้งหลายเหล่านั้น ก็ไม่มีทางเจริญเติบโตขึ้นได้ มีแต่ที่จะเหี่ยวแห้งตายไป ถ้ายาวเท่านี้ นั่น นั่น ผู้ปฏิบัติก็ควรที่จะจำต้องใช้สัมปชัญญะความรู้ตัวประจำจิตนั้นๆไว้ สติค่อยเล่นระลึกรู้ในอารมณ์นั้น อาตมาปีเพียรเพ่งแผดเผา กิเลสเหล่านั้นก็จะเบาบางห่างไกลไปจากใจของตนทุกเมื่อ

จิตทั้งหลายที่กล่าวมาเปรียบเหมือนเมล็ดพันธุ์ผักกาดและถั่วเขียว สติเปรียบเสมือนกะลา สัมปชัญญะเปรียบเสมือนบุคคลผู้หว่านเมล็ดพันธุ์ อาตมาปีความเพียรเพ่งพิจารณา อุปมาเหมือนแดดอันเป็นเครื่องแผดเผาผลาญให้พืชพันธุ์ย่อยยับดับสูญที่กล่าวมานี้พุดถึงจิตฝ่ายชั่ว

ส่วนจิตฝ่ายดีนั้นมีตรงกันข้าม เช่น วิจารณ์จิต จิตที่คลี่คลายออกมาจากความกำหนดยินดี **อโหสะ** คือจิตปราศจากความหงุดหงิดงุ่นง่าน อันเป็นบ่อเกิดแห่งความเสียหาย **อโมหจิต** จิตที่ปราศจากความหลุ่มหลงมัวเมา เข้าใจผิดไปต่างๆ นี่เป็นส่วนกุศลจิตอันเป็นรากเหง้าแห่งความดีทั้งหลาย เมื่อเกิดมีแต่ตนแล้วก็ให้รักษาไว้ แล้วคอยกำหนดไว้จะตรวจดูภูมิภาคของตน จะได้ว่ารู้จิตใจของตนนั้นอยู่ในภูมิอันใด ถ้าจะกล่าวตามภูมิของจิตแล้วก็มีอยู่ ๔ อย่าง อันเป็นภูมิภาคแห่งความดี

๑. กามาวจรภูมิ
๒. รูปาวจรภูมิ
๓. อรูปาวจรภูมิ
๔. โลกุตตรภูมิ

๑. กามาวจรภูมิ นั้น มีจิตดวงหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วแล่นไปติดต่อกับอารมณ์ทั้งหลายอันเป็นกุศลเป็นต้นว่า รูป เสียง รส สัมผัส ธรรมารมณ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งกุศล เมื่อตนได้ประสบอารมณ์นั้นๆ แล้วก็เกิดโสมนัสยินดีปรีดาว่าเรได้อยู่ด้วยอารมณ์เหล่านั้นมีรูปเป็นต้น แต่รูปในที่นี้หมายถึงรูปอันเป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมอย่างเดียวเรียกว่า กามาวจรกุศล ถ้ายนย่อภูมิขึ้นแห่งกามาวจรสวรรค์มาไว้ในตนแล้ว ดังนี้ คือ รูปอันเป็นที่ตั้งแห่งกุศลชั้นหนึ่ง รสที่เป็นกุศลชั้นหนึ่ง สัมผัสที่เป็นกุศลชั้นหนึ่ง ธรรมารมณ์ภายในที่เกิดกับใจชั้นหนึ่ง รวมลงเป็นสวรรค์ ๖ ชั้น นี้เรียกว่า กามาวจรภูมิ

๒. รูปาวจรภูมิ คือจิตนั้นเกิดจากความวิตก เกิดขึ้นในรูปอันเป็นอารมณ์แห่งกรรมฐานอันใดอันหนึ่ง แล้วขยายอาการของรูปอันนั้นออกไปเป็นส่วนๆ ที่เรียกว่าวิจาร์ และคอยระวังจิตของตนอย่าให้เคลื่อนคลาดจากอารมณ์อันนั้น จึงเรียกว่า **เอกคตารมณ์** เมื่ออารมณ์และจิตเป็นหนึ่ง เช่นนี้แล้ว อารมณ์นั้นนั้นก็กลายเป็นของเบาใจ มีภาระน้อยปลดปล่อยความกังวลเสียได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ปีติความอิ่มใจ ความสุขสบายใจอันเป็นผลย่อมเกิดขึ้น เมื่อจิตประกอบด้วยองค์เช่นนี้ เรียกว่าปฐมญาณ รูปาวจรจิตเบื้องต้น

๓. อรูปาวจรภูมิ คือ

จิตปล่อยจากรูปอันเป็นส่วน
รูปารมณีนั่นแล้ว แต่ยึดถือใน
ส่วนอารมณ์ที่ละเอียด อันเป็น
ประเภทแห่งนามธรรม เป็นต้น
ว่า อากาสาัญญาจายตนฌาน คือ
ความเพ่งใน ที่ว่างๆ โลงๆ รู้ๆ
อยู่ว่าไม่มีรูปใดรูปหนึ่งผ่านเข้า
มาปรากฏ ฉะนั้นจึงไม่สามารถ
รู้ได้ทั่วถึง เป็นแต่แค่ไปรู้หลบ

ตัวอยู่ภายใน ไม่ใช่เข้าไปรู้ที่อยู่ด้วยทำงานสำเร็จ เข้าไปรู้ที่อยู่ด้วย
อาการหลบหลีก คือ เห็นแก่โทษที่เกิดขึ้นแต่ส่วนภายนอก ไม่
เห็นว่าโทษนั้นฝังอยู่ภายใน จึงเข้าไปหลบอยู่ทำความรู้ แต่ส่วน
ตัวก็สำคัญว่าตนหมดกิเลสไปบ้าง เพราะสำคัญที่ว่างนั้นเป็นนิพพาน
นี้เรียกว่า อรูปาวจร

ภูมิในเบื้องต้นอันเป็นส่วนแห่งโลกีย์ ถ้าใครต้องการที่จะรู้
ดีรู้ชอบ แล้วจิตดวงนี้เป็นโลกีย์หรือโลกุตตระนั้นอย่างนี้ คือ ให้
สังเกตเมื่อทำความรู้เข้าไปสงบอยู่แล้วก็มีสุขสบายคล้ายกับ
ว่าไม่มีกิเลสเจือปน ถ้าปล่อยจิตดวงนั้นให้เป็นอยู่ตามธรรมดา
แล้วก็เกิดกิเลสกำเริบขึ้นได้อุบัติตามธรรมดา เหตุนี้จึงเรียกว่าเป็น
แต่โลกีย์ บางทีก็ทรงตัวอยู่ได้ไม่เสื่อมด้วยอำนาจแห่งความเพียร
บางทีก็เกิดความสงสัยลังเลขึ้นในความรู้อันลึกซึ้งของตนนั้นอีก เมื่อ
เป็นเช่นนี้ ก็อย่าพึงเข้าใจว่าเป็นความรู้อันแท้จริง ถ้าจะพูดถึง

ความรู้อันมีมากเช่น มโนใจก็รู้ จิตก็รู้ วิญญาณก็รู้ ปัญญาที่รู้ สัมปชัญญะก็รู้ วิชาที่รู้ อวิชาที่รู้ รวมลงที่ว่ามานี้ล้วนแต่หมายเอาความรู้เป็นฐานด้วยกันทั้งสิ้น ต่างกันแต่ลักษณะที่รู้ เมื่อไม่รู้จักแยกอาการของรู้แล้ว รู้นั้นก็สับสนกันได้ บางทีก็อาจจะเอาความรู้ผิดมาเป็นความรู้ถูก บางทีก็อาจจะเอาความรู้ที่ติดสมมตมาเป็นวิมุตติ ฉะนั้นผู้ปฏิบัติควรไตร่ตรองพลิกแพลงให้รู้แจ้งเห็นจริงด้วยตนเอง ว่าความรู้อันใดเป็นความรู้อันแท้จริง ความรู้อันใดเป็นความรู้ที่ไม่จริง ความรู้ที่ไม่จริงนั้นสักแต่ว่ารู้ แต่ละไม่ได้ ความรู้ที่จริงนั้น เมื่อเข้าไปรู้ในสิ่งใดโดยอ้อมละได้ นี้พูดมาใน ส่วนภูมิภาคแห่งจิตทั้งหลาย ทั้ง ๓ อย่างนี้เรียกว่า โลกียภูมิ

๔. โลกุตตรภูมิ นั้นนับแต่ขั้นแรก คือ ได้แก่ โสตาปัตติผล โสตาปัตติผลในเบื้องต้นท่านก็ดำเนินมาในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันเป็นส่วนโลกีย์ อันเป็นภาคพื้นเหมือนกัน แต่ท่านเป็นผู้ได้รู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจ ๔ ในครั้งแรกจึงได้ละสังโยชน์ ๓ ประการออกจากตนเสีย ดวงใจของท่านนั้นจึงได้หลุดเข้าไป กระแสของนิพพาน อธิบายที่เรียกว่าสังโยชน์ทั้ง ๓ นั้นคือ

๑. **สักกายทิฏฐิ** ความเห็นเป็นเหตุให้ถือว่าก่อนกายนี้เป็นของตน

๒. **วิจิกิจฉา** ความลังเลเป็นเหตุให้ไม่แน่ใจในความดีที่เราเชื่อถือกัน คือ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ มีความจริงหรือไม่

๓. **สีลัพพตปรามาส** ความลุ่มลุ่มคล้ำอยู่บนสิ่งที่ตนประพฤติ

ปฏิบัติอยู่อย่างนั้น

ถ้าจะกล่าวให้สั้น ก็ได้แก่การยึดถือความดีทั้งหลายอันเป็นส่วนของกิริยาภายนอก เป็นต้นว่า รักษาศีล หรือทำข้อวัตรปฏิบัติ ก็ยึดถือเอาแต่อาการของกายของวาจาเท่านั้น เป็นต้นว่า ไม่สามารถที่จะปลดเปลื้องกิริยาทั้งหลายนั้นออกจากตนได้ ยังคงยึดถือเอาความดีอันเกิดจากกิริยานั้นอยู่ ถ้าได้ทำกิริยาเช่นนั้นแล้วก็ดีใจ ถ้าพลาดพลั้งไม่ได้ทำตามกิริยานั้นแล้วใจก็เสีย เป็นต้นว่า ศีลก็เอาจากพระ ศีลแปดหรืออุโบสถก็ยึดถือกันอยู่ แต่ วัน คีน ปี เดือน ยึดเอาความดีได้เสียอยู่แค่กิริยาภายนอก อันเป็นลัทธิเคยชิน หาเข้าถึงศีลธรรมไม่ อย่างปฏิบัติได้แค่ ลีลาพุดพุดพาดาน ถือกันแต่ลัทธิ ถือประเพณี ถือสมมติ ว่าดีเหล่านั้น ยึดมันมิได้ปล่อยวางลู่บคลำอยู่เสมอ จึงเรียกว่า ลีลาพุดพุดพรามาส ๑ เป็นเครื่องกันแห่งความดี เป็นต้นว่า ทาน ศีล ภาวนา ที่เคยถือกันมาว่า วัน ๘ คำ วัน ๑๕ คำ นั้น แหละเป็นบุญ

ส่วนโสดาที่ท่านเคยละขาดแล้วถือเช่นนั้นไม่ คือใจท่านไม่ข้องอยู่ในลัทธิประเพณี คือศีลของท่านไม่มีลิกขาบทเสียแล้ว คือเข้าถึงตัวจริงของศีลเสียแล้ว ศีลก็จะปราศจากกาลเวลา ไม่เหมือนปุถุชน ปุถุชนนั้น จะต้องมองหมายความดีให้กิริยาภายนอกอยู่เป็นต้นว่าศีลอยู่กับวัน ๘ คำ อยู่กับวัน ๑๕ คำ อยู่ในพรรษา อยู่ในเดือนปีเช่นนี้แล้วก็ยึดถือกันอย่างมั่นคง ถ้าใครทำไม่ถูกต้องตามประเพณีลัทธินั้น ๆ แล้วก็หาว่าไม่เป็นศีลเป็นธรรม

ในที่สุดก็เลยหาโอกาสทำความดีได้ยาก นี่แหละจึงเรียกว่า ไม่รู้จักหลักเกณฑ์แห่งความดีทั้งหลาย

ส่วนโสดานั้นศีลธรรมได้เล่นเข้าไปบรรจุในกายใจทั้งหมด ปลดเปลื้องออกเสียได้ซึ่งลัทธิที่โลกเขานิยามว่าดีอย่างนั้น ดีอย่างนี้ ดีจริงนั้นท่านได้เห็นปรากฏอยู่ในใจของท่านเอง ดีก็อยู่ที่ตรงนี้ ชั่วก็อยู่ที่ตรงนี้ หากมีอยู่ตามกิริยาภายนอกไม่ สมได้กับพุทธภาษิตว่า

**“มโนปุพฺพบุคฺคมารมฺมา มโนเสฏฺฐจา มโนมยา
ธรรมทั้งหลายมีใจถึงก่อน มีใจเป็นใหญ่
สำเร็จแล้วด้วยใจทั้งสิ้นนี้แลชื่อว่าโสดา”**

อุปมาเปรียบเหมือนบุคคลที่แจวเรือถูกร่องลงแหล่งแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีแต่ที่จะล่องไปสู่ปากน้ำสมุทรสาคร กล่าวคือ อมตณฤพานั้นถ่ายเดียว กิริยาที่จะต้องไหลไปสู่มหาสมุทร นั้น มีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. โสดาชั้นต่ำ เปรียบเสมือนคนที่นอนก่ายเกก จับตะกูดเรือไว้เฉยๆ เรือนั้นแล่นไปถึงช้า นี้จำพวกหนึ่ง

๒. มือจับแจว ขาเกาะตะกูดหางเสือเรือแล้วก็แจวไป พวกหนึ่ง

๓. เรือนั้นใส่เครื่องยนตร์ มีคนถือพวงมาลัยแล่นไปถึงจุดหมายอย่างรวดเร็ว

อุปมาฉันใด พระอริยโสดาเหมือนบุคคลที่แจวเรืออยู่ ๓

จำพวกนี้แหละ เรียกว่าบุคคลที่เข้าถึงกระแสแห่งพระนิพพานที่เรียกว่าโลกุตตรภูมิในเบื้องต้น

ถ้าจะย่อเนื้อหาค้นหาข้อแห่งสังโยชน์ทั้ง ๓ ก็ดังนี้ **ยึดถือก่อน** ภายเป็นของตนเรียกว่า **สักกายะทิฏฐิ** คือ กิริยาของกายหนึ่ง

เรียกว่า **สัทัพพะตะปราคาส** ไม้รู้จักแยกกายออกจากจิต ไม้รู้จักแยกจิตออกจากกิริยานี้หนึ่ง

จึงเป็นเหตุให้ไม้รู้จักเห็นจริง จึงเกิดความลังเลใจไม่แน่นอนเรียกว่า **วิจิกิจฉา**

ที่แสดงออกมานี้เป็นส่วนความเห็น ฉะนั้นผู้ฟังทั้งหลายให้ไตร่ตรองดูอีก

นี้แสดงมาในส่วนโลกุตตรภูมิของจิตทั้งหลาย ที่เป็นฝ่ายอกุศลจิต เมื่อรู้จักจิตทั้งหลายที่เป็นไปด้วยอาการเช่นนี้แล้ว การใช้คุณธรรม ๓ อย่างมาเป็นเครื่องมือ คือ ทำสติและสัมปชัญญะ อาตภาพิ ความเพียรเพ่งพิจารณาทั้ง ๓ ประการ นี้เข้าประจำจิตนั้นไว้ คือให้รู้จักความเกิดขึ้นดับไป ถอนออกและตั้งอยู่ และสงบเข้าไป ต้องใช้การกำหนดพิจารณาอยู่เป็นนิจจึงจะรู้ได้ในความเกิดและความดับของจิต และธรรมชาติของจิตที่ไม่เกิดไม่ดับก็จะรู้ได้

รู้ความเกิดและความดับของจิตอันเป็นส่วนอดีตนี้ก็เรียกว่าเป็นวิชาหนึ่ง น่าจะเรียกได้ว่า **ปุพฺพเพณินวสานุสสติญาณ**

รู้ความเคลื่อนเลื่อนไปแห่งภูมิจิตอันเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

จะเรียกได้ว่า **จุดอุปปตญาณ**

รู้จัก แยกจิตออกจาก
อารมณ์ แยกอารมณ์ไว้ส่วนหนึ่ง
แยกกระแสจิตที่แล่นไปไว้
ส่วนหนึ่ง แยกสภาพของจิต
ไว้ส่วนหนึ่ง ที่รู้ได้เช่นนี้น่าจะ
เรียกว่า **อัสวัชชญาณ**

อารมณ์เป็น **กามาสวะ**
กระแสจิตที่แล่นไปเรียกว่า
ภวาสวะ ที่ไม่รู้จักสภาพของ
จิตเรียกว่า **อวิชชาสวะ**

ถ้าจะพูดในส่วนอริยสัจจ ๔ แล้วต้องพูดได้ดังนี้ คือ อารมณ์
เป็นส่วน **ทุกข์สัจจ** จิตที่แล่นเข้าไปหลงอารมณ์เป็น **สมุทัยสัจจ**
จิตที่เข้าไปรู้แจ้งเห็นจริงในอารมณ์ทั้งหลาย และกระแสจิตที่แล่น
อยู่และสภาวะจริงของจิตเดิมรู้ได้ เช่นนี้เรียกว่า **มรรคจิต** ปล่อย
วางสภาพของอารมณ์และกระแสจิต และสภาพจิตอันนี้ปล่อยได้
ไม่ยึดถือนี้เรียกว่า **นิโรธสัจจ**

จิตประกอบด้วยคุณธรรม ๓ อย่างมี

- สัมปชัญญะ ความรู้ตัวดี
- อาตปปี ความเพียรเพ่งพิจารณา
- สติ ความระลึกได้

เมื่อคุณธรรมเหล่านี้แก่กล้ามีกำลังมากขึ้นแล้ว สัมปชัญญะ

กล้าเป็นตัว วิชชาวิมุตติ สติกล้าเรียกว่าญาณ อาตมิกกล้าเรียกว่า
วิปัสสนาญาณ ตัวปัญญากำหนดรู้ทุกข์ขันธ์จัจ คอยห้ามความยินดี
ยินร้ายในอารมณ์ญาณหยั่งรู้สมุทัย วิชชาความรู้แห่งตลอดแห่งจิต
เมื่อรู้ได้โดยอาการเช่นนี้ เรียกว่า **“รู้ถูก”**

ต่อไปนี้จะย้อนกล่าวในเรื่องจิตอีกสักหน่อย คำที่ว่าจิตๆ
นั้นแยกออกโดยอาการ ๓ อย่าง คือ ๑. **สภาพจิตเดิม** ๒. **จิต**
๓. **จิตประสมด้วยอารมณ์** อาการทั้งหลายเหล่านี้รวมเรียกว่าจิต
ถ้าใครไม่รู้เช่นนี้ไม่เรียกว่าเป็นผู้รู้จิตได้ มีแต่จะพูดกันว่า จิตเกิด
จิตดับ จิตไม่เกิดไม่ดับ จิตดี จิตชั่ว จิตสุญญ จิตไม่สุญญ จิต
เป็นธรรม จิตไม่ใช่ธรรม จิตพ้น จิตไม่พ้น จิตเป็นนิพพาน
จิตไม่ใช่นิพพาน จิตเป็นวิญญาน จิตไม่ใช่วิญญาน จิตเป็นใจ
ใจไม่ใช่จิต

ตามแนวพุทธภาสิตที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ แนวทาง
ปฏิบัติมีอยู่สองทางเท่านั้น คือ กายวาจาใจนี้หนึ่ง กายวาจาจิตนี้
หนึ่ง สองจุดนี้ในที่สุดก็ไปรวมจุดเดียวกัน จุดที่ประสงค์แท้จริง
นั้นก็คือความหลุดพ้น

ฉะนั้น เมื่อท่านทั้งหลายต้องการทราบความจริงนั้นๆ
จำเป็นอยู่ที่จะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงด้วยตนเอง มิฉะนั้นก็จะต้อง
ทุ่มเถียงกันอยู่ไม่เว้นวาย

ปัญหาอันนี้ถ้าผู้ใดปฏิบัติไม่รู้แจ้งเห็นจริงแล้ว นักปราชญ์
ท่านกล่าวว่า **“เสทโฆจนคาถา”** แปลว่า คำพูดที่เหิงโหลซี้เคล
แตก ฉะนั้นจึงมีความประสงค์จะอธิบายสักหน่อยว่า สภาพจิต

นั้นเป็นสภาพที่รู้อยู่อย่างเดี๋ยวนี้หนึ่ง กระแสที่คิดเล่นออกมา จากรู้ไปสู่อารมณ์ต่างๆ นั้นเรียกว่า จิตนี้หนึ่งเมื่อเข้าไปสัมผัสปะติดกับอารมณ์แล้วหลงอารมณ์นั้นๆ กลายตัวเป็นกิเลส เป็นเหตุแห่งความเศร้าหมองเรียกว่าจิตผสมนี้หนึ่ง ๑. จิต ๒. จิตผสม จิตสองดวงนี้ จะดีก็ตามจะชั่วก็ตาม สองนี้เป็นสภาพจิตเดิม ย่อมไม่เกิดไม่ดับ เป็นลัทธิธรรมประจำอยู่ด้วยอาการเช่นนี้ สภาพจิตเดิมนั้นที่เรียกว่า **“ปภัสสร”** ผู้แต่งหมายเอาสภาพจิตอันเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ที่เป็นอยู่ตามธรรมดาตัวเอง แต่ไม่มีใครสามารถเข้าไปล่วงรู้ เมื่อไม่รู้ย่อมไม่ให้เกิดผลดี ตัวอย่างเช่น พุดกันว่าลิงได้แก้ว ฉะนั้นจึงสมควรแท้ที่พระพุทธเจ้าเรียกว่า อวิชชา แปลว่า ความรู้มืด ความรู้ไม่จริง สมกับว่า **“ปพฺพทนฺเต อภฺยาณั”** แปลว่า ไม่รู้เบื้องปลาย คือ ไม่รู้จิตที่ผสมอารมณ์แล้ว **“มชฌนฺตฺก อภฺยาณั”** แปลว่า ไม่รู้ในท่ามกลาง คือ ไม่รู้กระแสจิตที่เล่นออกจากสภาพที่รู้เดิม เมื่อเป็นเช่นนี้จิตก็กลายเป็นสังขาร ย่อมปรุงแต่งเสกสรรค์พันเพื้อนไปด้วยประการต่างๆ ดังมีอธิบายในจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานด้วยประการฉะนี้

ข้อ ๔ รัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน นั้นแยกออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑. ธรรมภายใน ๒. ธรรมภายนอก ๓. ธรรมในธรรม

๑. ธรรมภายใน อธิบายธรรมภายใน ในที่นี้หมายเอาฝ่ายชั้วก็มี ฝ่ายดีก็มี แต่ในที่นี้หมายเอา นิรวรณธรรมอันเป็นฝ่ายชั้วก็มี ๕ อย่าง คือ

๑. กามฉันทะ ความพอใจรักใคร่
๒. พยาบาท ความพยาบาท
๓. ถีนมิทธะ ความหงุดหงิดโง่งว้าง
๔. อุทธัจจะ กุกกุกจะ ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ
๕. วิจิกิจฉา ความลังเลใจ

นิวัตรธรรม ๕ ประการนี้ เป็นได้ทั้งส่วนภายใน และภายนอก ตัวอย่างเช่น

๑. จิตประกอบด้วยกามฉันทะแล้ว คือ เกิดความรักใคร่ยินดีอยู่แต่ในจิตใจ ยังไม่ได้เล่นเข้าไปกำหนดหมายสัมปยุตในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง

๒. จิตประกอบไปด้วยความหงุดหงิดไม่ชอบแล้ว แต่มีได้เข้าไปกำหนดหมายเอาในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง

๓. จิตหุดหู่หงุดหงิดโง่งว้าง เมื่อเกิดขึ้นในจิตใจ ยังมีได้เล่นเข้าไปกำหนดหมายเอาในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง

๔. จิตฟุ้งซ่านรำคาญคิดกลุ่มโดยลำพัง ยังมีได้ไปกำหนดหมายเอาในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง

๕. จิตสงสัยลังเลไม่แน่ใจ คิดอะไรไม่ตลอดเรื่อง แต่ยังไม่ได้เข้าไปกำหนดหมายเอาอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง เป็นอยู่โดยลำพังตนเองเท่านั้น

ถ้านิวัตรธรรมทั้งหลาย ๕ ประการนี้ มีกำลังยังอ่อนอยู่ ยังไม่ได้เล่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอกแล้ว ฉะนั้นจึง

เรียกว่า ธรรมภายในนี้หนึ่ง

๒. ธรรมภายนอก ธรรมภายนอกก็เล่นออกมาจากภายใน
นั่นเอง คือ

- จิตคิดชอบใจรักใคร่ได้เกิดขึ้นแล้ว เล่นเข้าไปกำหนด
หมายเอาในอารมณ์ภายนอก มีรูป เสียง กลิ่น รส เป็นต้นนี้หนึ่ง
- จิตหงุดหงิดไม่ชอบเกิดขึ้น แล้วเล่นไปกำหนดจดจำไว้
ในรูป เสียง กลิ่น รส เป็นอาทิแล้วเกิดความไม่ปรารถนาในสิ่ง
เหล่านั้น อยากให้สิ่งเหล่านั้นวิบัติไป
- จิตหดหูโง้งงวงได้เกิดขึ้นแล้ว ก็เล่นผ่านไปกำหนด
หมายเอาในอารมณ์ภายนอก เมื่อกำหนดจดจำได้แล้วก็ยิ่งให้เป็น
เหตุเกิดความง่วงหนักขึ้น
- จิตหงุดหงิดฟุ้งซ่านได้เกิดขึ้นแล้ว ก็เล่นเข้าไปกำหนด
หมายเอาในอารมณ์ภายนอก มีรูป เสียง กลิ่น รส เป็นต้น
เหมือนกัน
- จิตล่งเลไม่ตกลงสงสัยอยู่ได้เกิดขึ้นในใจแล้วปล่อยให้
เล่นไปกำหนดหมายเอาในอารมณ์ภายนอก มีรูปารมณ์ เป็นต้น
ฉะนั้น จึงเรียกว่า ธรรมภายนอก

ธรรมเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นในมโนมทวารในครั้งแรกเรียกว่า
ธรรมภายใน เมื่อกำเริบแรงกล้าขึ้นแล้ว ก็เล่นไปสู่อายตนะ
ภายนอก เรียกว่า ธรรมภายนอก

๓. ธรรมในธรรม คำที่ว่าธรรมในธรรมนั้นหมายเอา ส่วน

ใดส่วนหนึ่งของนิเวศธรรมทั้งหลาย ๕ ประการนั้น เพราะนิเวศทั้งหลาย ๕ ประการนั้นมิได้เกิดขึ้นในขณะจิตอันเดียวกัน ฉะนั้น ให้หยาบยกเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของนิเวศมากำหนดพิจารณาก็ได้ เป็นต้นว่า กามฉันทะได้เกิดขึ้นแล้ว ให้ตั้งสติสัมปชัญญะประจำจิตใจ ตั้งสติประคองจิตกับธรรมนั้นๆ อย่างห่วงหวาย อย่าให้ความปรารถนาใดๆ เกิดขึ้น ทำจิตของตนให้เข้มแข็งอยู่ในสถานที่แห่งเดียว อย่าไปเหนี่ยวอารมณ์อื่นมาแทรกแซง อาตมาปีความเพียรเพ่งพิจารณา ก็ใช้เพ่งลงไปเฉพาะอารมณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เมื่อไม่รู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งนั้นแล้วอย่าละเลิกซึ่งความเพียรของตน เมื่อทำได้เช่นนี้เรียกว่าเป็นผู้เจริญในธรรม

ธรรมทั้งหลายที่กล่าวมานี้เป็นฝักใฝ่อกุศลกรรม เป็นเครื่องกีดกันเสียซึ่งคุณธรรมอย่างอื่น เป็นต้นว่า ญาณ หรือ วิปัสสนาญาณและโลกุตตระเป็นเบื้องหน้า ฉะนั้น ผู้ต้องการความหลุดพ้นไปจากธรรมทั้งหลาย นั้นแล้ว จำเป็นจะต้องทำจิตของตนให้ตั้งมั่นเป็นสมาธิก่อน ที่จะทำให้ตั้งมั่นได้นั้นจะต้องสร้างคุณธรรม ๓ อย่าง ให้เกิดขึ้นในตน คือ ๑. สัมปชัญญะ ความรู้ดี ให้มีไว้ประจำใจของตน ๒. สติ ความระลึกได้ ให้ประคองไว้ซึ่งจิตของตนกับอารมณ์นั้นๆ ที่เกิดกับตนอย่างใดอย่างหนึ่ง ประคองอารมณ์นั้นให้อยู่กับจิต ประคองจิตไว้อย่าให้เคลื่อนคลาตไปสู่อารมณ์อื่น

เมื่อเห็นว่าจิตกับอารมณ์เหล่านั้นเชื่อมซ้า แล้วก็ให้ใช้อาตมาปีอันเป็นข้อที่ ๓ ต่อไป คือความเพียรเพ่งพิจารณาความเท็จจริงของธรรมทั้งหลายเหล่านั้น

ถ้ายังไม่รู้แจ้งเห็นจริง อย่า
ฟังสิ่งที่ซึ่งความเพียรของตน
ฟังพิจารณาจนกำลังปัญญา
นั้นแก่กล้า ก็จะได้รู้ว่าธรรม
ทั้งหลายเหล่านั้น จะเป็นภายใน
ก็ตาม ภายนอกก็ตาม ธรรม
ในธรรมก็ตาม ก็จะมีแต่ความ
เกิดขึ้นและเสื่อมลงไป ความ
ดับไป หาเป็นสาระแก่นสารมิได้
เพราะธรรมทั้งหลายเหล่านั้น
เป็นสังขตธรรมทั้งสิ้น ขึ้นชื่อว่า

สังขตธรรมแล้ว ก็ตกอยู่ในสภาพแห่งความจริง คือ อนิจจตา เป็น
ของไม่เที่ยง ทุกขตา เป็นทุกข์ ทนอยู่ได้ยาก อนตตา ไม่ใช่ตัว
ตนเราเขา ย่อมเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามธรรมดา ธรรมชาติ
นักปราชญ์ที่มีปัญญาหายึดแก่นสารตัวตนไม่ ท่านแลเห็นได้
ราวกะว่ากงจักรหรือล้อรถ คนใดเข้าไปเกาะอยู่กงจักรนั้น กงจักร
นั้นก็เหยียบบีบีทา เพราะฉะนั้นกัลยาณชนผู้หวังความสุขใน
พระพุทธศาสนาอันแท้จริง ควรจะเอาคุณธรรมทั้ง ๓ ประการ
ดังกล่าวแล้วนั้น มาไว้ประจำใจของตน ก็ให้รู้แจ้งเห็นจริงใน
ธรรมที่ปราศจากสังขารที่เรียกว่า อสังขตธรรม คือ เป็นธรรมแท้
ไม่มีปัจจัยปรุงแต่ง เป็นอยู่โดยธรรมชาติ ไม่มีอาการหมุนเวียน
เกิดดับ ธรรมอันเป็นอสังขตะนี้ย่อมมีอยู่ตามธรรมดาธรรมชาติ
แต่ไม่มีนักปราชญ์ใดในโลกที่จะรู้ได้ นอกจากผู้ปฏิบัติ ศีล สมาธิ

ปัญญา

ฉะนั้นผู้ประสงค์พันธุข์อันแท้จริงควรที่จะปฏิบัติให้รู้
แจ้งเห็นจริงเกิดขึ้นด้วยความเพียรของตนเอง เมื่อผู้ปฏิบัติได้ใช้
สัมปชัญญะประจำใจแล้วก็จะรู้ได้ถึงสภาพแห่งจิต สติ มีประจำ
ตนอยู่ อาตมาปีความเพียรเพ่งพิจารณาให้ประจำไว้ในตน จึงเป็น
ผู้ไม่ลุ่มหลงอารมณ์ ธรรมดาคนเราไม่ค่อยจะรู้สึกสภาพแห่งตน
จึงไม่รู้ได้ในธรรมารมณ์อันเป็นส่วนที่เกิดกับตน แล้วก็เล่นเข้าไป
ยึดอารมณ์ทั้งหลาย จึงกลายเป็นวิภูฏสงสาร เวียนวนอยู่อันไม่มี
ที่สิ้นสุด จุดหมายวิภูฏสงสารในที่นี้ จะย่อเนย่อ ได้มาไว้เฉพาะ
ตัวตน เป็นต้นว่า ความไม่รู้สภาพแห่งจิตเดิมนั้นเป็นกิเลสวิภูฏ
จัดเป็นอวิชชาข้อแรกจึงเป็นเหตุให้เกิดกรรมวิภูฏ ได้แก่สังขาร
วิปากวิภูฏเข้าไปเสวยอารมณ์ทั้งหลายกลายเป็นวิภูฏะสามดังนี้

จะอุปมาวิภูฏะสามดังนี้คือ อวิชชาเป็นดุมเกวียน สังขาร
ก็เป็นกำเกวียน อารมณ์เป็นกงเกวียน आयตนะภายนอกเปรียบ
เหมือนล้อ आयตนะภายในเป็นเครื่องสัมภาระ ความเกิด แก่
เจ็บ ตาย เปรียบเหมือนคนขับ ต่อจากนั้นก็ขนของขึ้นใส่ กล่าว
คือ กิเลสทั้งหลาย แล้วก็ตีกันไปปฏิบัติเข้าไป วิภักดิ์จะวิ่งเล่นลาก
กันไป ขึ้นเขาไปด้วย ลงห้วยไปตาม ในที่สุดก็จะกระจายไปคนละแห่ง
ที่เรียกว่า ตาย เหตุนี้จำเป็นต้องให้รู้เข้าถึงสภาพแห่งจิตอันเป็น
เพลลาที่หมุนไปตามเครื่องสัมภาระทั้งหลายนั้นเรียกว่า วิภูฏะ
เมื่อใครทำได้เช่นนี้ เป็นหนทางกระชั้้นกะทัดรัดไม่เห็นช้ำ

ตัวอย่างในสมัยโบราณพระภิกษุและอุบาสิกาทิ้งหลาย

บางที่นั่งเทศน์อยู่ บางที่เที่ยววิณชบาตอยู่ บางองค์ก็ดูซากศพอยู่ แต่ทำไมท่านจึงสำเร็จได้ เหตุนี้ก็สันนิษฐานได้ว่า ท่านทั้งหลายนั้น ได้ประกอบขึ้นแล้วด้วยคุณธรรมทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้เพียรเพ่งพิจารณาจนเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงขึ้นในที่นั้น โดยไม่ต้องถอยไปถอยมา ถอยออกถอยเข้า วางไว้โดยธรรมชาติ ธรรมชาติ บางเหล่าก็เข้าใจกันเสียว่า ต้องให้อารมณ์นั้นแหละ ส่วนมากเมื่อหลงที่ตรงไหน ให้พิจารณาที่ตรงนั้น ถ้าไม่แก้ตรง หลงนั้น จะให้ละโดยหลบหนีนั้นเป็นไปไม่ได้ ถึงเป็นไปจะกลับมาหลงอารมณ์แก่นั้นอีก

เหตุนั้นผู้มีปัญญาจะทำภายในก็ตาม ภายนอกก็ตาม ย่อมทำให้ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติได้ทุกสถาน ไม่มีอาการว่า นอกผิดในถูก นอกถูกในผิด ในละเอียดนอกหยาบ ความเห็นเหล่านี้ ย่อมไม่มีแก่ท่านที่มีปัญญา ปัญญาแปลว่าความรอบรู้หรือความรู้ รอบ จึงเรียกว่า ปัญญาสมบูรณ์ รู้รอบนั้น รู้ในก่อน แล้วไปรู้ นอก รอบรู้นั้นรู้นอกก่อนแล้วแล่นเข้าถึงใน จึงเรียกว่าผู้มีปัญญา ข้างนอกทำให้เข้าถึงในได้ หยาบทำให้ละเอียดได้ อติตวนาคต ทำให้เข้าถึงปัจจุบันได้ เพราะท่านเป็นผู้ประสมส่วนของมรรคให้เสมอกัน คือ สติ สัมปชัญญะ อาตภาพิ ทำหน้าที่แห่งตนอันเป็นหนทางพ้นซึ่งทุกข์ทั้งปวง เมื่อใครปฏิบัติได้แต่สภาวะทุกข์ สภาวะธรรม เห็นได้เช่นนี้เรียกว่า ยถาภูตญาณ เห็นจริงตามสภาพแห่งความจริงดังนี้

สรุปใจความย่อหัวข้อแห่งสติปัญญานั่ง ๔ นั้น มีอยู่ ๒

ประเภท คือ รูปหนึ่ง นามหนึ่ง อีกสำนวนหนึ่งเรียกว่า กายใจ ถึงจะแยกเป็น ๔ ประเภทก็ตาม ลักแต่ว่ากระแสจิตที่แบ่งไปเท่านั้น ถ้าจะกล่าวถึงความประสงค์ในการประพุดิปฏิบัติแล้วก็มีอยู่เท่ากับกายหนึ่ง ใจหนึ่ง

เมื่อต้องการปฏิบัติให้รวดเร็วจริง ๆ แล้ว ให้กำหนดกายพิจารณานี้หนึ่ง กำหนดใจพิจารณานี้หนึ่ง

กำหนดกายพิจารณากายดังนี้ คือให้ทำความรู้สึกไว้ในกายส่วนใดส่วนหนึ่ง เป็นต้นว่า ลมหายใจ เมื่อกำหนดไว้แม่นยำ เช่นนี้แล้ว จึงให้ขยายไปดูในส่วนอื่น ได้แก่พิจารณาส่วนของร่างกายโดยอาการต่าง ๆ เวลาพิจารณา จนเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในส่วนของร่างกาย จนจิตนั้นนิ่งสงบนิ่งละเอียดเข้าไปยิ่งกว่าเก่า จะมีอะไรเกิดขึ้นในขณะจิตพิจารณานั้น อย่ายึดถือเอาเป็นอันขาด

ประการที่ ๒ กำหนดใจพิจารณานี้หนึ่ง คือ ทำความรู้สึกไว้ในสถานที่ใดแห่งหนึ่ง ทำความรู้นั้นให้นิ่งอยู่ เมื่อใจนิ่งพอสมควรแล้ว ให้พิจารณาความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเขาจนรู้ขึ้นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงของเขาจะดีก็ตาม ชั่วก็ตามเป็นลักว่าประเภทสังขาร จะมีความรู้ ความคิดความเห็นอันใดเกิดขึ้นอย่ายึดเป็นอารมณ์ ทำรู้สึกนั้นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อทำด้วยอาการเช่นนี้ จิตใจของตนก็จะเข้าไปเพื่อความสงบและความรู้แจ้งเห็นจริงได้ในการปฏิบัติ นี้เรียกว่า ดำเนินตามแนวทางสติปัญญาฐาน ๔

เมื่อทำได้เช่นนี้ก็ป็นหนทางให้เกิดมรรคจิต ถ้ากำลังองค์

มรรคสมบุรณ์เกิดขึ้นในขณะใดแล้ว ก็จะไม่ปล่อยกันได้ ในขณะที่นั้น การปล่อยนั้นมีอยู่ ๒ สถานคือ ๑. ปล่อยอารมณ์ได้ แต่ปล่อยจิตใจของตนไม่ได้ ๒. ปล่อยอารมณ์ได้ ปล่อยตนได้

การปล่อยตนได้แก่การปล่อยอารมณ์ได้ นี่เป็นความรู้จริง ปล่อยอารมณ์ได้ แต่ปล่อยตนเองไม่ได้ นี่เรียกว่าไม่รู้จริง ความรู้แท้จริงนั้นยอมปล่อยได้ทั้ง ๒ เงื่อนไข คือวางจิตใจตามสภาพของจิต วางอารมณ์ตามสภาพของอารมณ์ คือธรรมชาติรักษาธรรมชาติ อารมณ์ในที่นี้หมายถึงกาย ตนหมายถึงใจ ต้องปล่อยวางไว้ทั้ง ๒ ประการนี้

เมื่อรู้เข้าถึงโดยอาการเช่นนี้แล้วก็ไม่ใคร่จะวิตกกังวลถึงศีลสมาธิ ปัญญาเท่าไรนัก ศีล สมาธิ ปัญญาไม่ใช่สภาพของจิต สภาพของจิตไม่ใช่ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นสภาพสังขารธรรมเท่านั้น เป็นเครื่องปราบกิเลสให้ดับเมื่อใด ศีล สมาธิ ปัญญา ก็ดับลงไป เมื่อนั้น ศีล สมาธิ ปัญญาเปรียบด้วยน้ำ กิเลสเปรียบเหมือนด้วยไฟ จิตใจเปรียบด้วยคน ผู้เอาน้ำไปดับไฟ เมื่อน้ำดับไฟมอดไปแล้ว น้ำก็หายไปในที่นั้นเอง แต่ผู้เอาน้ำไปดับไฟนั้นไม่สูญไฟไม่ใช้น้ำ น้ำไม่ใช่ไฟ คนไม่ใช่คน น้ำไม่ใช่ไฟ ไฟไม่ใช่คน สภาพจิตที่แท้จริงนั้น ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอยู่ตามสภาพของตน คนที่ไม่รู้สภาพแห่งความจริงก็เห็นว่า ตายสูญ หรือนิพพานสูญไปต่างๆ เป็นความเข้าใจผิดของบุคคลนั้น ถึงแม้ว่าจิตยังไม่ถึงธรรมชั้นสูงเสมอโสดาบันเท่านั้น

ท่านก็ย่อมรู้สภาพจิตใจว่าไม่สุญญ เหตุนี้จึงเกิดศรัทธาอย่างแรงกล้าเชื่อมรรค เชื่อผล แต่ยังไม่พ้นไปจากกิเลสเครื่องเจือปน ถึงจะเจือปนได้ ก็ไม่สามารถที่จะลบล้างสภาพจิตใจของท่านได้ เปรียบเหมือนทองคำตกหล่นอยู่ในธุลีมีเขม่ามลทินเข้าเกาะอยู่ แต่เขม่ามลทินนั้นก็ไม่สามารถจะทำให้ทองคำนั้นกลายเป็นอื่นได้ ผิดจากปุถุชนธรรมดา

ส่วนปุถุชนธรรมดานั้นจะมีจิตใจผ่องใสอยู่บ้าง บางขณะก็ไม่ค่อยจะตายตัว ไม่พ้นไปจากความเศร้าหมองอีก เปรียบเหมือนมิดที่ล้นค้มแล้วจะทรงตัวอยู่ได้ ก็อาศัยอาบนํ้ามันไว้ ถ้าเอานํ้ามันใช้ในกิจการหรือทิ้งไว้ มิดนั้นอาจจะกลายเป็นอื่นไปได้

ฉะนั้นผู้ปฏิบัติควรกระตือรือร้นชวนช่วยยตนให้เข้าถึงกระแสธรรมชั้นต่ำจนได้ เพราะว่าคุณธรรมทั้งหมดที่กล่าวมา จะเป็นส่วนสังฆธรรมก็ตาม อสังฆธรรมก็ตาม ย่อมมีปนกันอยู่ทุกรูปทุกนาม แต่ไม่ประเสริฐเหมือนวิภาคธรรม วิภาคธรรมนั้นได้แก่กิริยาที่แยกสังขตะและอสังขตะออกจากกัน เหมือนแยกแร่ทองคำออกจากรากหิน

และนั่นพระพุทธศาสนาจึงเป็นของลึกซึ้งละเอียดสุขุม ถ้าใครไม่ตั้งใจปฏิบัติจริงแล้ว ย่อมไม่รู้รสเสียเลย จะเปรียบได้เหมือนนายโคบาลที่รับจ้างเลี้ยงโคไม่ได้ดื่มรสแห่งนมโค ฉะนั้นพระพุทธศาสนา ท่านชี้ไว้ว่า ปริยัติเรียนรู้คัมภีร์ ปฏิบัติดีรู้ทันกิเลส ปฏิเวธรู้แล้ววาง ดังนี้

๒๘

พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระชุตังคเจดีย์ วัดอโศการาม

พระญาณวิศิษฏ์ (ทอง จนฺทสิริ) เจ้าอาวาสวัดอโศการามองค์ปัจจุบัน

“พระญาณวิศิษฏ์” ทนายาธรรม “ท่านพ่อลี”

พระญาณวิศิษฏ์ หรือหลวงพ่อทอง จันทสิริ อายุ ๗๗ ปี พรรษา ๕๖ ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการาม ตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นเจ้าคณะตำบลจังหวัดสมุทรปราการ (ธรรมยุต)

หลวงพ่อทอง เป็นศิษย์กรรมฐานสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต รูปหนึ่ง ที่มั่นคงในวัตรปฏิบัติ ท่านมีศักดิ์เป็นหลานของท่านพ่อลี ธรรมธโร ที่มีปฏิปทามีกิริยามารยาทถ้อยที่ถ้อยอาศัยวางองค์สมาธิเรียบร้อย เทศนาธรรมเป็นที่เยินใจแก่ผู้ที่ได้ยินได้ฟัง วาจาชัดถ้อยชัดคำเปี่ยมล้นด้วยเมตตา พุดน้อยแต่หนักแน่น เสียสละเพื่อหมู่คณะ ไม่ครั้นคร้ามในโลกธรรมที่มาถึงเข้า มีกตัญญูกตเวทิตาธรรมเป็นนิสัย รักษาแนวทางแห่งธรรมของพระบูรพาจารย์ได้เป็นอย่างดี สัมกับสมัญญานามของท่านที่ว่า **“เป็นทนายาธรรมของท่านพ่อลี”**

ภูมิหลังของท่านก่อนเข้าสู่ทางธรรม ท่านมีนามเดิมว่า **“ขุนทอง”** เกิดในสกุล **“นารีนวงษ์”** เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ณ บ้านวังใหญ่ ตำบลวังใหญ่ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ เป็นบุตรของนายล้อม และนางคำ นารีนวงษ์ ท่าน

เป็นบุตรคนที่ ๖ ในพี่น้อง ๙ คน บิดาของท่านเป็นพี่ชายของท่านพ่อลี ธรรมธโร

ในวัยเด็กอายุ ๑๕ ท่านเรียนจบชั้นประถมศึกษาที่ ๔ จากโรงเรียนประชาบาลบ้านวังใหญ่ การเรียนในสมัยนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากอยู่ในภาวะสงคราม และเกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙

แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ด้วยความที่ท่านเป็นคนใฝ่รู้ศึกษา แสวงหาหลักยึดเหนี่ยวชีวิต มีใจเอนเอียงไปในทางธรรมลัทธิปฏิบัติ ประกอบกับโยมบิดาของท่านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าประสงค์ให้ท่านได้ออกบวชเรียน เพื่อเดินตามรอยธรรมของท่านพ่อลี ธรรมธโร ผู้เป็นพระน้องชาย ที่มีชื่อเสียงโด่งดังกระฉ่อนไปทั่วทุกทิศในสมัยนั้น

หลวงพ่อบุญได้เล่าประวัติในตอนนี้อย่างนี้ว่า... “ในราวเดือนเมษายน ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ หลังจากท่านพ่อลีได้เดินทางรุดงค์ไปทางภาคเหนือ ขากลับถึงจังหวัดนครสวรรค์ ท่านจึงได้แวะมาโปรดพี่ชายคือนายล้อมซึ่งเป็นโยมพ่อของอาตมาเป็นเวลา ๗ วัน ท่านได้แสดงธรรมจนโยมพ่อเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระธรรมคำสอนเป็นอย่างยิ่ง โยมพ่อจึงได้ฝากเราให้ป็นศิษย์ติดตามท่านพ่อลี ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา”

จากการได้ออกติดตามท่านพ่อลีไปทุกหนแห่ง เวลาออก รุดงค์และพำนักตามวัดต่าง ๆ ท่านต้องคอยปรนนิบัติรับใช้ท่านพ่อลีและต้องนอนอยู่ตามป่าตามเขา

ความยากลำบากแทนที่จะกัดกร่อนจิตใจให้ท่านย่อท้อ

แต่กลายเป็นความศรัทธาเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติของท่านพ่อลีที่ดำรงตนด้วยความเรียบง่าย แต่เพียบพร้อมด้วยความวิริยะอุตสาหะ

ต่อมาท่านจึงได้ติดตามท่านพ่อลี มาอยู่ที่วัดป่าคลองกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และได้รับการบรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุครบ ๑๙ ปี ในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ณ วัดจันทนาราม ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

เมื่อเป็นสามเณรอายุครบ ๒๐ ปี ท่านจึงได้รับการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ณ วัดจันทนาราม ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยมีพระอมรโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูปลัดเฟื่อง โชติโก เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูสังฆรักษ์มงคล เป็นพระอนุสาวนาจารย์

กุฏิท่านพ่อลี ธรรมชโร ที่วัดป่าคลองกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ศาลาการเปรียญ วัดเขาแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ ท่านได้ย้ายไปจำพรรษาที่วัดเขาแก้ว จังหวัดจันทบุรี ศึกษาธรรมกับหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๗-๒๔๙๘ ท่านได้หวนกลับมาอยู่จำพรรษาที่วัดป่าคลองกุ้ง และศึกษาพระปริยัติธรรมจนสอบได้นักธรรมเอก

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๙ ท่านได้ติดตามท่านพ่อลีมาจำพรรษาที่วัดอโศการาม

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐-๒๕๐๒ ท่านธุดงค์ไปจำพรรษาที่สำนักสงฆ์บ้านสันกอเกิด จังหวัดเชียงใหม่

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๓-๒๕๐๔ ท่านได้กลับมาจำพรรษาที่วัดอโศการามกับท่านพ่อลีอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งท่านพ่อลีได้มรณภาพลง

ศาลาวัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๕-๒๕๐๖ ท่านได้ไปจำพรรษาที่
วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ศึกษาธรรมกับ
หลวงตามหาบัว ญาณสมปนฺโน

ต้นปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ ท่านได้ไปศึกษาธรรมกับ
พระกรรมฐานหลายรูปซึ่งเป็นประดุจเพชรน้ำหนึ่ง เป็นพระ
อรหันต์ยุคปัจจุบัน เช่น หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่เทสก์
เทสรังสี หลวงปู่ฝั้น อาจาโร จากนั้นท่านได้ธุดงค์ไปยังวัดถ้ำขาม
อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๗-ปัจจุบัน ท่านได้จำพรรษาและ
ปฏิบัติธรรมที่วัดอโศการาม มาโดยตลอด

ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญา
บัตรชั้นตรี มีสมณศักดิ์เป็น “พระครูสุวรรณธรรมโชติ” และ

หลวงพ่อทอง บณิวหารวิสุทธธรรมรังสี วัดอโศการาม

ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ท่านได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ เป็นปีมหามงคลในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถครบ ๕ รอบ ท่านได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็น **“พระญาณวิศิษฐ์”**

ด้านหลักธรรมหลวงพ่อทอง เน้นหนักด้านวิปัสสนากรรมฐาน ศึกษาปริยัติแต่พอประมาณ เน้นหนักการปฏิบัติ เจริญวิปัสสนาให้เกิดปัญญา ถือเป็นหลักกรรมฐาน เป็นข้อวัตรปฏิบัติที่สำคัญอย่างยิ่ง องค์กรท่านเคยปรารภว่า.. “สายหลวงปู่มั่น ท่านสอนเจริญบริกรรมพุทโธ ธัมโม สังโฆ หรือ พุทโธ ยึดพุทโธเป็นหลัก

ต่อมาท่านพ่อลี ลูกศิษย์หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต เกิดความรู้ความ
ชำนาญ ท่านแตกฉานในอานาปานุสสติ ด้วยการกำหนดลม
หายใจเป็นหลัก ควบคู่กับพุทฺโธ หายใจเข้า “พุท” หายใจออก
“โธ” นี้คือ หลักปฏิบัติ”

วัดอโศการามในยุคของหลวงพ่อทอง พระมหาเถระวัย
๗๗ ปี เป็นเจ้าอาวาส ท่านได้พัฒนาศาสนสถานไปมากหลาย
เช่น พระรุดังค์เจดียย์ เสาพระเจ้าอโศก ลานธรรมปฏิบัติ อบรม
พระเถร ชี พราหมณ์ พ่อค้า ประชาชน นักเรียน นักศึกษา
ข้าราชการ อย่างไม่หยุดหย่อน ท่านได้ร่วมสร้างวัดอโศการามให้
เป็นแดนแห่งธรรมอันล้ำค่า ดังจะเห็นได้จากการจัดงานฉลอง
“พระรุดังค์เจดียย์ เจดียย์ ๒๘ พระอรหันต์” ที่มีพระธรรมวิสุทธิ
มงคล (หลวงตามหาบัว) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์และสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็น
ประธานฝ่ายฆราวาส ฉลองอย่างยิ่งใหญ่เป็นเวลา ๕ วัน ๕ คืน
เป็นประวัติศาสตร์ของวงศ์พระกรรมฐานอีกหน้าหนึ่ง ที่ต้องจด
จารึกไปชั่วกาลนาน

หลวงพ่อทอง ท่านยังคงเดินหน้าพัฒนาวัดและจิตใจชาวพุทธ
อย่างไม่หยุดหย่อน ท่านได้ขึ้นनावาทธรรมลำเตี้ยกับท่านพ่อลี
แบกหามภาระทางพระพุทฺธศาสนา ซึ่งเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ของ
ศากยบุตรพุทฺธชินโนรส ที่ต้องเผยแผ่พระธรรมคำสอนของ
พระพุทฺธองค์ นำสิ่งที่ถูกต้องออกป่าวประกาศ เทศนาสั่งสอนให้
ชาวพุทธตั้งอยู่ในอริยสัจจ ๔ มรรคมีองค์ ๘ อันเป็นทางก้าว
เดินไปสู่ประตูแห่งพระนิพพาน...ฯ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

พระมหาธีรนาถ อคฺคธีโร.

๒๘ พระอรหันต์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระพุทฺธตั้งคเจติย์ วัดอโศการาม.--
กรุงเทพฯ : พี.เพรส, ๒๕๕๒

๒๘๘ หน้า ๑. พระอรหันต์ - ไทย - กรุงรัตนโกสินทร์.
๒. พระพุทฺธตั้งคเจติย์, ๓. พระอริยบุคคล I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๕๒.๓๐๕๒๒

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๙๕๕๑๙-๒-๒

พิมพ์ครั้งแรก เมษายน ๒๕๕๒

จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์

กราบขอบพระคุณ

พระธรรมวิสุทฺธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)

ที่ปรึกษา

พระญาณวิศิษฺฐ์ (ทอง จนฺทสิริ) เจ้าอาวาสวัดอโศการาม
พระครูพุทธสิริสารสุนทร (บุญกู่ อนุวฑฺฒโน) หลวงปู่ฝัก สันติธมฺโม
พระสมุห์อมร จิตโสภโณ

คณะทำงาน

พระมหาธีรนาถ อคฺคธีโร พินิจ วุฒิพันธุ์ เบ็ญจมาศ เพ็ชรพลาย
ศรีประภา (แจ่ม) คล่องค่านวณการ พิพัฒน์ - ถาวร ปัญจนันท

ขอบคุน

นิพล ฟ้ากระจ่าง	ชานนท์ เทศะวิบูล	สุวรรณ์ ทองปน
บุญเลิศ เทพไพศาล	ชาญ-วีรวัฒน์ มีแก้ว	โชติกา โหลทอง
เกียรติศักดิ์ โหลทอง	วินัย-จริยา รอดแสง	ลำรวาย วุฒิพันธุ์
ปาณิตา-กิตติชัช-ณรงค์ภพ วุฒิพันธุ์		

ข้อมูลหนังสือติดต่อสอบถาม สำนักงานวัดอโศการาม โทร. ๐๒-๓๘๙-๒๕๙
หรือดาวโหลดได้ที่ www.pupasoong.com E-mail: pupha123@gmail.com